

Programmabegroting

Gemeente Almelo

2019

Verzending naar de raad op vrijdag 28 september 2018
Registratienummer INT-64930

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Samenvatting.....	4
3. Financiële keuzes.....	6
3.1 Samenvatting.....	6
3.2 Structureel perspectief.....	6
3.3 Incidenteel perspectief.....	12
3.4 Begrotingssaldo	17
3.5 Herstel eigen vermogen	18
4. Beleidsbegroting.....	19
4.1 Programmaplan.....	20
4.2 Basisbegroting	29
5. Paragrafen	59
5.1 Lokale heffingen	59
5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	65
5.3 Onderhoud kapitaalgoederen	70
5.4 Financiering	76
5.5 Bedrijfsvoering	79
5.6 Verbonden partijen	90
5.7 Grondbeleid.....	94
5.8 Dienstverlening.....	97
5.9 Grote projecten	99
6. Financiële begroting	102
6.1 Overzicht van baten en lasten.....	105
6.2 Uiteenzetting financiële positie.....	105
7. Bijlagen	109
7.1 Gemeenschappelijke regelingen	109
7.2 Vennootschappen en coöperaties	114
7.3 Overige vennootschappen	118
7.4 Delegatieregister	121
7.5 Stand van zaken aangenomen moties.....	123

1. Inleiding

Met dit document presenteren wij u de begroting voor het jaar 2019. De basis voor de begroting 2019 is de meerjarenraming uit de begroting 2018, de meicirculaire 2018 en het coalitieakkoord 2018-2022. Uitgaande van deze kaders geven we invulling aan de jaarschijf 2019.

Financiële keuzes

In hoofdstuk 3 vindt u de financiële keuzes voor deze begroting 2019 om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief. Deze financiële keuzes presenteren we in het structurele en incidentele perspectief. Tot slot geeft het hoofdstuk inzicht in de voortgang van het herstelplan.

Programmaplan

Het programmaplan (hoofdstuk 4) bestaat uit een voorlopige uitwerking van de programma's en de basisbegroting. De programma's vormen de speerpunten voor de komende vier jaar. In deze begroting zijn de eerste strategische doelstellingen voor de programma's geformuleerd. De komende maanden worden de programma's nader uitgewerkt, geconcretiseerd en daarmee meetbaar gemaakt. Uiterlijk bij de perspectiefnota 2019 zijn de programma's gereed. De basisbegroting is stabiel en verandert alleen als de BBV dat voorschrijft.

Paragrafen

Hoofdstuk 5 bevat de verplichte paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid en de additionele paragrafen grote projecten en dienstverlening.

Financiële begroting

In de financiële begroting (hoofdstuk 6) geven we een overzicht van de baten en lasten per taakveld en uiteenzetting van financiële positie.

Bijlagen

In de bijlagen over de verbonden partijen geven we de omvang weer van het eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat aan het begin en het einde van het rapportagejaar. Hiervoor worden de meest recente gegevens gebruikt. Verder geven we inzicht in de stand van zaken van de openstaande moties en wijzigingen in het delegatieregister.

2. Samenvatting

In 2018 is een nieuwe raads- en collegeperiode begonnen. Na de verkiezingen in maart 2018 is de samenstelling van de raad gewijzigd en is er een nieuw college geformeerd op basis van een coalitieakkoord tussen CDA, VVD, LAS en ChristenUnie. Het coalitieakkoord 2018-2022 kent de titel 'ambitie, daadkracht en vertrouwen'. Deze woorden zijn niet voor niets gekozen. De coalitie wil kansen creëren en benutten. Samen met inwoners, met het maatschappelijk middenveld, met het verenigingsleven en met het bedrijfsleven. En natuurlijk samen met alle overige raadsfracties. Ambitie gepaard met daadkracht is wat de coalitie wil zien en wat het college voorbereidt en uitvoert. De ambities uit het coalitieakkoord zijn vertaald in deze begroting 2019 en de meerjarenraming. We zijn er van overtuigd dat ook overige raadsfracties zich in diverse onderdelen van deze begroting zullen herkennen, onder andere afgaande op de door de links samenwerkende progressieve partijen geformuleerde alternatief programma "Zo kan het ook!". Daarin geformuleerde thema's als bijvoorbeeld duurzaamheid, schuldhelpverlening, het voorkomen van eenzaamheid bij ouderen en het vergroten van hun zelfredzaamheid, aanpak van langdurige leegstand in de binnenstad en programma- en wijksturing krijgen in deze begroting volop aandacht.

Financiële keuzes

Voor de coalitie is realisatie van het afgesproken herstelplan uit 2016 een zeer belangrijk uitgangspunt. Het realiseren van bezuinigingen om zo het eigen vermogen weer op het gewenste en vereiste niveau te krijgen, staat voorop. Ook vinden we het onwenselijk dat de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein leiden tot zorguitgaven die structureel 7 miljoen hoger zijn dan de middelen die het Rijk daarvoor beschikbaar stelt. Aan het einde van de collegeperiode wil de coalitie uitkomen met de daarvoor ontvangen rijksmiddelen. Tegelijkertijd is het van belang - net als in de vorige raadsperiode - dat de stad niet op slot gaat. Innovaties, investeringen zijn nodig om ontwikkelingen mogelijk te maken, ambities te verwezenlijken als ook om onder meer de zorguitgaven te verminderen.

Het financieel perspectief is meerjarig sluitend. In de begroting en meerjarenraming zijn de septembercirculaire 2017 en de meicirculaire 2018 verwerkt. Ook is het coalitieakkoord voor de volle omvang opgenomen en vertaald in de begroting 2019. De jaarverantwoording 2017, de bestuursrapportage 2018 en de lijst met taakstellingen zijn zorgvuldig geanalyseerd en beoordeeld, en betrokken bij het opstellen van deze begroting. Diverse knelpunten in de uitvoering als ook het niet of niet tijdig kunnen realiseren van taakstellingen zijn vertaald in het structurele of incidentele perspectief. Voorbeelden die daarbij opvallen zijn parkeren, de openbare ruimte en het groen, en de achterblijvende legesinkomsten bij de omgevingsvergunningen en de Omgevingsdienst Twente (in oprichting). Er is ook een keuze gemaakt enkele nog resterende taakstellingen van incidentele dekking te voorzien zodat er meer tijd is deze te realiseren. Dat geldt bijvoorbeeld voor de interne verzelfstandiging van het beheer van de openbare ruimte.

Deze begroting is op hoofdlijnen besproken met de bestuurlijk toezichthouder van de provincie. De uitvoering van het herstelplan, het herstel van het eigen vermogen, de nog openstaande taakstellingen en de mogelijke risico's in deze begroting zijn aan de orde gesteld. De toezichthouder geeft overwegend aan positief te zijn over het herstel, ziet dat er een solide en reëel sluitende begroting is en constateert ook dat we er nog niet helemaal zijn. De formele beoordeling van de begroting en de status van het toezicht volgt na vaststelling van de begroting door de gemeenteraad.

Ontwikkeling tarieven

Voor autonome gemeentelijke baten (belastingen, retributies, leges) is een prijsindex van 2,3% gehanteerd. De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen zijn berekend op basis van 100% kostendekking. De OZB-opbrengst stijgt met 120.000 euro overeenkomstig de afspraak in de perspectiefnota 2015. Dit is overigens het laatste jaar. Per saldo betekent dit voor een gemiddeld gezin met eigen woning dat de woonlasten in 2019 ten opzichte van 2018 stijgen met 25 euro (3,2%). Voor een huurder stijgen de woonlasten ten opzichte van 2018

met 10 euro (2,7%). Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen OZB en geen rioolheffing-eigenarendeel betaalt.

Conform het amendement van de raad op de programmabegroting 2018 wordt in 2019 voor het laatst hondenbelasting geheven. Het tarief wordt gehalveerd. In 2020 is er geen hondenbelasting meer.

Programma's en wijken

In het coalitieakkoord staat wat deze coalitie de komende vier jaar wil bereiken in de stad op het gebied van zorg, economie en participatie, binnenstad, infrastructuur, duurzaamheid en veiligheid. Zoals aangekondigd wordt dit uitgewerkt in programma's. De eerste uitwerking daarvan is in het onderdeel programmaplan opgenomen. Per programma zijn in samenspraak met diverse stakeholders strategische doelstellingen geformuleerd als antwoord op de vraag: "wat willen we in 2022 hebben bereikt". Deze uitwerkingen zijn voorlopig. De komende maanden wordt verder gewerkt aan het operationaliseren van de doelstellingen via maatregelen en indicatoren. Dit is uiterlijk bij de Perspectiefnota 2019 gereed.

Met wijksturing faciliteren wij als gemeente de wens van onze inwoners om een steeds grotere bijdrage te leveren aan de stad. Ontwikkelingen en initiatieven proberen we te stimuleren en te faciliteren. Dat vraagt om een andere houding en gedrag van een ieder van ons. De komende tijd gaan we hier mee aan de slag. In de wijk het Nieuwstraatkwartier wordt nu al concreet betekenis en een impuls gegeven aan deze woorden.

3. Financiële keuzes

3.1 Samenvatting

- Het financieel herstel van onze gemeente ligt ondanks extra investeringen op schema. Herstel van het eigen vermogen verloopt volgens het oorspronkelijk afgesproken plan.
- Er is sprake van een reëel en structureel sluitende begroting en meerjarenraming, waarin de financiële uitkomsten van het coalitieakkoord zijn vertaald.
- De komende jaren is er nog een forse bezuinigingsopgave.
- Nadrukkelijk aanwezige en soms hardnekkige knelpunten zijn van structurele dekking voorzien. Soms is voor een incidentele dekking gezorgd.

3.2 Structureel perspectief

Deze begroting is opgesteld met als uitgangspunten a) een solide en reëel financieel beleid, b) het uitvoeren van het financieel herstelplan en, c) het coalitieakkoord. Normaliter gaat de perspectiefnota vooraf aan de begroting en bepaalt het meerjarige beleidsmatige en financiële kader. Een begroting is dan de uitwerking van de eerste jaarschijf uit dat perspectief. Dat is dit jaar anders. Het memorandum 'Anker en horizon' en het coalitieakkoord 2018-2022 vormen de basis voor deze begroting.

Uitgangspunten

- Voor autonome gemeentelijke baten (belastingen, retributies, leges) is een index van 2,3% gehanteerd. De prijscompensatie 2019 is 2,3% (toegepast op prijsgevoelige budgetten). Uitgangspunt voor de looncompensatie 2019 is 2,0%.
- De nog openstaande bezuinigingen zijn opnieuw beoordeeld. We hebben daarbij gekeken of en voor welk bedrag de bezuiniging te realiseren is. Wanneer de bezuiniging niet (volledig) kan worden gerealiseerd, stellen we indien mogelijk een vervangende bezuiniging voor. Zo niet, dan stellen wij voor om het niet realiseren van een bezuiniging in het (incidentele) perspectief te verwerken.
- We hebben de begroting beoordeeld of de opgenomen bedragen volledig, realistisch en haalbaar zijn. De bestuursrapportage 2018 en de jaarverantwoording 2017 geven inzicht in knelpunten. Een integrale afweging heeft geleid tot het opstellen van deze begroting met aandacht voor deze knelpunten.
- De meicirculaire 2018 is vertaald in de begroting. Het vertalen van de meicirculaire is een eis van de toezichthouder provincie Overijssel bij de beoordeling van de begroting.
- De gevolgen van Prinsjesdag zijn zoals gebruikelijk nog niet in de begroting 2019 en de meerjarenraming verwerkt. De gevolgen hiervan zullen we betrekken bij het opstellen van de perspectiefnota 2019.

Structureel perspectief	2019	2020	2021	2022
A. Perspectief na programmabegroting 2018	0,95	0,28	-0,22	-0,22
Circulaires gemeentefonds				
Septemercirculaire 2017				
- Effect uitkering gemeentefonds	0,14	-0,01	-0,08	-0,08
- Reserveringen taakmutaties	-0,19	-0,06	-0,10	-0,10
Maartcirculaire 2018				
- Effect uitkering gemeentefonds	-5,12	-8,35	-10,70	-10,70
- Reserveringen taakmutaties	2,10	4,40	6,47	6,47
Meicirculaire 2018				

- Effect uitkering gemeentefonds	0,51	0,92	1,26	2,24
- Reserveringen taakmutaties	0,70	1,40	1,80	2,30
B. Mutaties circulaires	-1,87	-1,71	-1,35	0,13
Coalitieakkoord 2018-2022				
Programma zorg: innoveren, verbeteren en anders organiseren van de zorg	-0,50	-2,50	-4,50	-6,90
Programma economie en participatie: in samenhang oppakken van de arbeidsmarkt, ondernemerschap en armoede	-0,25	-0,50	-1,00	-1,55
Programma binnenstad: investeren in een levendige binnenstad	0,45	0,45	0,45	0,15
Programma duurzaamheid: investeren in energietransitie en in een klimaatbestendige en leefbare stad	0,20	0,20	0,20	0,20
Programma veiligheid: extra inzetten op toezicht en handhaving	0,20	0,20	0,20	0,20
Kwaliteit verbeteren van openbare ruimte	0,15	0,15	0,15	0,15
Investeren in infrastructuur	1,00	2,00	3,00	3,50
Vrijval jaarlijkse storting in het weerstandsvermogen				-2,58
C. Mutaties coalitieakkoord 2018-2022	1,25	0,00	-1,50	-6,83
Programmabegroting 2019				
Toevoegen jaarschijf				-0,87
Salarissen en sociale lasten	0,95	1,15	1,35	1,35
Prijscompensatie	-0,18	-0,48	-0,17	0,13
Kapitaallasten	-1,74	-2,11	-2,06	-2,18
Treasury	-0,68	-1,44	-2,15	-2,38
Reële raming sociaal domein	0,71	0,52	0,73	1,39
Verbonden partijen	0,11	0,13	0,17	0,20
VNG: betalingen aan derden	0,12	0,12	0,12	0,12
Achterblijvende leges burgerzaken-reisdocumenten	0,17	0,17	0,17	0,17
Omgevingsdienst Twente	0,31	0,31	0,31	0,31
Bodemprogramma			-0,67	-0,67
Wegvallende huurinkomsten Twentheplein	0,50	0,50	0,50	
Bestrijding van (boom-)ziekten en plagen	0,13	0,13	0,13	0,13
Achterblijvende leges omgevingsvergunning	0,10	0,10	0,10	0,10
XL Businesspark - onderhoud openbare ruimte	0,12	0,12	0,12	0,12
Afdracht omgevingsvergunning voor VRT	0,10	0,10	0,10	0,10
Inzetten behoedzaamheidstelpost	-0,60	-0,60	-0,60	-0,60
Nota erfgoed 'zichtbaar verleden'	0,04	0,04	0,04	0,04
Verruiming Twentekanaal				0,15
Doorbelasting DigiD en overheid berichten box	0,06	0,06	0,06	0,06
Overige mutaties bestaand beleid	-0,04	-0,02	0,27	0,00
Vervallen bezuinigingen				
Samenvoeging ingenieursdiensten Netwerksteden	0,10	0,10	0,10	0,10
Openbare ruimte en groen: verlaging kwaliteit onderhoud	0,05	0,05	0,05	0,05
Openbare ruimte en groen: uitvoering onderhoud or (besparen op uitvoering fysiek)	0,02	0,02	0,02	0,02
Besparen op brandweerorganisatie	0,15	0,15	0,15	0,15
Parkeren: aanpassing structureel tekort	0,58	0,58	0,58	0,58

Afloop korting Stadstoezicht miv 2019	0,50	0,50	0,50	0,50
D. Mutaties programmabegroting 2019	1,58	0,20	-0,07	-0,92
E. (A-B-C-D) Perspectief na programmabegroting 2019	-0,01	1,76	2,71	7,41

Bedragen * 1.000.000 euro

Toelichting op tabel:

Een positief getal op de totaalregels A en E van het perspectief betekent een overschot/voordeel. Een negatief getal geeft een tekort/nadeel weer. Een positief getal op de mutatieregels B, C, en D betekent een hogere last of een lagere baat. Een negatief getal betekent een lagere last of hogere baat.

Circulaires gemeentefonds

Via separate raadsbrieven bent u geïnformeerd over de gevolgen van de septembercirculaire 2017, de maartcirculaire 2018 en recentelijk over de meicirculaire 2018.

De septembercirculaire 2017 ([Raad - 4533](#)) was beleidsarm en het netto gevolg was voor de jaren 2019 t/m 2021 licht positief. De maartcirculaire 2018 ([Raad - 4872](#)) was een extra circulaire van het gemeentefonds. In deze circulaire waren op hoofdlijnen de financiële gevolgen van het Regeerakkoord en het Interbestuurlijk programma voor Almelo vertaald. Het netto gevolg was voor alle jaren fors positief. Toch was het beeld minder rooskleurig dan het leek, omdat veel ontwikkelingen nog niet volledig waren uitgewerkt. De uitkering in de meicirculaire ([Raad-4954](#)) was voor de jaren 2019 tot en met 2022 lager dan in maartcirculaire. De verklaring voor de lagere uitkering was tweeledig, namelijk een lager accres en het vervallen van de voorschotregeling BTW compensatiefonds. De financiële effecten van de jaren 2019 t/m 2022 zijn verwerkt in deze begroting 2019 en bijbehorende meerjarenraming.

Coalitieakkoord

In deze begroting zijn de financiële gevolgen van het coalitieakkoord 2018-2022 verwerkt. Zoals we hiervoor hebben aangegeven, zijn de programma's nog niet volledig uitgewerkt. We beperken ons hier tot het noemen van de innovaties, investeringen en besparingen per programma.

Programmabegroting 2019

Toevoegen jaarschijf

Bij deze begroting wordt de nieuwe jaarschijf 2022 toegevoegd. Hierbij wordt op basis van bestaand beleid een aantal ramingen vanuit de huidige meerjarenraming 2018-2021 doorgetrokken naar 2022.

Salarissen en sociale lasten

De salarissen en sociale lasten worden jaarlijks opnieuw berekend op basis van de vastgestelde formatie en verwachte loonontwikkeling. In 2019 wordt de pensioenpremie verhoogd als laatste stap op weg naar een structureel hogere premie die is ingezet in 2017. De verhoging van de pensioenpremies leidt tot een nadeel van 0,6 miljoen euro structureel. Daarnaast resulteert een hogere wachtgeldverplichting voor voormalige wethouders in een nadeel van 0,24 miljoen euro structureel.

Prijscompensatie

Jaarlijks worden de prijsgevoelige budgetten geïndexeerd. De prijscompensatie 2019 is 2,3%. In onze meerjarenraming was voor 2019 meer prijscompensatie gereserveerd dan benodigd, waardoor een deel structureel kan vrijvallen ten gunste van het perspectief.

Kapitaallasten

De kapitaallasten van bestaande investeringen zijn meerjarig doorgerekend. Dit resulteert in een voordeel van 1,7 miljoen euro in 2019 oplopend naar 2,2 miljoen in 2022. De stelselwijziging uit de nota activabeleid 2017

van het moment van afschrijven resulteert in de begroting tot een structureel voordeel van bijna 0,8 miljoen euro.

Treasury

De leningenportefeuille van opgenomen en uitgezette gelden is voor deze begroting geactualiseerd. We voorzien dat herfinanciering van leningen tegen een lagere rente zal worden afgesloten. Hierdoor ontstaat de komende jaren een voordeel op treasury. Dit voordeel loopt op van 0,7 miljoen in 2019 tot 2,4 miljoen in 2022.

Reële raming sociaal domein op basis van huidig beleid

In het coalitieakkoord 2018-2022 is de ambitie verwoord om uit te komen met de Rijksmiddelen voor de zorg (WMO en jeugd) en daarmee de inzet van 6,9 miljoen euro aan eigen middelen in 4 jaar af te bouwen naar 0 euro. Tegelijkertijd is het voeren van een solide en reëel financieel beleid belangrijk. De begroting 2019 voor het sociaal domein is gebaseerd op de uitkomsten van de jaarverantwoording 2017, de bestuursrapportage 2018 en de nieuwe inkoop WMO en Jeugd. In de jaarverantwoording 2017 constateerden we een structureel tekort in het sociaal domein van 1,5 tot 2 miljoen euro. Om te zorgen dat na de besparing uit het coalitieakkoord van opeenvolgend 6,9 miljoen euro de begroting voor het sociaal domein reëel is, zal deze opgehoogd moeten worden met per saldo 0,7 miljoen euro in 2019 oplopend naar 1,4 miljoen euro in 2022.

Verbonden partijen

Regio Twente:

Diverse besluiten van het algemeen bestuur van de Regio Twente dienen nog structureel vertaald te worden in de begroting 2019.

- Het programma 'Shared Services Netwerk Twente' (SSNT) is in 2017 overgeheveld van het Twentebedrijf naar de Regio Twente. De hiervoor structureel benodigde middelen zijn bij het opstellen van de begroting 2018 af geraamd. De gemeente krijgt echter wel een factuur voor deze werkzaamheden. Het gaat om een bedrag van 42.000 euro.
- Veilig Thuis Twente (VTT) voert wettelijke en afgesproken bovenwettelijke taken uit rond de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. In 2017 is besloten tot een verhoging van de subsidie voor VVT. De bijdrage van Almelo bedraagt 21.000 euro.
- Een bedrag van 67.000 euro ten behoeve van toeristische marketing en promotie was in onze begroting reeds gereserveerd en wordt daarmee budgetneutraal verwerkt.

Gemeentelijke belastingkantoor (GBT):

De bijdrage aan het GBT wordt per saldo 47.000 euro verhoogd. In de afgelopen jaren zijn er verschillende wettelijke regelingen doorgevoerd, waardoor het GBT zijn werkzaamheden heeft moeten uitbreiden of aanpassen. De kosten die hieraan verbonden zijn kunnen niet meer binnen de exploitatie van het GBT worden opgevangen. Op basis hiervan is de bijdrage van de gemeente Almelo aan het GBT verhoogd met 89.000 euro. De nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het GBT leidt tegelijkertijd tot een daling van de bijdrage met 43.000 euro.

Veiligheidsregio Twente:

De Veiligheidsregio Twente (VRT) kent een aantal financiële knelpunten. De VRT kan deze knelpunten niet opvangen binnen haar eigen begroting. Hierdoor stijgt de komende jaren de bijdrage van Almelo aan de VRT stapsgewijs met 130.000 euro.

Betaling aan derden Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Voor activiteiten waarin gemeenten met elkaar samenwerken vindt financiering niet langer plaats door een uitname uit het gemeentefonds. In plaats daarvan ontvangen gemeenten rechtstreeks een factuur. Het betreft hier bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdragen aan het A+O fonds en aan het fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Zoals in de bestuursrapportage 2018 is gemeld waren de baten in de begroting al wel op de

andere werkwijze aangepast, maar de lasten nog niet volledig. Deze aanpassing van de lasten gebeurt in deze begroting en resulteert in een nadeel van 121.000 euro.

Achterblijvende leges burgerzaken-reisdocumenten

De legesinkomsten bij burgerzaken lopen terug door de verlenging van de geldigheidsduur van reisdocumenten van 5 naar 10 jaar. Hier staat een daling van de lasten tegenover, maar die daling compenseert het verlies aan inkomsten niet volledig.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

De Omgevingsdienst Twente is op 1 januari 2019 operationeel. Alle deelnemers brengen hiertoe taken en formatie in. De overgang naar de ODT is niet budgetneutraal. De deelnemersbijdrage van Almelo aan de ODT is hoger dan de verwachte besparing op de directe salariskosten. Deze extra lasten worden hoofdzakelijk verklaard door een gewijzigde verdeelsleutel van de overhead t.o.v. de voorganger Regionaal Uitvoeringsdienst (RUD).

Voor het inhuizen van het ODT in het kantoor van Almelo is een DVO afgesloten. Almelo biedt huisvesting, automatisering en financieel-administratieve en personele ondersteuning en krijgt daarvoor een vergoeding. Door het inhuizen wordt een deel van de hogere kosten gecompenseerd.

Bodemprogramma

Vanaf 2021 vervalt de decentralisatie uitkering bodemsanering. De lasten van het bodemprogramma worden hierop in de meerjarenraming aangepast.

Wegvallende huurinkomsten Twentheplein

De gemeente heeft een meerjarig huurcontract voor het Twentheplein. Dit contract loopt tot november 2021. Als gevolg van het voortijdig opzeggen van een (onder)huurcontract door het UWV zijn de achterblijvende huurkosten nu volledig voor rekening van de gemeente.

Bestrijding van (boom-)ziekten en plagen

Eikenprocessierups:

We hebben in 2018 een explosieve uitbraak van de eikenprocessierups gehad. Tot nu toe is zowel preventief gehandeld als curatief (wegzuigen), waarbij de landelijke leidraad "beheersing eikenprocessierups" wordt gevolgd. De situatie was in veel gevallen echter dusdanig ernstig dat hier in de toekomst actie op genomen moet worden.

Essentaksterfte:

In heel Nederland komt essentaksterfte voor. Inspectie heeft uitgewezen dat in Almelo essen op korte termijn gekapt moeten worden. Deze staan op een locatie waar anders direct de veiligheid in het geding komt. Daarnaast zijn er essen waarbij een veiligheid snoei nodig is.

Voor de bestrijding van (boom-)ziekten en plagen stellen we vanaf 2019 in totaal 125.000 euro beschikbaar.

Achterblijvende leges omgevingsvergunning

De legesinkomsten zijn voor een groot deel afhankelijk van grote bouwprojecten. Het niet vergunnen van enkele grote projecten leidt meteen tot een tekort. Onze organisatie is bij de bestuursrapportage 2018 gevraagd om ons te adviseren hoe de legesinkomsten omgevingsvergunning kunnen worden vergroot, en wanneer dit niet mogelijk is, een analyse te overleggen welke raming haalbaar is. Vooruitlopend op de resultaten van het onderzoek willen wij de helft van het tekort afdekken binnen de begroting.

XL Businesspark – onderhoud openbare ruimte

Volgens de Gemeenschappelijk Regeling Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT) draagt de gemeente Almelo de onderhoudskosten op het XL-Businesspark. Hiervoor is in 2014 een voorschot afgesproken van 103.000 euro

structureel. Door recente positieve ontwikkelingen op het XL Businesspark is het afgesproken voorschot niet langer toereikend en wordt de bijdrage voor de onderhoudskosten verhoogd.

Afdracht omgevingsvergunning voor bijdrage aan Veiligheidsregio Twente

Er wordt vanaf 2014 jaarlijks een nadeel van 0,1 miljoen euro gerealiseerd als gevolg van een lagere afdracht vanuit omgevingsvergunningen voor de bijdrage aan de Veiligheidsregio Twente. We repareren deze onevenwichtigheid, waardoor de afdracht en bijdrage overeenkomen.

Inzetten behoedzaamheidsstelpost

Vanuit behoedzaam financieel beleid wordt een deel van het toekomstig accres gereserveerd om (meerjarige) schommelingen op te vangen. Hierdoor wordt de meerjarenraming minder afhankelijk van de schommelingen van de algemene uitkering. We betrekken jaarlijks de behoedzaamheidsstelpost bij het opstellen van de begroting. De stelpost 2019 van 0,6 miljoen euro structureel kan daarmee vrijvallen ten gunste van het perspectief.

Verruiming Twentekanaal

Het college heeft ingestemd met een subsidieovereenkomst voor de verkrijging van 1,2 miljoen euro subsidie voor het project Verruiming Twentekanalen van in totaal 3,9 miljoen euro ([Raad - 4487](#)). De Europese Unie heeft een subsidie beschikbaar gesteld voor het (inter)regionale project Verruiming Twentekanalen. Deze middelen kunnen worden ingezet voor het realiseren van een speerpunt uit de Binnenhavenvisie Twentekanalen, namelijk de binnenhavens geschikt maken voor klasse Va-schepen. In totaal gaat het om een subsidie van 11 miljoen euro waarvan 1,2 miljoen euro bestemd is voor de Almelose havens. Hiermee wordt de kade aan de Buitenhaven Oost aangepast en worden de insteekhavens in Dollegoor gereed gemaakt voor klasse Va-binnenvaart. Het merendeel van de investeringen gepland in het jaar 2021, waardoor de kapitaallasten vanaf 2022 worden opgenomen in de meerjarenraming.

Nota erfgoed 'zichtbaar verleden'

Uw raad heeft eind 2017 de nota erfgoed 'zichtbaar verleden' vastgesteld ([Raad-4650](#)). Deze nota vormt het beleidskader voor erfgoed. Met de erfgoednota wordt beoogd het erfgoed sterker te profileren en duidelijke verbindingen te leggen tussen de verschillende facetten van erfgoed (monumenten, cultuurlandschap en archeologie). Ook worden de mogelijkheden voor samenwerking beter benut. In de programmabegroting 2018 is incidenteel 10.000 euro beschikbaar gesteld. De raad heeft via amendement tijdens de begroting 2018 besloten de financiële middelen voor uitvoering van de erfgoednota via de begroting 2019 beschikbaar te stellen. Het gaat om een incidentele inzet van 80.000 euro voor 2019 en een structurele inzet van 35.000 euro per jaar.

Doorbelasting DigiD en overheid berichten box

Het Rijk heeft besloten om de kosten voor het gebruik van DigiD en de overheid berichten box door te belasten naar gemeenten. Dit resulteert in een nadeel in het structurele perspectief van 60.000 euro.

Vervallen bezuinigingen

We hebben in de afgelopen maanden de nog openstaande bezuinigingen beoordeeld op enerzijds de ambities uit het coalitieakkoord en anderzijds op de mate van realiseerbaarheid. We zijn tot de slotsom gekomen om een aantal bezuinigingen te laten vervallen en ten laste te brengen van het structurele perspectief. In de paragraaf bedrijfsvoering worden de bezuinigingen in detail besproken.

3.3 Incidenteel perspectief

Naast het structurele perspectief presenteren we ook jaarlijks het incidentele perspectief. Hierin worden de incidenteel beschikbare middelen en incidentele inzet van deze middelen weergegeven.

Incidenteel perspectief	Begroting 2019
Beschikbaar	
Resultaat structureel perspectief	-0,01
Coalitieakkoord 2018-2022	3,15
Twence: incidenteel dividend	0,48
Organisatieontwikkeling 2019	1,54
Vrijval voor het incidentele perspectief	2,21
Totaal beschikbaar	7,37
Inzet	
Coalitieakkoord 2018-2022: zorg	1,75
Coalitieakkoord 2018-2022: economie en participatie	0,75
Coalitieakkoord 2018-2022: duurzaamheid	0,65
Nota erfgoed 'zichtbaar verleden'	0,08
Ontwikkelen Omgevingsvisie	0,36
Invoeren Omgevingswet	0,35
Programma Nieuwstraatkwartier	0,13
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente: project van m3 naar m2	0,29
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente: versterken weerstandsvermogen	0,05
Project onzichtbaar- BRO, Wibon	0,08
Extra kosten accountantscontrole	0,02
Verkiezingen 2019	0,20
Bijdrage aan Burgernet	0,01
Functionaris gegevensbescherming	0,04
Privacy officer	0,02
Organisatieontwikkeling 2019	1,54
Besparingsverlies bezuiniging uitvoering fysiek	0,56
Besparingsverlies bezuiniging systeeminnovatie fysiek domein	0,75
Dierenwelzijn	0,02
Biodiversiteit en ecologisch (berm)beheer	0,05
Almelo bomenstad	0,05
Tegengaan van eenzaamheid	0,05
Compenseren van lagere inkomsten begraafplaatsen	0,07
Totaal inzet	7,86
SALDO INCIDENTEEL PERSPECTIEF	-0,49

Bedragen * 1.000.000 euro

Het saldo van het incidentele perspectief is 0,49 miljoen euro nadelig.

Beschikbaar

Resultaat structureel perspectief

Het resultaat van de jaarschijf 2019 bij het structurele resultaat wordt toegevoegd aan het incidentele perspectief. Dit bedrag is voor de jaarschijf 2019 incidenteel beschikbaar.

Coalitieakkoord 2018-2022

In het coalitieakkoord zijn zowel structureel als incidenteel middelen beschikbaar gesteld. De structurele inzet wordt gedekt uit het begrotingssaldo / perspectief. De incidentele bedragen worden gedekt uit de (algemene) reserve.

Twence: incidenteel dividend

Twence Holding bv heeft aangegeven dat zij een dividenduitkering van 750.000 euro verwachten voor 2019. In de begroting is een structurele dividenduitkering van 275.000 euro opgenomen. Het verschil van 475.000 euro is beschikbaar voor het incidentele perspectief.

Organisatieontwikkeling 2019

Voor de organisatieontwikkeling is voor 2019 vanuit de algemene reserve 1,54 miljoen euro beschikbaar.

Vrijval voor het incidenteel perspectief

Het betreft verschillende posten die kort worden toegelicht.

In de Voorjaarsnota 2012 zijn middelen beschikbaar gesteld voor enkele grote civiele kunstwerken. Niet al het beschikbaar gestelde budget blijkt benodigd, waardoor we 413.000 euro kunnen inzetten voor het incidentele perspectief.

Bij de jaarverantwoording worden jaarlijks de meerjarige incidentele projecten afgesloten. In een enkel geval wordt een project afgesloten met een voordelig resultaat, omdat niet alle beschikbaar gestelde middelen zijn besteed. Dit voordelige resultaat stellen wij beschikbaar voor het incidentele perspectief.

In de verdeling van de prijscompensatie naar de taakvelden is niet het volledige bedrag aan prijscompensatie benodigd, waardoor 200.000 euro incidenteel kan worden ingezet.

In het coalitieakkoord zijn middelen gereserveerd voor de kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte en voor het investeren in de infrastructuur. We voorzien dat in 2019 niet het volledige bedrag benodigd is, waardoor we 900.000 euro kunnen inzetten voor het incidentele perspectief.

Inzet

Coalitieakkoord 2018-2022

In 2019 zijn voor de innovaties in de programma's zorg en economie en participatie respectievelijk 1,75 en 0,75 miljoen euro beschikbaar. Van het innovatiebudget zorg zetten wij 72.000 euro in om de werkwijze zoals toegepast in de pilot Multiprobleem-gezinnen (Mpg) uit 2017 ingaande 2019 ook toe te passen op maximaal 375 Multi probleem-huishoudens.

Daarnaast is bij de verkoop van de aandelen Enexis en Vitens 650.000 euro beschikbaar gesteld voor een revolverend duurzaamheidsfonds. Er is ook een relatie met het project Nieuwstraatkwartier (zie verderop).

Nota erfgoed 'zichtbaar verleden'

Uw raad heeft eind 2017 de nota erfgoed 'zichtbaar verleden' vastgesteld ([Raad-4650](#)). Deze nota vormt het beleidskader voor erfgoed. We stellen naast het structurele bedrag van 35.000 euro per jaar incidenteel 80.000 euro beschikbaar voor 2019.

Ontwikkelen Omgevingsvisie

De nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 in werking treedt, verplicht gemeenten, provincies en het rijk tot het opstellen van een omgevingsvisie. Er moet sprake zijn van een integrale visie, waarin ontwikkelingen op allerlei sociaal en fysiek vlak met elkaar worden samengevoegd en verbonden. Daarnaast moet de omgevingsvisie participatief - in samenspraak met de samenleving - ontwikkeld worden. Het college heeft ingestemd met de implementatie van de eerste fase van het plan van aanpak Omgevingsvisie Almelo ([BenW-6413](#)) en stellen in 2019 voor de ontwikkeling 355.000 euro beschikbaar.

Invoering Omgevingswet

Het college heeft ingestemd ([BenW-5725](#)) met het plan van aanpak invoering Omgevingswet Almelo "Almelo, we doen het samen!". Voor de invoering stellen we in 2019 incidenteel 347.000 euro beschikbaar. Het gehele traject heeft een doorlooptijd tot en met in ieder geval 2021 en een overgangstermijn tot 2024. Voor de invoering van de Omgevingswet wordt een meerjarenraming gemaakt en deze zal zo nodig worden betrokken bij de perspectiefnota 2019.

Programma Nieuwstraatkwartier

Voor de uitvoering van het programma Nieuwstraatkwartier is in 2019 180.000 euro benodigd, onder andere 50.000 euro voor energietransitie en klimaatadaptatie. Deze 50.000 euro wordt gedekt uit het revolverend duurzaamheidsfonds, waardoor per saldo 130.000 euro voor het programma Nieuwstraatkwartier ten laste van het incidentele perspectief komt.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente: project van m3 naar m2

Dit project betreft de omzetting van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) van inhoud (m3) naar gebruiksoppervlakte. Het algemeen bestuur van het GBT heeft ingestemd met totale projectkosten van 1,79 miljoen euro en met de planning en kosten per gemeente. Voor de gemeente Almelo komt dit neer op een eenmalige bijdrage van 294.000 euro in 2019.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente: versterken weerstandsvermogen

De reserve jaarresultaten van het GBT dient 5% te zijn van het begrotingstotaal. Met de incidentele aanvulling in 2019, die voor Almelo 53.000 euro bedraagt, komt de reserve van het GBT op het afgesproken niveau.

Project onzichtbaar- BRO, Wibon

Voor de uitvoering van de wet Basisregistratie Ondergrond (BRO) en het Besluit informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten (Wibon) wordt 82.000 beschikbaar gesteld.

Extra kosten accountantscontrole

Met de controlerend accountant is een verschil van inzicht ontstaan in de uitvoering van de werkzaamheden. Na overleg heeft dit geleid tot een vaststellingsovereenkomst. Hier zijn extra kosten mee gemoeid ter hoogte van 22.500 euro per jaar gedurende de looptijd van het contract. De raad is hierover geïnformeerd ([Raad-4663](#)).

Verkiezingen 2019

Op 20 maart 2019 worden de Provinciale en Waterschap verkiezingen georganiseerd en op 23 mei de Europese verkiezingen. We stellen per verkiezingsdag 100.000 euro beschikbaar. In totaal wordt daarmee 200.000 euro gedekt uit het incidentele perspectief.

Bijdrage aan Burgernet

In het Districtelijk Veiligheidsoverleg Twente van de burgemeester is besloten om per inwoner 8 cent bij te dragen aan Burgernet. Voor Almelo betekent dit een bijdrage van 6.000 euro.

Functionaris gegevensbescherming

Het aanstellen van een functionaris gegevensbescherming is een verplichte maatregel in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Voor de invulling van deze functie stellen we in 2019 39.000 euro beschikbaar.

Privacy officer

Het aanstellen van een privacy officer is optioneel, maar het college heeft besloten ([Raad - 4871](#)) om extra ondersteuning te bieden aan de managers in de gemeentelijke organisatie. Hiervoor is 24.000 euro beschikbaar.

Organisatieontwikkeling 2019

In 2019 staat de implementatie van de nieuwe werkwijzen centraal. Nieuwe werkprocessen worden doorgevoerd, aanpassing van gedrag en houding (project Anders Almelo) krijgen in het jaar 2019 extra aandacht. Hiervoor stellen wij in 2019 vanuit de algemene reserve 1,54 miljoen euro beschikbaar. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de [organisatieontwikkeling 2019](#).

Besparingsverlies bezuiniging uitvoering fysiek

In de businesscase voor het intern verzelfstandigen van het beheer openbare ruimte is een oploep in het realiseren van besparingen voorzien. In het jaar 2019 kan 317.000 euro worden bespaard. Daarmee wordt een besparingsverlies voorzien van (880.000 -/- 317.000) 563.000 euro. Dit wordt ten laste van het incidenteel perspectief gebracht.

Besparingsverlies bezuiniging systeeminnovatie fysiek domein

In het fysieke domein zijn veel veranderingen gaande. De nog resterende taakstelling van 750.000 structureel is in de vorige raadsperiode opgenomen tegen de achtergrond van die veranderingen, zoals de interne verzelfstandiging van het beheer van de openbare ruimte, de vorming van de Omgevingsdienst Twente, de invoering van de Omgevingswet en de wet Verbetering kwaliteitsborging voor het bouwen (2020). Op dit moment is nog onduidelijk waar en hoe besparingen in het fysieke domein kunnen worden gerealiseerd. Wij achten het voor 2019 niet reëel concrete besparingen te verwachten. Derhalve wordt dit besparingsverlies ten laste van het incidentele perspectief gebracht.

Dierenwelzijn

De gemeente heeft haar wettelijke taak in het kader van de opvang en het vervoer van zwerfdieren uitbesteed aan het Noordbroek. Het Noordbroek ontvangt hiervoor jaarlijks een gemeentelijke bijdrage evenals voor de dierenambulance. De bedragen zijn de laatste jaren niet meer geïndexeerd en blijven achter bij landelijke kengetallen voor deze taken. Voor 2019 is 15.000 euro extra beschikbaar en wij werken aan een actualisatie van de overeenkomst met het Noordbroek.

Biodiversiteit en ecologisch (berm)beheer

Voor projecten / experimenten biodiversiteit en ecologisch (berm)beheer stellen wij incidenteel 50.000 euro beschikbaar. Onderdeel hiervan is de introductie van de "honey highway": een initiatief waarbij bermen van (rijks-/provinciale) wegen, spoorrails en/of waterdijken ingezaaid worden met meerjarig streekeigen bloemzaden, afgestemd op de grondsoort en omstandigheden. En dusdanig onderhouden dat er een natuurlijk evenwicht ontstaat. Dit is onder meer goed voor de bijenpopulatie"

Almelo bomenstad

De stichting Bomenstad Almelo is met een burgerinitiatief gekomen voor meer bomen in de binnenstad van Almelo. Dit initiatief willen wij ondersteunen met 50.000 euro. We verwachten een bestedingsplan en hopen dat het initiatief ook anderen aanzet financieel een bijdrage te leveren zodat een multipliereffect ontstaat.

Tegengaan van eenzaamheid

Voor het tegengaan van eenzaamheid stelt het college incidenteel 50.000 euro beschikbaar. Naast eenzaamheidsbestrijding onder 75-plussers, is er ook aandacht voor andere doelgroepen die meer risico lopen om te vereenzamen. Het gaat dan met name om mensen met chronische psychiatrische problematiek en om overbelaste mantelzorgers.

Compenseren van lagere inkomsten begraafplaatsen

Er is een tendens zichtbaar dat minder wordt begraven en meer gecremeerd. Dat leidt tot minder inkomsten. Daarom stelt het college in 2019 65.000 beschikbaar om de lagere inkomsten te compenseren. Daarnaast zullen wij de mogelijkheden verkennen om toch kosten te besparen.

3.4 Begrotingssaldo

Onderstaande tabel geeft inzicht in de begrotingssaldi voor begroting 2019 en meerjarenraming. Het begrotingssaldo bestaat uit het saldo van baten en lasten en het saldo van de reservemutaties.

Hoofdtakveld	begroting 2019	raming 2020	raming 2021	raming 2022
LASTEN				
0 Bestuur en ondersteuning	37.810	38.844	43.340	47.796
1 Veiligheid	6.347	6.360	6.394	6.428
2 Verkeer en vervoer	12.487	14.123	15.246	16.017
3 Economie	4.854	4.775	4.760	4.744
4 Onderwijs	8.406	8.706	9.006	9.306
5 Sport, cultuur en recreatie	17.825	17.526	17.737	17.948
6 Sociaal domein	152.984	149.911	144.449	141.035
7 Volksgezondheid en milieu	21.321	20.671	20.004	20.004
8 Volkshuisvesting, ro- stedelijke ontwikkeling	9.963	9.261	9.261	9.261
Totaal lasten	271.998	270.177	270.197	272.539

BATEN				
0 Bestuur en ondersteuning	-198.730	-202.130	-205.662	-210.129
1 Veiligheid	-44	-44	-44	-44
2 Verkeer en vervoer	-705	-678	-678	-678
3 Economie	-3.741	-3.655	-3.572	-3.562
4 Onderwijs	-524	-524	-524	-524
5 Sport, cultuur en recreatie	-205	-205	-205	-205
6 Sociaal domein	-41.473	-41.473	-41.473	-41.473
7 Volksgezondheid en milieu	-18.864	-18.929	-18.929	-18.929
8 Volkshuisvesting, ro- stedelijke ontwikkeling	-7.702	-7.702	-7.702	-7.702
Totaal baten	-271.987	-275.340	-278.788	-283.245

Saldo van baten en lasten	11	-5.162	-8.591	-10.706
----------------------------------	-----------	---------------	---------------	----------------

Reserves				
Storting reserves	5.875	5.875	5.875	3.295
Onttrekking reserves	-5.394	-2.500	0	0
Saldo reserves	481	3.375	5.875	3.295

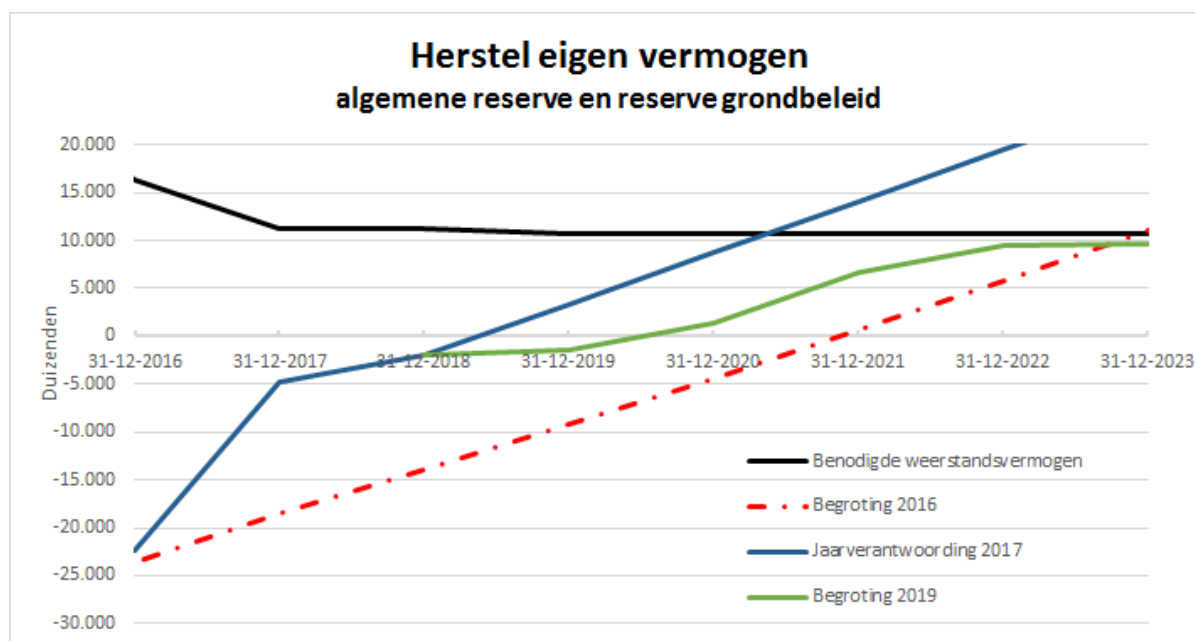
Begrotingssaldo na bestemming	-492	1.787	2.716	7.411
--------------------------------------	-------------	--------------	--------------	--------------

Bedragen * 1.000 euro

Het begrotingssaldo na bestemming in 2019 is 492.000 euro nadelig, en vanaf 2020 voordelig. Oplopend van een voordeel van bijna 1,8 miljoen in 2020 tot ruim 7,4 miljoen in 2022.

3.5 Herstel eigen vermogen

In de begroting presenteren we het overzicht van herstel van het eigen vermogen. Hierin hebben we het herstelplan geactualiseerd ten opzichte van de jaarverantwoording 2017. Dit betekent ook dat de uitkomsten van de bestuursrapportage 2018, coalitieakkoord 2018-2022 en de jaarschijf 2019 van de organisatieontwikkeling zijn verwerkt. Ten opzichte van de jaarverantwoording 2017 vertraagt het herstelplan met ongeveer 2 jaar. Desondanks liggen we nog voor de oorspronkelijke planning (begroting 2016). Door bijvoorbeeld verkoop van gronden en vastgoed, maar ook door de recent gedane Aanvraag Fonds tekortgemeenten ([BenW - 6537](#)) mogen ook meevallers worden verwacht.

4. Beleidsbegroting

Inleiding

Bij de Perspectiefnota 2017 schreven we dat de doorontwikkeling van de organisatie draait om het vergroten van het vertrouwen van de Almelose inwoner in de gemeente. Door programmatisch en wijkgericht te gaan werken willen we meer dan voorheen werken voor resultaten en effecten in de stad en intensiever interactie aangaan met de stad. Maar wat verstaan we nu onder programmasturing en wijkgericht werken en wat betekent dit voor het programmaplan en de hoofdogaven in deze begroting 2019?

Programmaplan

In het coalitieakkoord staat wat we willen bereiken in de stad op het gebied van zorg, economie en participatie, binnenstad, duurzaamheid en veiligheid. In samenspraak met inwoners, ondernemers, en het maatschappelijk middenveld stellen we hiervoor programma's op. In de programma's zullen de maatschappelijke effecten voor inwoners en stad centraal staan. Wij maken met inwoners, ondernemers en instellingen afspraken op welke wijze zij gaan bijdragen aan gezamenlijke ambities. Wijk- en programmasturing is daarvoor het middel. Het college heeft inmiddels een eerste programmaverkenning gedaan met maatschappelijke partners. Voor de thema's uit het coalitieakkoord (binnenstad, zorg, economie en participatie, duurzaamheid en veiligheid) is gezamenlijk verkend waar ambities overeenkomen en wat we willen bereiken in de stad. Aan de hand van feitelijke cijfers en de belangrijkste trends en ontwikkelingen heeft het college gesprekken gevoerd met onze partners in de stad over de strategische doelstellingen. Een eerste prioritering in de programma's is gezamenlijk benoemd.

Wat zijn programmasturing en wijkgericht werken?

Programmasturing

Programmasturing gaat over het behalen van concrete en voor inwoners voelbare resultaten en gewenste effecten in de stad. Het betreft in eerste instantie grotere veranderingsvraagstukken, die over de hele stad gaan en niet binnen wijken, door de gemeente of door 'de stad zelf' kunnen worden opgelost. Een programma heeft een begin en een eind. Realisatie van de doelen betekent het einde van het programma. De raad stelt vast welke doelen en veranderopdrachten moeten worden gerealiseerd.

Wijkgericht werken

Wijkgericht werken gaat over inwoners, die zelf bepalen in en bijdragen aan hun eigen wijk en buurt. Het behalen van resultaten in wijken vanuit de vraag en de beleavingswereld van de inwoner. Door wijksturing mogen verschillen tussen wijken ontstaan zowel in beeld als in het niveau van vraagstelling en –beantwoording tussen bestuur/organisatie en inwoners. Dit vraagt loslaten en vertrouwen geven aan de burgers. Hierin schuilt een wederkerig leerproces tussen gemeente en bewoner. Juist door wijkgericht werken willen we dichtbij de inwoner herkenbaar zijn en vertrouwen winnen.

Wat betekent dit voor het gemeentebestuur?

Programmasturing gaat niet vanzelf. Organisatie, college, raad en stad zijn in één samenhangend systeem onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het veranderen van de organisatie zal geen effect hebben als college en raad niet parallel veranderen.

Het bouwen van een goed programma valt of staat met het formuleren van goede programmadoelen. Een goed programmadoel is concreet, heeft draagvlak in de stad en brengt overzicht en focus aan. Dat laatste betekent dat ze ook inzichtelijk maken wat we níét gaan doen. De resultaten van programmadoelen zijn zichtbaar en voelbaar in de stad. De acties (het 'hoe') vloeien logisch voort uit en dragen bewezen bij aan het programmadoel. Programmagericht werken moet een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het politieke debat en sturing vanuit en in de gemeente: meer het gesprek over strategische doelen en minder over incidenten en operationele vraagstukken. Dit heeft gevolgen voor de raadsvergaderingen, politieke beraden, portefeuille overleggen en portefeuilleverdeling (denk aan programmawethouders).

4.1 Programmaplan

4.1.1 Programma Zorg

Wat willen we bereiken?

In 2022...

- Krijgen Almeloërs die zichzelf moeilijk kunnen redden innovatievere zorg en steun.
- Kunnen meer Almeloërs zich redden, zo nodig met steun van naasten.
- Voorkomen meer Almeloërs dat ze ziek worden of een beroep moeten doen op zorg of steun.
- Kent Almelo minder eenzame mensen, in het bijzonder ouderen.
- Groeien meer jeugdige Almeloërs gezonder op.
- Groeien meer jeugdige Almeloërs op in een veilige en positieve gezins- en thuissituatie.
- Ontwikkelen 0 tot 21-jarige Almeloërs hun talenten beter op (voor)scholen.
- Krijgen Almeloërs die hierop zijn aangewezen doelmatiger zorg en steun.
- Komt de gemeente Almelo beter uit met de rijksmiddelen voor het sociaal domein.
- Ervaren Almeloërs dat de dienstverlening van de gemeente in het sociaal domein gemakkelijker toegankelijk is.

Wat gaan we in 2019 doen?

De 2^e helft van 2018 gaan we verder met de stad aan de slag om te bepalen hoe wij de doelen het beste kunnen bereiken.

We gaan gegeven de feiten en trends de strategische doelen prioriteren. Vervolgens bepalen we de operationele doelen waarvan de maatschappelijke effecten en resultaten meetbaar zullen zijn. Aan deze operationele doelen verbinden we inspanningen die de gemeente en anderen gaan ondernemen om de doelen te kunnen bereiken en ook de middelen: de geschatte kosten en opbrengsten van het programma.

Begin 2019 willen we de raad (en de stad) voor de vijf thema's uitgewerkte programma's aanbieden.

In 2019 worden de volgende maatregelen genomen:

- De succesvolle pilot waarin 25 Multi probleemgezinnen zijn geholpen, wordt uitgebreid naar veel meer probleemgezinnen. In een periode van 3 jaar komen 375 gezinnen hiervoor in aanmerking. Doel is het toekomstperspectief voor de betrokken inwoners duurzaam te verbeteren en de overerfbaarheid van problematiek te verminderen. Deze aanpak sluit ook goed aan bij de ambitie van de coalitie om de zorg een kwaliteitsimpuls te geven door innovatie, goede zorg te bieden en uit te komen met rijksmiddelen (besparing in 2022 van 6,9 miljoen euro structureel). Hiervoor stellen wij 72.000 euro vanuit het innovatiebudget zorg beschikbaar.
- Inzetten op preventie en versterken van algemene, voorliggende voorzieningen.
- Maken van afspraken met de overige Almeloëse huisartsen, gericht op intensieve samenwerking met de sociale wijkteams.
- Fraude en oneigenlijk gebruik van zorggelden wordt zo veel mogelijk bestreden. De beschikbare capaciteit hiervoor bij de sociale recherche wordt gericht ingezet en uitgebreid. We werken daarbij ook samen met het internationaal bureau fraude-informatie (een onderdeel van het UWV).
- Gezien de grote opgave binnen sociaal domein volgt in december 2018 een Actieplan Sociaal Domein. Dit Actieplan vormt de basis voor de uitwerking van zowel programma Zorg als programma Economie en participatie.
- Verbinden van jeugd(gezondheid)zorg met school/opvang/specialisme en interventie dicht bij ouders en kinderen.

- Met de partners het proces opstarten voor het samengaan van onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en integraal kind centrum (IKC) die werken vanuit 'het kind centraal'.
- (Welzijn)subsidies waaronder die aan (de werkmaatschappijen van) Avedan blijvend beoordelen op maatschappelijke effecten (zie ook [Raad - 1503198](#)).
- Middelen voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en voor- en vroegschoolse educatie (VVE) maximaliseren.
- Toegang sociaal domein wordt vanaf januari 2019 in z'n geheel (dus ook de sociale wijkteams) onder regie en verantwoordelijkheid van de gemeente geplaatst. Daarmee wordt ingezet op preventie en gerichte toeleiding naar algemene, voorliggende voorzieningen. De samenwerking via afspraken met de Almelose huisartsen maakt hier onderdeel van uit.
- Bestrijding van eenzaamheid onder ouderen en meer aandacht geven aan dementie.

Wat mag het kosten?

Naast de bestaande middelen in de begroting, wordt geïnvesteerd in betere en innovatievere zorg. Daarvoor wordt 1,75 miljoen euro beschikbaar gesteld (incidenteel perspectief).

4.1.2 Programma Economie en participatie

Wat willen we bereiken?

In 2022...

- Zijn minder Almeloërs werkloos, doen minder Almeloërs een beroep op de bijstand en gaan meer Almeloërs van bijstand naar werk.
- Hebben bedrijven in Almelo beter (toegang tot) gekwalificeerd personeel.
- Sluiten vraag- en aanbod op de regionale arbeidsmarkt beter op elkaar aan.
- Is Almelo ondernemersvriendelijker geworden.
- Zijn meer Almeloërs in staat om in de veranderende arbeidsmarkt aan het werk te komen of te blijven.
- Zijn meer Almeloërs duurzaam aan het werk en breder inzetbaar, ook aan de onderkant van de arbeidsmarkt.
- Zetten meer Almeloërs zich via vrijwilligerswerk in voor hun stad of buurt.
- Ervaren minder volwassen Almeloërs financiële belemmeringen om mee te doen in Almelo.
- Hebben minder Almeloëse kinderen financiële belemmeringen om zich te ontplooiën.

Wat gaan we in 2019 doen?

De 2^e helft van 2018 gaan we verder met de stad aan de slag om te bepalen hoe wij de doelen het beste kunnen bereiken.

We gaan gegeven de feiten en trends de strategische doelen prioriteren. Vervolgens bepalen we de operationele doelen waarvan de maatschappelijke effecten en resultaten meetbaar zullen zijn. Aan deze operationele doelen verbinden we inspanningen die de gemeente en anderen gaan ondernemen om de doelen te kunnen bereiken en ook de middelen: de geschatte kosten en opbrengsten van het programma.

Begin 2019 willen we de raad (en de stad) voor de vijf thema's uitgewerkte programma's aanbieden.

In 2019 worden de volgende maatregelen genomen:

- Almelo moet de logistieke hotspot van Oost-Nederland worden. We intensiveren daarvoor de samenwerking tussen Port of Twente, het XL Businesspark, ROC van Twente en de gemeente Almelo. Voor het gebruik van de naam Port of Twente is eerder al een intentieovereenkomst met het Gemeenschappelijk Havenbedrijf Twente gesloten.
- Onderzoek naar mogelijke uitbreiding van XL-park, continueren lobby versnelling van de verbreding van de A1 en het verbreden, uitdiepen en verbeteren van het Twente kanaal.
- Instellen van een ondernemersloket om dienstverlening aan ondernemers te verbeteren.
- Accountmanagement voor bedrijven wordt versterkt en gericht op relatiebeheer en facilitering.
- De uitvoering van de Participatie wet moet zodanig zijn dat meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam aan het werk komen.
- Problematische schulden moeten worden voorkomen. Aansluiting bij schulden-lab en aanpak 'vroeg er op af' wordt gecontinueerd. Ook wordt intensiever samengewerkt met vrijwilligersorganisaties zoals bijvoorbeeld Schuldhulpmaatje.
- De collectieve ziektekostenverzekering wordt structureel gecontinueerd met als kanttekening dat het huidige budget van 4,2 miljoen euro voor minimabeleid, 0,1 miljoen euro voor schuld en armoede en 0,5 miljoen euro voor kinderen in armoede taakstellend is en blijft. De maatregelen die hiervoor moeten worden genomen, worden voorbereid en met de raad besproken.
- Bijstandsgerechtigden worden zo veel als mogelijk geactiveerd en arbeidsfit gemaakt door actief gebruik te maken van alle mogelijkheden en instrumenten in de Participatie wet. Ook wordt de verbinding met bijvoorbeeld sportclubs gezocht om dit te bewerkstelligen.

- Gezien de grote opgave binnen het sociaal domein volgt in december 2018 een Actieplan Sociaal Domein. Dit Actieplan vormt de basis voor de uitwerking van zowel programma Zorg als programma Economie en participatie.
- Bestrijden van fraude met uitkeringen.
- Bestrijden van laaggeletterdheid door Taalpunt wordt ondersteund.
- Laagdrempelig schulddienstverlening aan jongeren en het vergroten van hun financiële kennis wordt gefaciliteerd.
- De gemeente gaat onderzoeken of haar rol als schuldeiser kan worden geherdefinieerd door bijvoorbeeld de schuld in stappen kwijt te schelden wanneer hierdoor het perspectief van mensen op werk duurzaam wordt verbeterd.

Wat mag het kosten?

Naast de bestaande middelen in de begroting, wordt geïnvesteerd in accountmanagement, logistieke hotspot en schuldpreventie. Daarvoor wordt 0,75 miljoen euro beschikbaar gesteld (incidenteel perspectief).

4.1.3 Programma Binnenstad

Wat willen we bereiken?

In 2022 is er een binnenstad

- Recreëren en winkelen meer inwoners en bezoekers in de binnenstad van Almelo.
- Kent de binnenstad kwalitatief betere activiteiten op het gebied van cultuur, vrije tijd en sport met meer maatschappelijk-economische waarde.
- Staan minder winkels en panden leeg in de binnenstad van Almelo.
- Hebben ondernemers een helderder perspectief op de toekomst van de binnenstad.
- Is de binnenstad van Almelo gastvrij op het gebied van veiligheid, esthetiek en parkeermogelijkheden.
- Is de stad duurzamer en klimaat-adaptiever, zoals bij wateroverlast en hitte, en groener met meer open water.
- Zijn er meer bedrijven in de binnenstad van Almelo gevestigd met meer omzet.
- Is de binnenstad van Almelo beter bereikbaar voor inwoners, bezoekers en leveranciers.

Wat gaan we in 2019 doen?

De 2^e helft van 2018 gaan we verder met de stad aan de slag om te bepalen hoe wij de doelen het beste kunnen bereiken.

We gaan gegeven de feiten en trends de strategische doelen prioriteren. Vervolgens bepalen we de operationele doelen waarvan de maatschappelijke effecten en resultaten meetbaar zullen zijn. Aan deze operationele doelen verbinden we inspanningen die de gemeente en anderen gaan ondernemen om de doelen te kunnen bereiken en ook de middelen: de geschatte kosten en opbrengsten van het programma.

Begin 2019 willen we de raad (en de stad) voor de vijf thema's uitgewerkte programma's aanbieden.

In 2019 worden de volgende maatregelen genomen:

- We gaan in 2019, op grond van het in 2018 door de raad vastgesteld koersdocument binnenstad, samen met de betrokken partijen uit de binnenstad (inwoners, ondernemers en vastgoed eigenaren) een plan van aanpak opstellen waarin we concreet uitwerken hoe we samen de strategische doelen uit het koersdocument gaan realiseren. Daarbij maken we gebruik van de mogelijkheden uit het stadsarrangement actieplan van de provincie Overijssel.
- In 2019 wordt gestart met de realisatie van het nieuwe complex haven zuid. De aanleg en realisatie van het nieuwe stadsplein en havenkom zijn eind 2019 gereed.
- Begin 2019 wordt ingevoerd dat de eerste twee uren gratis geparkeerd kan worden, nadat is vast komen te staan hoe de ondernemers er financieel aan bijdragen.
- In 2019 werken we aan een actualisatie van ons detailhandelsbeleid. Dit ter stimulering van het ondernemerschap in het centrum, de woonboulevard en de wijkwinkelcentra.
- In het plan van aanpak Koersdocument zullen we uitwerken:
 - Hoe we gezamenlijk de leegstand in de binnenstad willen terugdringen.
 - Hoe we gezamenlijk de leegstand deels kunnen oplossen door bestaande bestemmingen te transformeren naar andere functies zoals wonen en of werken.
 - Onderzoeken hoe een leegstandsverordening de realisatie van het koersdocument kan versnellen.
 - Hoe we meer samenhang kunnen brengen in het winkelgebied in het centrum.
 - Hoe we met de verkoop en gebruik van ons eigen vastgoed de ontwikkelingen in het centrum kunnen versterken en bespoedigen.

Zie verder paragraaf [5.9.1](#).

Wat mag het kosten?

Naast de bestaande middelen in de begroting, wordt geïnvesteerd in een levendige binnenstad. Daarvoor wordt oplopend (in 4 jaar) 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld (structureel perspectief).

4.1.4 Programma Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

In 2022...

- Is de openbare ruimte in Almelo schoner en meer circulair ingericht met meer (functioneel en natuurlijk) groen, meer open water van goede kwaliteit en zijn meer Almeloërs trots op hun groene en blauwe stad en dragen dit uit.
- Is de openbare ruimte in Almelo beter voorbereid op en bestand tegen wateroverlast en hittestress.
- Gebruiken Almeloëse inwoners, bedrijven en instellingen relatief minder fossiele en meer schone energie en ervaren hiervan ook de voordelen.
- Zijn meer woningen in Almelo aardgas-loos en beter geïsoleerd.
- Wekken meer Almeloërs schone energie op.
- Hergebruikt de gemeente Almelo grondstoffen effectiever en efficiënter.
- Is het aantrekkelijker voor inwoners en ondernemers hun afval te hergebruiken.
- Kopen meer Almeloëse inwoners, bedrijven en instellingen producten en diensten lokaal in.
- Kunnen inwoners makkelijker duurzame initiatieven nemen.

Wat gaan we in 2019 doen?

De 2^e helft van 2018 gaan we verder met de stad aan de slag om te bepalen hoe wij de doelen het beste kunnen bereiken.

We gaan gegeven de feiten en trends de strategische doelen prioriteren. Vervolgens bepalen we de operationele doelen waarvan de maatschappelijke effecten en resultaten meetbaar zullen zijn. Aan deze operationele doelen verbinden we inspanningen die de gemeente en anderen gaan ondernemen om de doelen te kunnen bereiken en ook de middelen: de geschatte kosten en opbrengsten van het programma.

Begin 2019 willen we de raad (en de stad) voor de vijf thema's uitgewerkte programma's aanbieden.

In 2019 worden de volgende maatregelen genomen:

- Verduurzamen maatschappelijk vastgoed, om duurzaamheid te bevorderen maar ook om kosten (energie) te besparen.
- Opstellen warmtevisie voor een aardgas-loos Almelo.
- Integrale aanpak voor energietransitie in Nieuwstraatkwartier.
- Het instellen van een revoluerend energiefonds voor het nemen van duurzaamheidsmaatregelen.
- Onderzoeken van de mogelijkheid de openbare verlichting versneld te vervangen en over te gaan op Ledverlichting.
- Opstellen van een kansen- en belemmeringenkaart en 0-meting hernieuwbare (schone) energie voor sturing op verduurzaming van de stad.
- Onderzoek naar een pilot windenergie langs de A35.
- Onderzoek naar het verduurzamen van het zwembad.
- Circulair inrichten openbare ruimte, een slimme combinatie van water (Klimaat Actieve Stad), klimaat, ruimtelijke ordening en duurzaamheid, inclusief het uitvoeren van stresstesten Klimaatrobustheid.
- Uitvoeren pilot afval op scholen (PMD).
- Realisatie / facilitering Zonnepark Aadijk.
- Stimulering verbreding WKO-systemen naar omgeving stadhuis.
- Opstellen en toepassen van de Handreiking Zonneparken (zonneladder).

- Verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark.
- Stimuleren verduurzamen particuliere woningvoorraad.

Wat mag het kosten?

Naast de bestaande middelen in de begroting, wordt geïnvesteerd in de energietransitie en in een klimaatbestendige en leefbare stad. Daarvoor wordt oplopend (in 4 jaar) 0,8 miljoen euro beschikbaar gesteld via het structurele perspectief. In 2019 komt daar 0,65 miljoen euro bij via het incidentele perspectief. Dat is bedoeld voor een revolverend energiefonds in combinatie met energietransitie en klimaatadaptatie in de wijk het Nieuwstraatkwartier (ad 50.000 euro).

4.1.5 Programma Veiligheid

Wat willen we bereiken?

In 2022...

- Voelen inwoners, ondernemers en bezoekers zich veiliger in hun stad en buurt en ervaren minder overlast.
- Is men in Almelo zich meer bewust van normen en regels ('normaal gedrag'), leeft men die beter na, spreekt men elkaar hier meer op aan en worden misstanden vaker gemeld.
- Voelen inwoners en ondernemers zich meer betrokken bij de veiligheid en leefbaarheid in de stad en dragen meer bij aan de buurtveiligheid en leefbaarheid.
- Wordt de verboden productie en handel van drugs in de stad direct en hard aangepakt, waardoor Almelo weerbaarder wordt tegen ondermijnende criminaliteit en de illegale economie slagen wordt toegebracht.
- Worden mensenhandel, uitbuiting, illegale prostitutie en loverboypraktijken gericht en krachtig aangepakt.
- Wordt op zorgfraude en uitkeringsfraude integraal gehandhaafd om te voorkomen dat publieke gelden worden misbruikt.
- Wordt illegale kamerverhuur en de daarmee gepaard gaande (brand) onveiligheid tegengegaan.
- Is de handhaving en het toezicht van de gemeente versterkt zodat er voortvarend, integraal en gebieds-, wijk- en buurtgericht wordt opgetreden tegen overtredingen en misstanden.
- Is er betere verbinding gemaakt tussen zorg en veiligheid waardoor kwetsbare personen in beeld zijn en een persoonsgerichte aanpak succesvoller kan worden toegepast.

Wat gaan we in 2019 doen?

De 2e helft van 2018 gaan we verder met de stad aan de slag om te bepalen hoe wij de doelen het beste kunnen bereiken. We gaan gegeven de feiten en trends de strategische doelen prioriteren. Vervolgens bepalen we de operationele doelen waarvan de maatschappelijke effecten en resultaten meetbaar zullen zijn. Aan deze operationele doelen verbinden we inspanningen die de gemeente en anderen gaan ondernemen om de doelen te kunnen bereiken en ook de middelen, de geschatte kosten en opbrengsten per programma.

Begin 2019 willen we de raad (en de stad) voor de vijf thema's uitgewerkte programma's aanbieden.

In 2019 worden de volgende maatregelen getroffen:

- Gericht cameratoezicht.
- Bestrijden van fraude met bijstandsuitkering en persoonsgebonden budgetten.
- Bestrijden van loverboypraktijken.
- Buurtpreventie, buurtapps en buurtbemiddeling uitbreiden en versterken.
- Integrale bestrijding van drugshandel en -productie.
- Investeren in het weerbaar maken van de samenleving, bestuur en organisatie tegen ondermijnende criminele activiteiten.
- Versterken toezicht en handhaving.

Wat mag het kosten?

Naast de bestaande middelen in de begroting wordt geïnvesteerd in het versterken van toezicht en handhaving. Daarvoor wordt oplopend (in 4 jaar) 0,8 miljoen euro beschikbaar gesteld (structureel perspectief).

4.2 Basisbegroting

De verplichte taakvelden en indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording vormen de basisbegroting. Deze opzet is stabiel voor een langere periode om zo de herkenbaarheid en herleidbaarheid in de planning en control documenten te vergroten.

De [verplichte indicatoren](#) zijn ook te vinden op [waarstaatjegemeente.nl](#) (kies bij gemeente 'Almelo' en bij vergelijken met '50.000-100.000' inwoners). Waarstaatjegemeente.nl biedt ook de cijfers van de [burgerpeiling](#) die we ieder jaar houden door middel van het Omnibuspanel. Deze zijn niet verplicht maar belangrijk om te kunnen beoordelen in hoeverre inwoners tevreden zijn over de gemeente, hun omgeving en eigen welzijn.

Bij financieel terugkijken vergelijken we de begroting 2019 met de begroting 2018. Veel afwijkingen worden verklaard door toegepaste loon- en prijscompensatie en een gewijzigde omvang van kapitaallasten. Deze afwijkingen zullen wij niet nader toelichten, tenzij ze bepalend zijn voor het financiële beeld van het taakveld.

Bij financieel vooruitkijken geven we inzicht in de meerjarenraming per taakveld. Afwijkingen per jaarschijf lichten wij kort toe.

4.2.1 Bestuur en ondersteuning

Vastgestelde nota's

[Nota reserves en voorzieningen 2015](#)

[Kaderstelling aanpak sourcing 2012 \(vanaf pagina 23\)](#)

[Kadernota governance 2015](#)

[Programma dienstverlening](#)

Taakvelden

Taakveld
0.1 Bestuur Salarissen, pensioenen en vergoedingen raad, college B&W, rekenkamer en griffie. Bestuurlijke samenwerking zoals Regio en kennispunt Twente, Euregio, VNG. Accountantscontrole.
0.2 Burgerzaken Publieksdienst/KCC, zoals verstrekken paspoorten, rijbewijzen, uittreksels, etc. Organisatie verkiezingen en voltrekken huwelijken.
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden Beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen en gronden die de gemeente (al of niet tijdelijk) in bezit heeft en niet in exploitatie neemt.
0.4 Overhead Loonkosten ondersteunende organisatie en management, ICT kosten, huisvesting, bestuursondersteuning, gereedschappen en voertuigen.
0.5 Treasury Financiering, dividenden en verhuur/pacht gronden.
0.61 OZB woningen Belasting eigendom woningen, heffing en waardering onroerende zaken. Bijdrage Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente (GBT).
0.62 OZB niet-woningen Belasting eigendom en gebruik bedrijven, heffing en waardering onroerende zaken.
0.63 Parkeerbelasting Opbrengsten parkeergarage, straat parkeren, parkeervergunningen, abonnementen, etc.
0.64 Belastingen overig Reclameopbrengsten, precario rechten en hondenbelasting.
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds Algemene uitkering gemeentefonds, rijksbijdrage via algemene uitkering voor decentralisaties (Jeugdzorg, Wmo en Participatie wet), integratie-uitkering Wmo-oud en eventuele doeluitkeringen (bijvoorbeeld onderwijsachterstanden, cultuureducatie, huishoudelijke hulp toeslag).
0.8 Overige baten en lasten Nog functioneel toe te rekenen stelposten en taakstellende bezuinigingen, onvoorzien.
0.90 Vennootschapsbelasting (VpB) Het te betalen bedrag voor vennootschapsbelasting.
0.10 Mutaties reserves Storting en onttrekkingen aan algemene - en bestemmingsreserves.
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten Overschot of tekort ten opzichte van de begroting.

Indicatoren

Indicator	2019
Formatie	8,6
Fte per 1.000 inwoners	
Bezetting	7,82
Fte per 1.000 inwoners	
Apparaatskosten	687,90
Kosten per inwoner	
Externe inhuur	4,5%
Kosten als percentage van totale loonsom plus totale kosten inhuur externen	
Overhead	7,6%
Percentage van totale lasten	

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2019
0 Bestuur en ondersteuning	33.133	-203.416	42.477	-194.995	37.810	-198.730	-160.919
0.1 Bestuur	3.574	-9	3.539	0	4.107	0	4.107
0.2 Burgerzaken	2.199	-1.499	1.991	-1.208	1.905	-787	1.118
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	5.297	-5.478	6.929	-5.515	5.952	-5.411	541
0.4 Overhead	21.699	-1.427	20.022	-250	22.434	-1.634	20.800
0.5 Treasury	-1.031	-19.677	-13	-4.027	-588	-3.321	-3.908
0.61 OZB woningen	552	-8.901	578	-9.440	687	-9.798	-9.111
0.62 OZB niet-woningen	98	-10.339	100	-10.994	76	-11.392	-11.316
0.63 Parkeerbelasting	56	-1.946	22	-2.244	10	-1.944	-1.933
0.64 Belastingen overig	671	-677	716	-677	1.038	-427	611
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	17	-153.464	0	-155.597	0	-163.510	-163.510
0.8 Overige baten en lasten	0	0	8.594	-5.042	2.189	-507	1.682

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

0.1 Bestuur

De verklaring voor de hogere lasten in dit taakveld is drieledig. Een hogere wachtgeldverplichting voor voormalige wethouders leidt tot een structurele stijging van de lasten in 2019 met circa 240.000 euro. Voor activiteiten waarin gemeenten met elkaar samenwerken vindt financiering niet langer plaats door een uitname uit het gemeentefonds. In plaats daarvan ontvangen gemeenten rechtstreeks een factuur. Het betreft hier bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdragen aan het A+O fonds en aan het fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Zoals in de bestuursrapportage 2018 is gemeld waren de baten in de begroting al wel op de andere werkwijze aangepast, maar de lasten nog niet volledig. Deze aanpassing van de lasten gebeurt in deze begroting en resulteert in 121.000 euro hogere lasten op het taakveld ten opzichte van 2018.

Ten slotte is met de controlerend accountant een verschil van inzicht ontstaan in de uitvoering van de werkzaamheden. Na overleg heeft dit geleid tot een vaststellingsovereenkomst. Hier zijn extra kosten mee gemoeid ter hoogte van 22.500 euro per jaar gedurende de looptijd van het contract. De raad is hierover geïnformeerd ([Raad-4663](#)).

0.2 Burgerzaken

De legesinkomsten bij burgerzaken lopen terug met ongeveer 420.000 euro door de verlenging van de geldigheidsduur van reisdocumenten van 5 naar 10 jaar. Hier staat een daling van de lasten tegenover van 250.000 door lagere rijks afdrachten; per saldo is er nadeel van 170.000 euro.

Op 20 maart 2019 worden de Provinciale en Waterschap verkiezingen georganiseerd en op 23 mei de Europese verkiezingen. We stellen per verkiezingsdag 100.000 euro beschikbaar.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Vanaf 2019 worden de kosten voor de gemeentelijke parkeergarages doorberekend aan taakveld 2.2 Parkeren. Dit resulteert in 1,4 miljoen lagere lasten op taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en overeenkomstig 1,4 miljoen euro aan hogere lasten op taakveld 2.2 Parkeren.

De gemeente heeft een meerjarig huurcontract voor het Twentheplein. Dit contract loopt tot november 2021. Als gevolg van het voortijdig opzeggen van een (onder)huurcontract door het UWV zijn huurinkomsten weggevallen en zijn de huurkosten van het Twentheplein nu volledig voor rekening van de gemeente. Het wegvallen van de huurinkomsten van 500.000 euro wordt in deze begroting in het structurele perspectief gerepareerd, waardoor de baten dalen ten opzichte van 2018. We spannen ons tot het uiterste in de gederfde huurinkomsten te compenseren.

Het inhuzen van het ODT vanaf 2019 resulteert in een stijging van huurinkomsten met 180.000 euro.

0.4 Overhead

De hogere lasten worden verklaard door de beschikbaar gestelde middelen voor de organisatieontwikkeling van 1,544 miljoen euro.

Ook zijn in 2019 (structureel) middelen beschikbaar gesteld voor het project onzichtbaar - BRO, Wibon (82.000 euro), functionaris gegevens bescherming en privacy officer (39.000 en 24.000 euro) en de doorbelasting DigiD en overheidsberichten box (60.000 euro). Ook het vervallen van de taakstelling samenvoeging ingenieursdiensten Netwerksteden van 100.000 euro resulteert in een stijging van de lasten ten opzichte van 2018.

De hogere baten in 2019 ten opzichte van 2018 worden grotendeels verklaard door het begroten van de inkomsten van werkzaamheden die het Shared Service Center uitvoert voor derden.

0.5 Treasury

De leningenportefeuille van opgenomen en uitgezette gelden is voor deze begroting geactualiseerd. Het college voorziet dat herfinanciering van leningen tegen een lagere rente zal worden afgesloten. Hierdoor ontstaat de komende jaren een voordeel op treasury. Dit voordeel bedraagt ongeveer 700.000 euro in 2019. De stelpost financieringsresultaat van 525.000 euro vervalt vanaf 2019, waardoor de lasten op dit taakveld dalen ten gunste van het structurele perspectief.

Verder vervallen vanaf 2019 de begrote dividenden van Enexis en Vitens (147.000 en 110.000 euro) door de verkoop van de aandelen eind 2017. Daartegenover staat een incidenteel hogere dividenduitkering van Twence van 475.000 euro in 2019.

0.61 OZB woningen en 0.62 OZB-niet woningen

Het beleid is dat de OZB-tarieven worden aangepast met de inflatie, gecorrigeerd met de waardestijging of -daling van het onroerend goed. Voor het jaar 2019 wordt uitgegaan van een opbrengstindexering van 2,3%. Daarnaast is in de begroting opgenomen een stijging van de OZB opbrengsten conform afspraak uit de perspectiefnota 2015 van 120.000 euro. Deze stijging wordt gecompenseerd met een verlaging van de

rioolheffing van 120.000 euro. Deze daling hangt samen met minder water afkoppelen en het verlengen van afschrijvingstermijnen.

0.63 Parkeerbelasting

In het coalitieakkoord 2018-2022 is een pilot twee uur gratis parkeren in de binnenstad afgesproken voor een periode van drie jaar. De financiële dekking voor deze pilot is geraamd op 900.000 euro. Het gemeentelijke aandeel in deze pilot bedraagt 300.000 euro. De begrote parkeerinkomsten in 2019 zijn met dit bedrag verlaagd. Er komt ook een financiële bijdrage van Stadstoezicht BV van 300.000 euro. Deze wordt meegenomen in de financiële afwikkeling van het voornemen de onderneming te beëindigen. Van de ondernemers in de Binnenstad wordt de resterende bijdrage van 300.000 euro gevraagd (via het ondernemerscollectief).

0.64 Belastingen overig

De bijdrage aan het GBT wordt in 2019 per saldo met 47.000 euro verhoogd. In de afgelopen jaren zijn er verschillende wettelijke regelingen doorgevoerd, waardoor het GBT zijn werkzaamheden heeft moeten uitbreiden of aanpassen. De kosten die hieraan verbonden zijn kunnen niet meer binnen de exploitatie van het GBT worden opgevangen. Op basis hiervan is de bijdrage van de gemeente Almelo aan het GBT verhoogd met 89.000 euro. De nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het GBT leidt tegelijkertijd tot een daling van de bijdrage met 43.000 euro. Daarnaast zijn er in 2019 twee incidentele bijdragen aan het GBT, namelijk een bijdrage aan het project van m3 naar m2 (294.000 euro) en het versterken van het weerstandsvermogen met 53.000 euro.

0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds

De algemene uitkering is en overige uitkeringen uit het gemeentefonds zijn aangepast conform de meicirculaire 2018.

0.8 Overige baten en lasten

Het verschil bij de lasten wordt hoofdzakelijk verklaard door reserveringen conform de meicirculaire 2018 en stelposten voor loon- en prijscompensatie.

Investerings

Omschrijving	Stelpost kapitaallasten	Investeringsbedrag
I&A investeringen	255.000	976.000

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
0 Bestuur en ondersteuning	37.810	-198.730	-160.919	38.844	-202.130	43.340	-205.662	47.796	-210.129
0.1 Bestuur	4.107	0	4.107	4.085	0	4.085	0	4.085	0
0.2 Burgerzaken	1.905	-787	1.118	1.705	-787	1.705	-787	1.705	-787
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	5.952	-5.411	541	5.952	-5.411	5.952	-5.411	5.952	-5.911
0.4 Overhead	22.434	-1.634	20.800	20.287	-1.634	20.542	-1.634	20.797	-1.634
0.5 Treasury	-588	-3.321	-3.908	-1.352	-2.845	-2.133	-2.845	-2.352	-2.845
0.61 OZB woningen	687	-9.798	-9.111	702	-10.054	718	-10.315	750	-10.500
0.62 OZB niet-woningen	76	-11.392	-11.316	78	-11.682	80	-11.978	82	-12.193
0.63 Parkeerbelasting	10	-1.944	-1.933	10	-1.944	11	-1.944	11	-2.244
0.64 Belastingen overig	1.038	-427	611	681	-175	678	-175	676	-175
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-163.510	-163.510	0	-167.112	0	-170.110	0	-173.562
0.8 Overige baten en lasten	2.189	-507	1.682	6.697	-486	11.702	-464	16.091	-279

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

0.1 Bestuur

De hogere lasten in 2019 ten opzichte van 2020 komt door het beschikbaar stellen van 22.500 euro extra voor de accountantscontrole.

0.2 Burgerzaken

De legesinkomsten bij burgerzaken lopen terug met ongeveer 420.000 euro door de verlenging van de geldigheidsduur van reisdocumenten van 5 naar 10 jaar. Hier staat een daling van de lasten tegenover van 250.000 door lagere rijks afdrachten, maar per saldo is er nadeel van 170.000 euro. De mogelijke consequenties van de omzetzijde voor de personele omvang wordt onderzocht.

In 2019 is 200.000 euro beschikbaar gesteld voor het organiseren van de Provinciale- en Waterschap verkiezingen en de Europese verkiezingen. Hierdoor zijn de lasten in 2019 hoger dan in 2020 e.v..

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Het contract met de verhuurder van het Twentheplein eindigt in 2021.

0.4 Overhead

Het verschil tussen de lasten in 2019 en 2020 wordt verklaard door de incidentele posten in 2019, zoals de functionaris gegevensbescherming, de privacy officer en het project onzichtbaar - BRO, Wibon.

De oplopende lasten in de meerjarenraming worden verklaard door de stelpost kapitaallasten voor investeringen in informatie en automatisering.

0.5 Treasury

De leningenportefeuille van opgenomen en uitgezette gelden is voor deze begroting en meerjarenraming geactualiseerd.

0.61 OZB woningen en 0.62 OZB-niet woningen

Voor alle jaarschijven worden de OZB-opbrengsten geïndexeerd en wordt rekening gehouden met areaaluitbreiding.

0.64 Belastingen overig

De verschillen in de lasten en baten tussen 2019 en 2020 worden verklaard door de incidentele posten in 2019, zoals de bijdragen aan het GBT voor het project van m3 naar m2 (294.000 euro) en het versterken van het weerstandsvermogen (53.000 euro).

0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds

De algemene uitkering is, en de overige uitkeringen uit het gemeentefonds zijn ook in de meerjarenraming aangepast conform de meicirculaire 2018.

0.8 Overige baten en lasten

Het verschil bij de lasten wordt hoofdzakelijk verklaard door reserveringen conform de meicirculaire 2018 en stelposten voor loon- en prijscompensatie en kapitaallasten.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
0.5 Treasury	-19.677	-4.027	-3.321
0.61 OZB woningen	-8.901	-9.440	-9.798
0.62 OZB niet-woningen	-10.339	-10.994	-11.392
0.64 Belastingen overig	-677	-677	-427
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-153.464	-155.597	-163.510
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-193.058	-180.736	-188.447

voor de toelichting op de algemene dekkingsmiddelen wordt verwezen naar de verschilverklaring bij het overzicht financieel terugkijken.

Overhead

Overhead	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
0.4 Overhead (lasten)	25.919	20.022	22.434
0.4 Overhead (baten)	-2.294	-250	-1.634
Totaal saldo overhead	23.625	19.772	20.800

Bedragen * 1.000 euro

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
0.9 Vennootschapsbelasting (lasten)	0	0	0
0.9 Vennootschapsbelasting (baten)	0	0	0
Totaal saldo vennootschapsbelasting	0	0	0

Bedragen * 1.000 euro

Onvoorzien

Onvoorzien	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Onvoorzien (incidenteel)	86	211	211
Onvoorzien (structureel)	67	67	67
Totaal saldo onvoorzien	153	278	278

Bedragen * 1.000 euro

4.2.2 Veiligheid

Vastgestelde nota's

[Extern veiligheidsbeleid 2014-2018](#)

[Integraal veiligheidsbeleid 2017-2020](#)

[Visie vergunningverlening, toezicht en handhaving 2012 \(vanaf pagina 368\)](#)

[VTH jaarverslag 2015](#)

[VTH programma 2016](#)

Taakvelden

Taakveld	
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	
Rampenplan, rampenbestrijding, regionale brandweer en preventie.	
1.2 Openbare orde en veiligheid	
Formuleren integraal veiligheidsbeleid, toezicht en handhaving openbare orde door stadstoezicht, dierenbescherming en dierenwelzijn (o.a. opvang en vervoer zwerfdieren), APV, bestuursdwang en preventieve maatregelen (bijvoorbeeld inbraakpreventie).	

Indicatoren

Indicator		2014	2015	2016	2017
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners leeftijd 12-17 jaar	Almelo	135,8	164,0	148,4	130,0
	Grootteklasse	144,4	138,7	138,8	135,0
Harde kern jongeren per 10.000 inwoners leeftijd 12-24 jaar	Almelo	2,0	-	-	
	Grootteklasse	1,4	-	-	
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Almelo	-	2,5	2,0	2,6
	Grootteklasse	-	2,3	2,2	2,1
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Almelo	-	5,8	6,8	6,3
	Grootteklasse	-	5,6	5,4	5,0
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Almelo	-	2,3	3,6	2,6
	Grootteklasse	-	3,9	3,4	3,1
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Almelo	-	7,1	7,1	6,6
	Grootteklasse	-	6,7	6,1	5,2

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2019
1 Veiligheid	5.906	-28	5.574	-44	6.347	-44	6.303
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.662	0	4.522	0	5.062	0	5.062
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.244	-28	1.053	-44	1.285	-44	1.241

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen:

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

De bijdrage aan de Veiligheidsregio Twente (VRT) is in 2019 ongeveer 285.000 euro hoger dan in 2018. Deze verhoging bestaat enerzijds uit de reguliere loon- en prijsbijstelling en anderzijds uit een extra verhoging door een aantal ontwikkelingen bij de VRT met negatieve financiële gevolgen. De extra verhoging wordt in de periode 2019 t/m 2022 in 4 gelijke stappen van 34.000 euro in de begroting 2019 en meerjarenraming opgenomen.

Sinds de voorjaarsnota 2013 staat er een taakstelling 'besparen op de brandweerorganisatie' in de begroting van 150.000 euro structureel. Deze is niet overgenomen door het bestuur van de VRT. Mede gezien de financiële ontwikkelingen bij de VRT stellen wij voor om de taakstelling te laten vervallen.

Er wordt vanaf 2014 jaarlijks een nadeel van 103.000 euro gerealiseerd als gevolg van een lagere afdracht vanuit omgevingsvergunningen ten behoeve van de VRT. In de begroting was hiervoor een bedrag van 190.000 euro geraamd, maar de werkelijke bijdrage omgevingsvergunningen bedroeg de laatste jaren 87.000 euro. Het verschil van 103.000 euro wordt in deze begroting ten laste van het saldo gebracht.

1.2 Openbare orde en veiligheid

In het coalitieakkoord 2018-2022 is vanaf 2019 200.000 euro structureel beschikbaar voor het programma veiligheid. Daarnaast is in 2019 incidenteel 6.000 euro beschikbaar voor Burgernet.

Ten slotte stellen wij voor dierenwelzijn (o.a. opvang en vervoer van zwerfdieren) in 2019 incidenteel 15.000 euro beschikbaar.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
1 Veiligheid	6.347	-44	6.303	6.360	-44	6.394	-44	6.428	-44
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.062	0	5.062	5.096	0	5.130	0	5.164	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.285	-44	1.241	1.264	-44	1.264	-44	1.264	-44

*Bedragen * 1.000 euro*

Verschillen:

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

De stijging van de lasten de komende jaren is het gevolg van de extra verhoging van de bijdrage aan de VRT in de periode 2019 t/m 2022.

1.2 Openbare orde en veiligheid

In 2019 zijn incidenteel bedragen beschikbaar gesteld voor dierenwelzijn en Burgernet.

4.2.3 Verkeer en vervoer

Vastgestelde nota's

[Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan 2007-2015](#)

[Parkeerbeleidsplan 2013-2018 \(vanaf pagina 2\)](#)

[Aanpassing 2013 \(aanpassen venstertijden parkeren en afzien één uur gratis parkeren 2013\)](#)

[Aanpassing 2014 \(parkeerontheffing blauwe zone en bezoekersregeling\)](#)

[Aanpassing 2016 \(aanpassing tijden blauwe zone, apart horecagebied, parkeren in parkeergarage\)](#)

[Nota gladheidsbestrijding 2011](#)

Taakvelden

Taakveld
2.1 Verkeer en vervoer Verkeersbeleid, gladheidsbestrijding, beheer en onderhoud wegen.
2.2 Parkeren Uitvoering parkeerbeleid door Stadstoezicht.
2.3 Recreatieve havens Beheer en onderhoud jachthaven en ontvangen pachtgelden.
2.4 Economische havens en waterwegen Beheer bedrijfshaven en brugbediening.
2.5 Openbaar vervoer Vervoersbeleid maken in regionaal verband.

Indicatoren

Indicator		2014	2015
Ziekenhuisopname naar aanleiding van verkeersongeval met een motorvoertuig	Almelo	19%	7%
	Grootteklasse	7%	8%
Percentage van het totaal aantal ongevallen dat leidt tot een ziekenhuisopname			
Ziekenhuisopname naar aanleiding van verkeersongeval met een fietser	Almelo	6%	9%
	Grootteklasse	9%	9%
Percentage van het totaal aantal ongevallen dat leidt tot een ziekenhuisopname			

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2019
2 Verkeer en vervoer	11.684	-950	10.630	-537	12.487	-705	11.782
2.1 Verkeer en vervoer	8.290	-685	8.696	-423	8.383	-550	7.833
2.2 Parkeren	3.141	-109	1.744	-15	3.910	0	3.910
2.3 Recreatieve havens	80	-12	53	-15	54	-15	39
2.4 Economische havens en waterwegen	142	-144	105	-84	140	-140	0

2.5 Openbaar vervoer	30	0	32	0	0	0	0
----------------------	----	---	----	---	---	---	---

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

2.1 Verkeer en vervoer

In het coalitieakkoord 2018-2022 is voor 2019 1 miljoen euro beschikbaar voor het investeren in en onderhouden van de infrastructuur. In 2019 is niet het volledige bedrag benodigd, waardoor 850.000 euro kan worden ingezet in het incidentele perspectief. Hiermee kan onder andere het besparingsverlies bij de bezuiniging systeeminnovatie fysiek domein incidenteel worden afgedekt.

Ook is de stelpost kapitaallasten verharding weer op niveau gebracht om 1,5 miljoen euro te kunnen investeren. Daarnaast wordt het budget voor onderhoud openbare ruimte XL Businesspark structureel met 122.000 euro verhoogd.

2.2 Parkeren

Vanaf 2019 worden de kosten voor de gemeentelijke parkeergarages doorberekend aan taakveld 2.2 Parkeren. Dit resulteert in per saldo 1,1 miljoen euro hogere lasten. Het vervallen van de taakstellingen parkeren: aanpassingen structureel tekort en parkeren: afloop korting stadstoezicht zorgen voor een stijging van de lasten in 2019 met ruim 1 miljoen euro.

2.4 Economische havens en waterwegen

In 2019 zijn de baten van de havengelden verhoogd met 56.000 euro. Daartegenover staat hogere exploitatielasten van de havens met 34.000 euro.

Investeringen

Omschrijving	Stelpost kapitaallasten	Investeringsbedrag
Kunstwerken	54.000	979.000
Verharding	91.850	1.450.000
Verlichting	16.500	260.000
VRI's	29.000	150.000

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
2 Verkeer en vervoer	12.487	-705	11.782	14.123	-678	15.246	-678	16.017	-678
2.1 Verkeer en vervoer	8.383	-550	7.833	10.019	-523	11.142	-523	11.765	-523
2.2 Parkeren	3.910	0	3.910	3.910	0	3.910	0	3.910	0
2.3 Recreative havens	54	-15	39	54	-15	54	-15	54	-15
2.4 Economische havens en waterwegen	140	-140	0	140	-140	140	-140	289	-140
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

2.1 Verkeer en vervoer

De middelen voor het investeren in en onderhouden van de infrastructuur kennen een oploep van 1 miljoen euro in 2019 tot 3,5 miljoen euro in 2022. Een deel van de middelen in 2019 wordt in het incidentele perspectief ingezet om besparingsverliezen af te dekken. Verder wordt in de meerjarenraming jaarlijks een stelpost voor kapitaallasten begroot.

2.4 Economische havens en waterwegen

Wij hebben ingestemd met een subsidieovereenkomst voor de verkrijging van 1,2 miljoen euro subsidie voor het project Verruiming Twente kanalen van in totaal 3,9 miljoen euro. (BW-6347) Deze middelen kunnen worden ingezet voor het realiseren van een speerpunt uit de Binnenhavenvisie Twente kanalen, namelijk de binnenhavens geschikt maken voor klasse Va-schepen. Het merendeel van de investeringen gepland in het jaar 2021, waardoor de kapitaallasten vanaf 2022 worden opgenomen in de meerjarenraming.

4.2.4 Economie

Vastgestelde nota's

[Verordening starterslening 2013](#)

[Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente 2013](#)

[Detailhandelsstructuurvisie 2013-2018](#)

[Kantorenvisie Netwerkstad Twente 2012 \(vanaf pagina 71\)](#)

[Herijking visie bedrijventerrein Netwerkstad Twente 2013](#)

[Binnenhavenvisie 2017-2030](#)

Taakvelden

Taakveld
3.1 Economische ontwikkeling Algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid.
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur Exploitatie van bedrijventerreinen.
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen Voorlichting, advies en dienstverlening aan lokale bedrijven, startersondersteuning, bijdrage aan regio Twente voor samenwerking op gebied van arbeidsmarktontwikkeling.
3.4 Economische promotie Ondernemersfonds centrummanagement, evenementen stichting Almelo promotie, recreatieve voorzieningen Regio Twente en opbrengsten toeristenbelasting.

Indicatoren

Indicator		2014	2015	2016	2017
Funciemenging van bedrijven en wonen	Almelo	54,9	54,6	54,9	55,1
Deze index weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	Grootteklasse	50,8	50,4	51,5	51,4
Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Almelo	92,5	94,4	98,1	117,6
	Grootteklasse	107,2	109,5	121,7	127,0

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2019
3 Economie	4.724	-2.608	5.819	-4.043	4.854	-3.741	1.113
3.1 Economische ontwikkeling	655	-140	421	-36	612	0	612
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.297	-2.058	3.532	-3.600	2.875	-3.007	-132
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	707	-16	819	-18	468	-347	121
3.4 Economische promotie	1.065	-394	1.046	-388	900	-387	512

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

3.1 Economische ontwikkeling

De hogere lasten in 2019 wordt verklaard door een hogere bijdrage aan de Regio Twente voor beleidsontwikkeling 249.000 euro. Deze lasten worden in 2018 begroot op taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De begroting van de grondexploitatie is gebaseerd op uitgangspunten zoals gehanteerd bij de jaarverantwoording 2017 en bestuursrapportage 2018. De exploitatie grondbank is geactualiseerd, waarbij 100 procent kostendekkendheid het uitgangspunt blijft.

3.3 Bedrijfsloket en -regelingen

De lagere lasten worden hoofdzakelijk verklaard door een bijdrage aan de Regio Twente die vanaf 2019 wordt verantwoord op taakveld 3.1 Economische ontwikkeling. De hogere baten in 2019 betreffen de rentebaten van de uitgezette geldleningen aan de Industriegebouw Maatschappij (IGM) die vanaf 2019 voortaan worden toegerekend aan dit taakveld en niet meer aan taakveld 0.5 Treasury.

3.4 Economische promotie

De bijdrage aan de Regio Twente voor beleidsontwikkeling en recreatieve voorzieningen worden vanaf 2019 niet meer op dit taakveld verantwoord, maar op taakveld 5.7 Openbaar groen en (open lucht)recreatie. Hierdoor dalen de begrote lasten ten opzichte van 2018.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
3 Economie	4.854	-3.741	1.113	4.775	-3.655	4.760	-3.572	4.744	-3.562
3.1 Economische ontwikkeling	612	0	612	612	0	612	0	612	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.875	-3.007	-132	2.875	-3.007	2.875	-3.007	2.875	-3.007
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	468	-347	121	389	-261	373	-177	357	-168
3.4 Economische promotie	900	-387	512	900	-387	900	-387	900	-387

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

De dalende trend in zowel de lasten als baten wordt verklaard door de geleidelijke afbouw van de leningenportefeuille van opgenomen en vervolgens uitgezette geldleningen aan de IGM.

4.2.5 Onderwijs

Vastgestelde nota's

[Beleidsplan samen mee\(r\) doen 2014](#)

[Visie integrale kind centra 2013](#)

[Sociale agenda 2020](#)

Taakvelden

Taakveld
4.1 Openbaar basisonderwijs Materiële instandhouding en gebruiksvergoeding sporthallen.
4.2 Onderwijshuisvesting Nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding schoolgebouwen. Kapitaallasten bestaande schoolgebouwen.
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken Onderwijsbeleid, uitvoering projecten onderwijsachterstanden, leerlingenvervoer, peuterspeelzalen en regionaal meldpunt en coördinatie voor voortijdig schoolverlaters.

Indicatoren

Indicator		2014	2015	2016	2017
Absoluut school verzuim	Almelo	0,85	0,34	0,34	0,17
Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 leerlingen	Grootteklasse	3,47	2,06	1,87	1,71
Relatief verzuim	Almelo	36,7	42,7	34,3	49,7
Het aantal leerlingen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is per 1.000 leerlingen	Grootteklasse	32,0	32,0	28,6	28,3
Voortijdig schoolverlaters VO en MBO	Almelo	1,7%	-	1,5%	-
Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat	Grootteklasse	2,0%	-	1,7%	-

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten Werkelijk 2017	Baten Werkelijk 2017	Lasten Begroting 2018	Baten Begroting 2018	Lasten Begroting 2019	Baten Begroting 2019	Saldo Begroting 2019
4 Onderwijs	14.073	-7.140	8.318	-412	8.406	-524	7.881
4.1 Openbaar basisonderwijs	407	0	439	0	486	0	486
4.2 Onderwijshuisvesting	4.727	-453	1.765	0	5.393	0	5.393
4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken	8.938	-6.688	6.113	-412	2.526	-524	2.002

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

4.1 Openbaar onderwijs

De vergoeding van 37.000 euro voor het planmatig onderhoud gymzalen in eigendom van schoolbesturen wordt voortaan in de exploitatie van de gymzalen meegenomen en niet meer in het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Met deze wijziging worden de lasten in taakveld 4.1 Openbaar onderwijs verhoogd en in taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting met hetzelfde bedrag verlaagd.

4.2 Onderwijshuisvesting

De stijging van de lasten in dit taakveld van ongeveer 3,6 miljoen euro wordt hoofdzakelijk verklaard door een verschuiving van de kapitaallasten voor onderwijshuisvesting van taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken naar het juiste taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting.

4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken

De hierboven genoemde verschuiving van de kapitaallasten naar taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting is de verklaring voor de daling van de lasten.

Investerings

Omschrijving	Stelpost kapitaallasten	Investeringsbedrag
Onderwijshuisvesting	300.000	1.500.000

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
4 Onderwijs	8.406	-524	7.881	8.706	-524	9.006	-524	9.306	-524
4.1 Openbaar basisonderwijs	486	0	486	486	0	486	0	486	0
4.2 Onderwijshuisvesting	5.393	0	5.393	5.693	0	5.993	0	6.293	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken	2.526	-524	2.002	2.526	-524	2.526	-524	2.526	-524

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

4.2 Onderwijshuisvesting

In de diverse jaarschijven is een oplopende stelpost onderwijshuisvesting opgenomen van 300.000 euro per jaar voor de uitvoering van het IHP.

4.2.6 Sport, cultuur en recreatie

Vastgestelde nota's

[Stadsvisie cultuur 2016](#)

[Subsidieverordening amateurkunst](#)

[Beleidskader sportaccommodaties](#)

[Integraal beheer openbare ruimte 2014 \(IBOR\)](#)

[Integraal verzorgend onderhoudsplan 2014](#)

[Speelruimtebeleid 2008-2018](#)

[Bomenbeleidsplan 2008](#)

[Hondenbeleid 2009](#)

Taakvelden

Taakveld
5.1 Sportbeleid en activering Stimuleren van topsport en breedtesport, gericht op de sportactiviteiten.
5.2 Sportaccommodaties Beheer, exploitatie en onderhoud sportaccommodaties voor sportbeoefening.
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie Faciliteiten (bijvoorbeeld gebouwen en inventaris) om cultuur bij het publiek te brengen. Amateurkunst-beoefening en cultuureducatie.
5.4 Musea Subsidies aan musea.
5.5 Cultureel erfgoed Historische gebouwen, beschermde stads-en dorpsgezichten en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte.
5.6 Media Bibliotheken, lokale omroep.
5.7 Openbaar groen en (open lucht) recreatie Beheer en onderhoud parken, plantsoenen en overig openbaar groen. Aanleg en onderhoud van kleine watergangen, speelvoorzieningen en overige recreatieve voorzieningen.

Indicatoren

Indicator		2014	2015	2016
Percentage niet-sporters	Almelo	-	-	52,9%
Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder	Grootteklasse	-	-	50,5%

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2019
5 Sport, cultuur en recreatie	16.500	-821	15.585	-369	17.825	-205	17.621
5.1 Sportbeleid en activering	3.811	0	3.371	-1	3.585	0	3.585
5.2 Sportaccommodaties	1.446	-432	1.440	-367	1.400	-205	1.195
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.203	-383	3.200	0	3.273	0	3.273
5.4 Musea	102	0	105	0	108	0	108
5.5 Cultureel erfgoed	22	0	23	0	139	0	139
5.6 Media	2.152	-1	2.098	0	2.227	0	2.227
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.763	-5	5.347	0	7.094	0	7.094

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

5.2 Sportaccommodaties

Het verschil bij de lasten en baten wordt verklaard door wijzigingen in het toerekenen van personele kosten aan dit taakveld.

5.5 Cultureel erfgoed

In 2019 worden middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de erfgoednota 'zichtbaar verleden'. Het gaat om een incidentele inzet van 80.000 euro voor 2019 en een structureel bedrag van 35.000 euro per jaar.

5.7 Openbaar groen en (open lucht)recreatie

In het coalitieakkoord 2018-2022 is 150.000 euro beschikbaar gesteld voor kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte. Daarvan wordt 50.000 euro ingezet bij het incidenteel perspectief om besparingsverliezen af te dekken. Daarbovenop wordt in dit taakveld 430.000 euro aan besparingsverliezen afgedekt voor de taakstelling besparen op uitvoering fysiek. Verder vervalt vanaf 2019 een bedrag van 70.000 euro aan taakstellingen op dit taakveld. Zie voor een uitgebreide toelichtingen op de taakstellingen de paragraaf bedrijfsvoering.

In 2019 stellen we in het incidentele perspectief 50.000 euro beschikbaar voor biodiversiteit en ecologisch (berm)beheer en 50.000 euro voor Almelo bomenstad. Ten slotte wordt vanaf 2019 125.000 euro structureel beschikbaar gesteld voor bestrijding van (boom-)ziekten en plagen.

Investerings

Omschrijving	Stelpost kapitaallasten	Investeringsbedrag
Tractie sport	45.000	265.000
Sport	75.000	575.000
Kunstgrasvelden	13.000	175.000
Openbaar groen	13.000	75.000
Tractie groen	98.000	575.000

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
5 Sport, cultuur en recreatie	17.825	-205	17.621	17.526	-205	17.737	-205	17.948	-205
5.1 Sportbeleid en activering	3.585	0	3.585	3.585	0	3.585	0	3.585	0
5.2 Sportaccommodaties	1.400	-205	1.195	1.409	-205	1.419	-205	1.428	-205
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.273	0	3.273	3.273	0	3.273	0	3.273	0
5.4 Musea	108	0	108	108	0	108	0	108	0
5.5 Cultureel erfgoed	139	0	139	59	0	59	0	59	0
5.6 Media	2.227	0	2.227	2.227	0	2.227	0	2.227	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.094	0	7.094	6.866	0	7.068	0	7.269	0

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

5.2 Sportaccommodaties

In alle jaarschijven is rekening gehouden met de kapitaallasten van noodzakelijke vervangingsinvesteringen voor tractiemiddelen en een stelpost voor kleine kapitaalwerken sport.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

In alle jaarschijven is rekening gehouden met de kapitaallasten van noodzakelijke vervangingsinvesteringen voor tractiemiddelen en gereedschap. De lagere lasten in 2020 ten opzichte van 2019 worden verklaard door het incidenteel afdekken van het besparingsverlies op de taakstelling besparen op uitvoering fysiek en de beschikbare bedragen uit het incidentele perspectief 2019.

4.2.7 Sociaal domein

Vastgestelde nota's

[Beleidsplan samen mee\(r\) doen 2014](#)

[Visie integrale kind centra 2013](#)

[Sociale agenda 2020](#)

[Visienota Jeugdhulp 2014](#)

[Uitvoeringsprogramma Participatiewet](#)

[Algemene subsidieverordening 2013](#)

[Visie en keuzenota maatschappelijke ondersteuning Twente 2012 \(vanaf pagina 182\)](#)

[Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp](#)

[Beleidskaders huishoudelijke ondersteuning](#)

Taakvelden

Taakveld
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie Activeren en ondersteunen van initiatieven van (groepen van) burgers en algemene voorzieningen gericht op participatie (waarvoor geen individuele beschikking nodig is), bijvoorbeeld de wijkaccommodaties, subsidies voor ouderen- en jeugdbeleid, sociaal cultureel werk, vrijwilligersbeleid, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en stadsdeelcoördinatoren.
6.2 Wijkteams Regisseurs in de uniforme toegang en toeleiding tot de zorg. Onderzoeken klanttevredenheid, adviesraad Wmo.
6.3 Inkomensregelingen Verstrekken bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies en minimabeleid uitvoeren.
6.4 Begeleide participatie Vormen van dagbesteding en begeleiding (de nieuwe Wmo-taken), beschut en begeleid werken door Soweco en de aflopende sociale werkvoorziening ook uitgevoerd door Soweco.
6.5 Arbeidsparticipatie Instrumenten gericht op toeleiding naar werk zoals beroepsgerichte scholing, werkgeversbenadering, etc.
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo) Materiële voorzieningen verstrekt op basis van een toekenningbeschikking (WMO) zoals de regiotaxi en hulpmiddelen voor zelfstandig wonen.
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ (Wmo) Dienstverlening in de vorm van beschikbare uren en schuldhulpverlening, op basis van een toekenningsbeschikking zoals huishoudelijke hulp, zelfstandig leven en maatschappelijke deelname.
6.72 Maatwerkdienstverlening 18- Jeugdhulpverlening gericht op zelfstandig leven en maatschappelijke deelname, Jeugd-GGZ, persoonlijke verzorging, OZJT (organisatie voor zorg en jeugdhulp Twente) en aanpak thuisloze jongeren.
6.81 Geëscaleerde zorg 18+ Maatschappelijke opvang en beschermd wonen in verband met verslaving, huiselijk geweld, psychische stoornis en Veilig Thuis Twente.
6.82 Geëscaleerde zorg 18- Jeugdbescherming, jeugdreclassering en opvang jeugd.

Indicatoren

Indicator		2014	2015	2016	2017
Banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Almelo	853,0	851,9	844,9	866,2
	Grootteklasse	735,0	735,3	740,1	746,1
Netto arbeidsparticipatie Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	Almelo	59,3%	60,8%	60,7%	62,5%
	Grootteklasse	64,7%	65,2%	65,6%	66,3%
Aantal mensen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners in de leeftijd van 18 jaar en ouder	Almelo	-	68,5	68,6	69,5*
	Grootteklasse	-	38,6	39,4	39,4*
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar Een re-integratievoorziening wordt ingezet nadat er is vastgesteld dat een cliënt een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt). De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen.	Almelo	-	34,4	29,9	34,3*
	Grootteklasse	-	30,5	27,2	31,4*
Jongeren met jeugdhulp Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	Almelo	-	10,3%	11,0%	9,8%*
	Grootteklasse	-	10,6%	10,8%	9,6%*
Jongeren met jeugdbescherming Percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	Almelo	-	2,4%	2,1%	1,7%*
	Grootteklasse	-	1,4%	1,3%	1,1%*
Jongeren met jeugdreclassering Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar)	Almelo	-	0,6%	0,6%	0,6%*
	Grootteklasse	-	0,5%	0,5%	0,4%*
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 1000 inwoners Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO, zoals hulp bij het huishouden, ondersteuning thuis en hulpmiddelen.	Almelo	-	70	70	57*
	Grootteklasse	-	65	64	58*
Jongeren met een delict voor de rechter Percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen	Almelo	2,8%	2,1%	-	-
	Grootteklasse	2,1%	1,6%	-	-
Kinderen in armoede Percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen	Almelo	-	9,2%	-	-
	Grootteklasse	-	6,2%	-	-
Jeugdwerkloosheid Percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)	Almelo	-	2,9%	-	-
	Grootteklasse	-	1,5%	-	-

* Gegevens tweede halfjaar 2017

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2019
6 Sociaal domein	149.616	-42.296	149.164	-44.008	152.984	-41.473	111.511
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.299	-26	7.002	-13	7.169	-13	7.156
6.2 Wijkteams	3.254	-18	3.288	-6	4.169	-6	4.163
6.3 Inkomensregelingen	51.718	-39.427	51.413	-41.363	49.518	-39.042	10.476
6.4 Begeleide participatie	14.423	-213	14.025	0	13.131	0	13.131
6.5 Arbeidsparticipatie	5.324	-251	5.333	0	5.739	0	5.739
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.109	-4	1.449	0	2.483	0	2.483
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	23.813	-2.042	24.656	-2.226	25.604	-1.862	23.742
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	20.902	-316	19.060	0	21.478	0	21.478
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	17.242	0	19.765	-400	20.784	-550	20.234
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	2.531	0	3.173	0	2.910	0	2.910

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

In het incidentele perspectief wordt 50.000 euro beschikbaar gesteld voor de bestrijding van eenzaamheid.

6.2 Wijkteams

In 2019 is het budget voor toeleiding en toegang verhoogd met ongeveer 750.000 euro. Dit betreft een budget neutrale verschuiving tussen diverse taakvelden in het sociaal domein

6.3 Inkomensregelingen

De Rijksbijdragen BUIG en de bijstand zijn in 2019 2,3 miljoen euro lager dan in 2018, waardoor het begrote tekort op de BUIG ongewijzigd is ten opzichte van 2018. In het coalitieakkoord 2018-2022 staat de ambitie om ook voor Participatie wet in 2022 uit te komen met de rijksmiddelen. Hiervoor dient in 2022 1,55 miljoen euro te worden bespaard. In 2019 bedraagt de eerste tranche 250.000 euro. Om deze besparing te realiseren stellen wij tweemaal 750.000 euro beschikbaar voor 2019 en 2020. Deze innovatiemiddelen zijn begroot op het taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie.

Ten slotte zijn in 2019 meer personeelskosten toegerekend aan het taakveld 6.3 Inkomensregelingen, wat resulteert in 90.000 euro hogere lasten ten opzichte van 2018.

6.4 Begeleide participatie

Het budget voor begeleide participatie is geactualiseerd op basis van de meicirculaire 2018 en de begroting 2019 van Soweco.

6.5 Arbeidsparticipatie

Het budget voor arbeidsparticipatie is geactualiseerd op basis van de meicirculaire 2018. Verder zijn de innovatiemiddelen uit het coalitieakkoord voor 2019 en 2020 van 750.000 euro per jaar toegevoegd.

Overige taakvelden sociaal domein (6.71 t/m 6.82)

De begroting 2019 is gebaseerd op onderstaande uitgangspunten:

1. De gerealiseerde lasten en opbrengsten 2017
2. Structurele afwijkingen, mede vanuit de bestuursrapportage 2018
3. Verwachte prijsmutaties door nieuwe inkoop

Door het hanteren van bovenstaande uitgangspunten stijgt de begroting van het sociaal domein in 2019 ten opzichte van 2018. Deze stijging kan grotendeels worden gedekt uit de rijksmiddelen voor het sociaal domein uit de maart- en meicirculaire 2018, maar niet volledig. Om de stijging volledig te dekken is een extra structurele inzet nodig van 0,7 miljoen euro in 2019 oplopend tot 1,4 miljoen euro in 2022. Deze opgehoogde begroting nemen wij als uitgangspunt om onze ambitie uit het coalitieakkoord uit te komen met de rijksmiddelen te realiseren. Hiervoor moet in 2022 6,9 miljoen euro zijn bespaard, naast de bestaande taakstelling kostenbesparing sociaal domein van 620.000. In 2019 is de eerste tranche ingeboekt van 500.000 euro. Om de besparingen te realiseren stellen wij in het coalitieakkoord voor 2019 en 2020 1,75 miljoen euro per jaar beschikbaar voor innovatie.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
6 Sociaal domein	152.984	-41.473	111.511	149.911	-41.473	144.449	-41.473	141.035	-41.473
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.169	-13	7.156	7.119	-13	7.119	-13	7.119	-13
6.2 Wijkteams	4.169	-6	4.163	4.169	-6	4.169	-6	4.169	-6
6.3 Inkomensregelingen	49.518	-39.042	10.476	49.258	-39.042	48.758	-39.042	48.208	-39.042
6.4 Begeleide participatie	13.131	0	13.131	12.368	0	11.906	0	11.442	0
6.5 Arbeidsparticipatie	5.739	0	5.739	5.739	0	4.989	0	4.989	0
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.483	0	2.483	2.483	0	2.483	0	2.483	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	25.604	-1.862	23.742	24.604	-1.862	22.729	-1.862	21.529	-1.862
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	21.478	0	21.478	20.478	0	18.603	0	17.403	0
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	20.784	-550	20.234	20.784	-550	20.784	-550	20.784	-550
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	2.910	0	2.910	2.910	0	2.910	0	2.910	0

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

De hogere lasten in 2019 ten opzichte van 2020 wordt verklaard door het incidenteel beschikbaar zijn in 2019 van middelen voor de bestrijding van eenzaamheid.

6.3 Inkomensregelingen

In de meerjarenraming is de ambitie uit het coalitieakkoord verwerkt om uit te komen met de rijksmiddelen voor de Participatie wet. De begrote besparingen lopen op van 250.000 euro in 2019 tot 1,55 miljoen euro in 2022.

6.4 Begeleide participatie

De lagere lasten in de meerjarenraming zijn het gevolg van de afbouw van de Wet sociale werkvoorziening.

6.5 Arbeidsparticipatie

In 2019 en 2020 zijn de innovatiemiddelen uit het coalitieakkoord van 750.000 euro per jaar toegevoegd.

6.71 Maatwerkvoorziening 18+ en 6.72 Maatwerkvoorziening 18-

In de meerjarenraming is de ambitie uit het coalitieakkoord verwerkt om uit te komen met de rijksmiddelen voor de Wmo en Jeugdwet. De begrote besparingen lopen van 500.000 euro in 2019 tot 6,9 miljoen euro in 2022. De helft van de besparing is toegerekend aan taakveld 6.71 Maatwerkvoorziening 18+ en de andere helft aan 6.72 Maatwerkvoorziening 18-.

4.2.8 Volksgezondheid en milieu

Vastgestelde nota's

[Gebiedsgericht geluidbeleid 2015](#)

[Beleidsplan aanpak bodemverontreiniging](#)

[Vierwekelijks inzamelen huishoudelijk afval 2015](#)

[Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020](#)

[Duurzaamheidsplan 2013-2016](#)

Taakvelden

Taakveld
7.1 Volksgezondheid Jeugdgezondheidszorg (bijdrage aan GGD).
7.2 Riolering Beheer en onderhoud, vervanging en uitbreiding riolering. Opstellen beleid vGRP (verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan). Opbrengsten rioolheffing.
7.3 Afval Opstellen beleid met betrekking tot inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. De inzameling is in besteed bij Twente Milieu. De opbrengsten worden verkregen uit de afvalstoffenheffing.
7.4 Milieubeheer Zorg voor de kwaliteit van bodem en lucht, bestrijding geluidshinder.
7.5 Begraafplaatsen en crematoria Beheer en onderhoud begraafplaatsen.

Indicatoren

Indicator		2013	2014	2015	2016
Huishoudelijk restafval	Almelo	233	230	211	175
De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar in kilo's	Grootteklasse	211	199	196	n.b.
Hernieuwbare elektriciteit	Almelo	0,2%	0,4%	0,7%	0,9%
Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	Grootteklasse	6,9%	7,5%	8,6%	n.b.

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2019
7 Volksgezondheid en milieu	19.588	-18.459	18.137	-17.357	21.321	-18.864	2.457
7.1 Volksgezondheid	2.439	-13	2.762	0	3.004	-17	2.987
7.2 Riolering	6.357	-8.493	6.832	-9.027	7.084	-9.269	-2.184
7.3 Afval	6.709	-9.376	5.389	-7.886	6.660	-9.200	-2.540
7.4 Milieubeheer	3.858	-265	2.886	-25	4.161	-25	4.136
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	226	-312	268	-418	411	-353	58

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

7.1 Volksgezondheid

Een hogere bijdrage van 235.000 euro aan de Regio Twente voor basisgezondheid zorgt voor hogere lasten in 2019 ten opzichte van 2018.

7.2 Riolering

De begroting 2019 is aangepast conform het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020.

7.3 Afval

Zowel de lasten als baten stijgen in 2019 met ongeveer 1,3 miljoen euro ten opzichte van de begroting 2018. De verklaring hiervoor is de gewijzigde systematiek voor het begroten van de lasten en baten van PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons). Vanaf 2019 worden de baten en lasten niet langer gesaldeerd.

7.4 Milieubeheer

In het coalitieakkoord 2018-2022 is vanaf 2019 structureel 200.000 euro beschikbaar om te investeren in de energietransitie en in een klimaatbestendige en leefbare stad. Daarnaast stellen wij 650.000 euro beschikbaar voor het revolverend duurzaamheidsfonds, waarvan 50.000 euro wordt ingezet voor het programma Nieuwstraatkwartier.

De Omgevingsdienst Twente is op 1 januari 2019 operationeel. Alle deelnemers brengen hiertoe taken en formatie in. De overgang naar het ODT is niet budgetneutraal, ondanks dat door de inhuizing van het ODT een deel van de hogere kosten gecompenseerd. Per saldo leidt overgang naar het ODT tot 310.000 euro aan hogere lasten.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

De stijging van de lasten wordt verklaard door het toerekenen in 2019 van meer personeelskosten aan dit taakveld, die in 2018 nog worden toegerekend aan het taakveld 5.7 Openbaar groen en (open lucht)recreatie. Overigens is een tendens zichtbaar dat minder wordt begraven en meer gecremeerd. Dat leidt tot minder inkomsten, die in het incidentele perspectief 65.000 euro wordt afgedekt. Een nadere analyse en een verkenning van mogelijkheden om toch kosten te besparen of een mogelijkheid te creëren voor een natuurbegraafplaats volgen.

Investerings

Omschrijving	Stelpost kapitaallasten	Investeringsbedrag
Riolering (IGOP)	n.v.t.	3.190.000
Overig riolering (vGRP)	n.v.t.	1.812.000

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
7 Volksgezondheid en milieu	21.321	-18.864	2.457	20.671	-18.929	20.004	-18.929	20.004	-18.929
7.1 Volksgezondheid	3.004	-17	2.987	3.004	-17	3.004	-17	3.004	-17
7.2 Riolering	7.084	-9.269	-2.184	7.084	-9.269	7.084	-9.269	7.084	-9.269
7.3 Afval	6.660	-9.200	-2.540	6.660	-9.200	6.660	-9.200	6.660	-9.200
7.4 Milieubeheer	4.161	-25	4.136	3.511	-25	2.844	-25	2.844	-25
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	411	-353	58	411	-418	411	-418	411	-418

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

7.4 Milieubeheer

De hogere lasten in 2019 ten opzichte van 2020 worden verklaard door de incidentele beschikbaarheid van het revolverend duurzaamheidsfonds van 650.000 euro in 2019.

De 667.000 euro aan lagere lasten in 2021 ten opzichte van 2020 komt door de beëindiging van de decentralisatie-uitkering bodemsanering. De beëindiging van de decentralisatie-uitkering is conform de meicirculaire 2018 verwerkt op taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds. Om te zorgen dat de beëindiging budgetneutraal verloopt, dienen de lasten voor bodemsaneringsprojecten voor een gelijk bedrag te worden verlaagd.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

In 2019 wordt 65.000 euro beschikbaar gesteld om de lagere inkomsten bij begraafplaatsen financieel te compenseren.

4.2.9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Vastgestelde nota's

[Structuurplan \(laatste herziening in 2008\)](#)

[Nota bodembeheer 2011](#)

[Bodembeleidsplan 2002](#)

[Woonvisie Almelo 2020](#)

[Woningbouwplanning en -programmering 2015-2024](#)

[Welstandsnota 2017](#)

Taakvelden

Taakveld
8.1 Ruimtelijke Ordening Structuurvisie, beleid ruimtelijke ordening en bestemmingsplannen.
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) Grondverwerving, bouw en woonrijp maken, verkoop van bouwrijpe gronden van niet-bedrijventerreinen (zie hiervoor 3.2).
8.3 Wonen en bouwen Omgevingsvergunningen, volkshuisvesting, stads- en dorpsvernieuwing, wijkaanpak, geo-informatie.

Indicatoren

Indicator		2015	2016	2017	2018
Gemiddelde WOZ waarde	Almelo	164	151	153	-
Maal 1.000 euro	Grootteklasse	195	196	200	-
Demografische druk	Almelo	71,4%	72,3%	72,7%	73,1%
De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar	Grootteklasse	71,2%	72,0%	72,7%	73,5%
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens in euro's	Almelo	733	775	773	781
Het gemiddelde totaalbedrag dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten	Grootteklasse	650	659	659	669
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's	Almelo	733	775	773	781
Het gemiddelde totaalbedrag dat een eenpersoonshuishouden (we gaan uit van 3 personen) betaalt aan woonlasten	Grootteklasse	715	728	729	730
Nieuwbouw woningen	Almelo	3,3	7,4	-	-
Het aantal nieuwbouw per 1.000 woningen	Grootteklasse	5,9	6,4	-	-

Nog niet beschikbaar: Aantal nieuwbouw woningen per 1.000 woningen.

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2019
8 Volkshuisvesting-ro-stedelijke vernieuw	6.692	-4.407	10.461	-9.414	9.963	-7.702	2.262
8.1 Ruimtelijke ordening	1.629	-250	1.622	-273	2.537	-273	2.264
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.469	-2.090	6.703	-7.021	5.243	-5.561	-318
8.3 Wonen en bouwen	2.594	-2.067	2.136	-2.120	2.183	-1.868	315

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

8.1 Ruimtelijke ordening

In 2019 stellen wij incidenteel middelen beschikbaar voor het ontwikkelen van de Omgevingsvisie (355.000 euro) en de invoering van de Omgevingswet (347.000 euro).

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

De begroting van de grondexploitatie is gebaseerd op uitgangspunten zoals gehanteerd bij de jaarverantwoording 2017 en bestuursrapportage 2018.

8.3 Wonen en bouwen

De begrote opbrengsten van de omgevingsvergunningen zijn ten opzichte van 2018 met 100.000 euro verlaagd. Daarbovenop wordt 150.000 euro beschikbaar gesteld uit het coalitieakkoord 2018-2022 voor 'investeren' in een levendige binnenstad door onder andere het wijzigen van de winkelbestemming in een woonbestemming te faciliteren. Hierdoor dalen de begrote opbrengsten van de omgevingsvergunningen.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2019	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
8 Volkshuisvesting-ro-stedelijke vernieuw	9.963	-7.702	2.262	9.261	-7.702	9.261	-7.702	9.261	-7.702
8.1 Ruimtelijke ordening	2.537	-273	2.264	1.835	-273	1.835	-273	1.835	-273
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.243	-5.561	-318	5.243	-5.561	5.243	-5.561	5.243	-5.561
8.3 Wonen en bouwen	2.183	-1.868	315	2.183	-1.868	2.183	-1.868	2.183	-1.868

Bedragen * 1.000 euro

8.1 Ruimtelijke ordening

In 2019 stellen wij incidenteel middelen beschikbaar voor het ontwikkelen van Omgevingsvisie (355.000 euro) en de invoering van de Omgevingswet (347.000 euro). Voor de invoering van de Omgevingswet wordt een meerjarenraming gemaakt en deze zal worden betrokken bij de perspectiefnota 2019.

5. Paragrafen

5.1 Lokale heffingen

5.1.1 Samenvatting

- In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de soorten gemeentelijke belastingen, rechten en retributies en de manier waarop de tarieven 2019 tot stand zijn gekomen.
- De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen zijn berekend op basis van 100% kostendekking. De OZB-opbrengst stijgt met 120.000 euro overeenkomstig de afspraak in de perspectiefnota 2015. Dit is het laatste jaar. Deze stijging wordt gecompenseerd met een verlaging van de rioolheffing van 120.000 euro.
- Per saldo betekent dit voor een gemiddeld gezin met eigen woning dat de woonlasten in 2019 ten opzichte van 2018 stijgen met 25 euro (3,2%). Voor een huurder stijgen de woonlasten ten opzichte van 2018 met 10 euro (2,7%). Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen OZB en geen rioolheffing-eigenarendeel betaalt.
- Van de tarieven en heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, hebben wij een overzicht gemaakt van de lasten en baten per taakveld. Bij al deze belastingsoorten wordt aan de norm van het dekkingspercentage van maximaal 100% voldaan.
- Conform het amendement van de raad op de programmabegroting 2018 wordt in 2019 voor het laatst hondenbelasting geheven. Het tarief wordt gehalveerd. In 2020 is er geen hondenbelasting meer.
- Wij constateren dat de kosten van de dienstverlening niet volledig worden gedekt uit de leges en werken aan een oplossing hiervoor.

5.1.2 Beleid lokale heffingen

Lokale heffingen zijn gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze middelen worden ingezet ter dekking van de uitvoering van gemeentelijke taken. De gemeenteraad kan met het vaststellen van een verordening lokale heffingen invoeren, wijzigingen of intrekken. In de verordeningen zijn de tarieven opgenomen. De verordeningen worden via een separaat voorstel door de gemeenteraad vastgesteld.

Lokale heffingen worden onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen. Ongebonden heffingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. De besteding ervan is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Deze middelen zijn wel gebonden aan een bepaalde taak.

Voor de gemeentelijke dienstverlening worden leges, rechten en retributies geheven. Leges zijn gebonden heffingen. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zo laag mogelijk te houden. In ons [programma dienstverlening - op weg naar 2020](#) - is het kostendekkend maken een strategische vertrekpunt.

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Hondenbelasting	Afvalstoffenheffing
Onroerende- zaakbelastingen	Leges en rechten
Parkeerbelastingen	Begraafrechten
Precariobelasting	Havengeld
Reclamebelasting	Rioolheffing
Toeristenbelasting	

Beleid ten aanzien van de tarieven 2019

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffing worden geraamd op basis van 100% kostendekkendheid. Voor de overige tarieven geldt in 2019 een stijging gelijk aan het inflatiepercentage van 2,3%. Uitzondering hierop betreft de tarieven die het rijk heeft vastgesteld of gemaximeerd, zoals paspoorten of rijbewijzen.

Conform het amendement van de raad op de programmabegroting 2018 is 2019 het laatste jaar waarin hondenbelasting wordt geheven. Het tarief wordt gehalveerd. De verwachte opbrengst is ook met de helft verlaagd. Vanaf het jaar 2020 is er in de gemeente Almelo geen hondenbelasting meer.

Tarievenbeleid ten aanzien van duurzaamheid

Waar mogelijk proberen we door tariefstellingen en vrijstellingsbepalingen een bijdrage te leveren aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen.

5.1.3 Actuele ontwikkelingen

Hervorming lokaal belastinggebied

Op 14 februari 2018 ondertekenden het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen een interbestuurlijk programma (IBP) met bijbehorende gezamenlijke agenda. Uitgangspunt hierbij is dat de maatschappelijke opgaven van nu zich manifesteren op lokaal, regionaal, nationaal, Europees en mondiaal niveau. Vaak spelen ze op meerdere schaalniveaus tegelijk en liggen oplossingen niet in het bereik van één overheid laag. Een toenemend aantal maatschappelijke opgaven is alleen op te lossen wanneer gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk als één overheid samenwerken richting partners. Over de fiscale thema's zijn in het IBP de volgende procesafspraken gemaakt:

- Decentrale belastingstelsels hebben regulier onderhoud nodig om in goede staat te blijven en toekomstbestendig te zijn. Rijk en mede overheden gaan aan dit onderhoud werken en verkennen daarnaast de mogelijkheden die decentrale belastingstelsels bieden om de realisatie van gezamenlijke ambities te faciliteren.
- Eventuele knelpunten op het niveau van zowel de Rijksoverheid als de mede overheden in de fiscale regelgeving die belangrijke doelstellingen van zowel Rijk als decentrale overheden in de weg staan (bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en de circulaire economie) worden geïnventariseerd om te bezien of er, met inachtneming van bestaande wet- en regelgeving, oplossingen kunnen worden geboden.

Bezwaar en beroep bij kwijtschelding

Op dit moment is er geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Deze landelijke wijziging treedt naar verwachting vanaf 2021 in werking.

Onroerendezaakbelastingen

Het begrotingsbeleid van Almelo is dat de OZB-tarieven worden aangepast met de inflatie, gecorrigeerd met de waardeinstijging of -daling van het onroerend goed. Voor het jaar 2019 wordt uitgegaan van een indexering van 2,3%. Daarnaast is in de begroting opgenomen een stijging van de OZB opbrengsten conform afspraak bij de perspectiefnota 2015 van 120.000 euro. Dit is het laatste jaar. Deze stijging wordt gecompenseerd met een verlaging van de rioolheffing van 120.000 euro. Deze daling hangt samen met minder water afkoppelen en het verlengen van afschrijvingstermijnen. Omdat de gegevens van de jaarlijkse herwaardering nog niet volledig beschikbaar zijn kunnen de tarieven 2019 op dit moment nog niet definitief worden vastgesteld.

Hondenbelasting

Bij het vaststellen van de begroting 2018 heeft de raad het college opdracht gegeven om bij de begroting 2019 een besluit uit te werken waarin de hondenbelasting in maximaal 2 jaar tijd volledig wordt afgebouwd. Op basis hiervan is in 2019 rekening gehouden met een halvering van het tarief. Vanaf 2020 wordt geen

hondenbelasting meer geheven.

5.1.4 Ontwikkeling lokale lasten

De voorgestelde tarief aanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling in 2019.

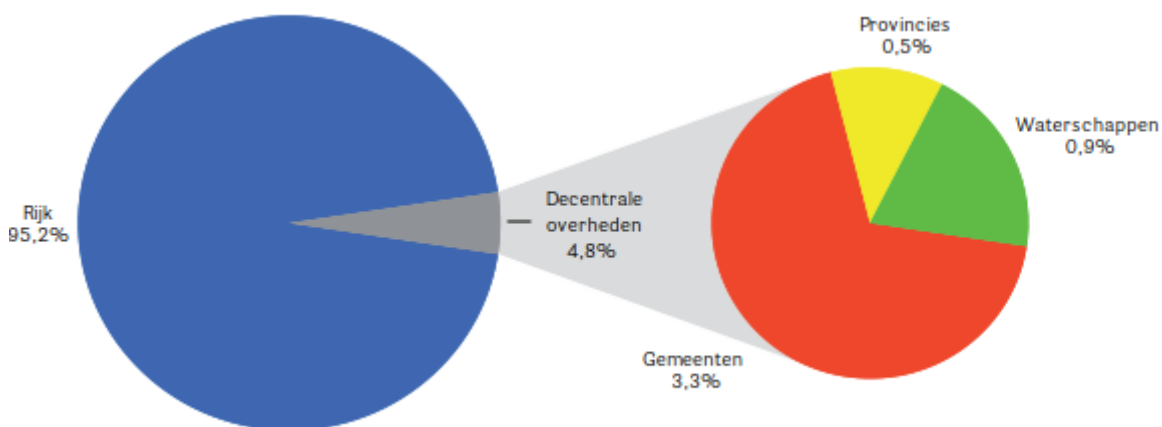
Uit de tabel blijkt dat de gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) in 2019 ten opzichte van 2018 stijgen met 25 euro (3,2%). Voor een huurder stijgen de woonlasten ten opzichte van 2018 met 10 euro (2,7%). Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen OZB en geen rioolheffing-eigenarendeel betaalt.

Ontwikkeling lokale lasten	2016	2017	2018	2019
OZB	275	273	286	294
Afvalstoffenheffing	269	274	252	252
Rioolheffing	211	226	240	257
Totaal	755	773	778	803
Mutatie t.o.v. vorig jaar in €		18	5	25
Mutatie t.o.v. vorig jaar in %		2,4%	0,6%	3,2%

Bedragen * 1 euro

5.1.5 Overzicht lokale heffingen

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2018 3,3% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 4,8% voor hun rekening, de rijksoverheid 95,2%. Het aandeel van de gemeente Almelo aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in 2019 naar verwachting 45,12 miljoen euro.

Grafiek: uit Coelo-atlas overzicht van de lokale lasten 2018

Opbrengst lokale heffingen	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Mutatie
Onroerende-zaak belasting	-19.239	-20.435	-21.190	755
Afvalstoffenheffing	-8.636	-7.908	-7.999	91
Rioolheffing	-8.066	-8.456	-9.188	732
Parkeerbelasting	-1.946	-2.244	-2.244	0
Omgevingsvergunning	-1.962	-2.212	-2.212	0
Leges publiekszaken en overig	-1.499	-1.253	-830	-423
Hondenbelasting	-495	-502	-252	-250
Begraafrechten	-299	-418	-353	-65
Toeristenbelasting	-387	-349	-349	0
Reclamebelasting	-123	-125	-125	0
Havengeld	-157	-99	-155	56
Precariobelasting	-59	-50	-50	0
Totaal	-42.868	-44.051	-44.947	896

Bedragen * 1.000 euro

5.1.6 Woonlasten ontwikkeling

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. In onderstaand overzicht uit de publicatie over 2018 worden de lokale lasten van de Twentse gemeenten met elkaar vergeleken.

Bruto woonlasten	Eenpersoons huishoudens		Meer persoons huishoudens		Stijging t.o.v. 2017	
	2017	2018	2017	2018	1-pers.	Meerpers
Almelo	773	781	773	781	1,0%	1,0%
Borne	783	744	783	744	-5,0%	-5,0%
Dinkelland	781	746	859	774	-4,5%	-9,9%
Enschede	716	747	775	787	4,3%	1,5%
Haaksbergen	794	769	845	820	-3,1%	-3,0%
Hellendoorn	666	683	776	797	2,6%	2,7%
Hengelo	674	714	781	787	5,9%	0,8%
Hof van Twente	783	748	848	790	-4,5%	-6,8%
Losser	768	775	768	806	0,9%	4,9%
Oldenzaal	648	638	694	668	-1,5%	-3,7%
Rijssen-Holten	569	566	617	602	-0,5%	-2,4%
Tubbergen	696	654	774	684	-6,0%	-11,6%
Twenterand	655	657	750	697	0,3%	-7,1%
Wierden	718	620	771	764	-13,6%	-0,9%
Overijssel	684	688	752	755	0,6%	0,4%
Nederland	650	654	723	721	0,6%	-0,3%

Bedragen * 1 euro

5.1.7 Kwijtschelding lokale heffingen

Voor de toepassing van kwijtschelding gelden landelijke regels. De gemeente Almelo hanteert de volgende beleidsregels voor kwijtschelding in het kader van het minimabeleid:

- Voor de ozb, hondenbelasting, riool- en afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 500m³;
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers zijn voor de privébelastingen gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

In 2019 wordt uitgegaan van een totaalbedrag van 1,6 miljoen euro aan kwijtschelding.

Kwijtschelding per belasting	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Afvalstoffenheffing	1.051	961	970
Rioolheffing	510	549	595
OZB	23	0	0
Hondenbelasting	52	30	10
Totaal	1.636	1.540	1.575

Bedragen * 1.000 euro

5.1.8 Kostendekkendheid lokale heffingen

Taakveld	Leges Titel 1: publiekszaken	Lasten taakveld	BCF/BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
0.2	Burgerzaken	1.041		1.041	-787		-787	
0.4	Overhead	348		348			0	
2.2	Parkeren	137		137			0	
Totaal		1.526	0	1.526	-787	0	-787	52%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Leges Titel 2: omgevingsvergunning	Lasten taakveld	BCF/BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
8.3	Wonen en bouwen	1.675	61	1.736	-1.863		-1.863	
0.4	Overhead	669		669			0	
0.64	Belastingen overig	6		6			0	
8.1	Ruimtelijke ordening			0	-103		-103	
Totaal		2.350	61	2.411	-1.966	0	-1.966	82%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Leges Titel 3: bijzondere wetten	Lasten taakveld	BCF/BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
1.2	Openbare orde en veiligheid	204		204	-44		-44	

0.4	Overhead	102		102			0	
Totaal		306	0	306	-44	0	-44	14%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Afvalstoffenheffing	Lasten taakveld	BCF/BTW	Totaal lasten	Heffing	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
7.3	Afval	6.601	1.217	7.818	-8.225	-974	-9.199	
0.3	Beheer overige gebouwen / gronden	40		40			0	
0.4	Overhead	81		81			0	
0.64	Belastingen overig	230		230			0	
2.1	Verkeer en vervoer	60		60			0	
6.3	Inkomensregelingen	970		970			0	
Totaal		7.982	1.217	9.199	-8.225	-974	-9.199	100%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Rioolheffing	Lasten taakveld	BCF/BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
7.2	Riolering	7.085	910	7.995	-9.188	-91	-9.279	
0.4	Overhead	206		206			0	
0.64	Belastingen overig	195		195			0	
2.1	Verkeer en vervoer	198		198			0	
5.7	Openbaar groen en openlucht recreatie	80		80			0	
6.3	Inkomensregelingen	595		595			0	
Totaal		8.359	910	9.269	-9.188	-91	-9.279	100%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Begraafrechten	Lasten taakveld	BCF/BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	276		276	-353		-353	
0.4	Overhead	140		140			0	
0.64	Belastingen overig	8		8			0	
5.7	Openbaar groen en openlucht recreatie	80		80			0	
Totaal		504	0	504	-353	0	-353	70%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Havengeld	Lasten taakveld	BCF/BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
2.3	Recreatieve havens	54		54	-16		-16	
2.4	Economische havens en waterwegen	105		105	-140		-140	
0.4	Overhead	36		36			0	
0.64	Belastingen overig	10		10			0	
Totaal		205	0	205	-156	0	-156	76%

Bedragen * 1.000 euro

5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

5.2.1 Samenvatting

- Het uitgangspunt is een weerstandsratio van minimaal 1,0 zodat de onderkende financiële risico's worden afgedekt door de beschikbare weerstandscapaciteit.
- De berekende benodigde weerstandscapaciteit op de reguliere exploitatie is 5,4 miljoen euro.
- De berekende benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties is ook 5,4 miljoen euro.
- De ontwikkeling van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt positief beïnvloed door de jaarlijkse storting in de reserve grondbedrijf van 5,17 miljoen euro. Ook de storting van het resultaat van de septembercirculaire 2017 en de structurele rente-inkomsten op verstrekte leningen dragen bij aan de verbeterde weerstandscapaciteit.
- De uitkomst van de bestuursrapportage 2018, de opgenomen stelpost voor het duurzaamheidsfonds en de inzet van middelen uit het coalitieakkoord zorgen voor een vermindering van de beschikbare weerstandscapaciteit.
- Na vaststelling van de programmabegroting 2019 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit per ultimo 2019 naar verwachting 0,2 miljoen euro negatief.

5.2.2 Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de [Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2014](#) staan de beleidsdoelstellingen, uitgangspunten en strategie:

1. De gemeente streeft naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0.
2. Tegenvallers gedurende het jaar worden opgevangen door bijsturing binnen het hoofdtaakveld. Gedurende het jaar wordt geen tussentijds beroep gedaan op de algemene reserve, met uitzondering van de bestuursrapportage.
3. Incidentele meevallers vloeien bij de bestemming van het jaarresultaat naar de algemene reserve. Tussentijds aanwenden voor bijsturing van incidentele knelpunten binnen het hoofdtaakveld is toegestaan.
4. Voor investeringen geldt dat kosten en opbrengsten realistisch en met toereikende buffers voor onvoorzien worden geraamd. Het opstarten van risicovolle projecten wordt vermeden.

5.2.3 Actuele ontwikkelingen

Ontwikkeling risicoprofiel in 2018

In onderstaande top 15 van financiële risico's is rekening gehouden met de genomen beheersmaatregelen, het is dus een netto risico-inschatting. De genoemde bedragen betreffen de mogelijke impact voor één jaar, of indien van toepassing de projectduur. Stijgende en dalende risico's zijn met een pijl aangegeven. Stijging wil zeggen dat de inschatting van het risico in kans en/of financieel gevolg is toegenomen. Het geeft geen duiding over de verandering in de rangschikking op de lijst.

Top 15 financiële risico's - peildatum 9 augustus 2018

Nr.	Risico-omschrijving	Beheersmaatregelen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
01	Niet of niet tijdig realiseren van in de begroting opgenomen taakstellingen.	Monitoring en bijsturing via de P&C-cyclus.	70%	max. 1,5 mln.	16,3%
02	Persoonsgegevens gaan verloren of worden onrechtmatig verwerkt.	Fysieke en logische beveiliging; procedures voor preventie en schadeherstel; bewustwording en training personeel. Er is een cyberrisk polis afgesloten.	70%	max. 0,9 mln. 	9,3%
03	Claims van derden door schade of door het niet nakomen van verplichtingen.	Er wordt gestuurd op afbouw van bouwclaims; afsluiten van verzekeringen.	20%	max. 4,0 mln.	8,0%
04	Minder uitgifte grond RBT dan gepland.	De grondexploitatie wordt jaarlijks geactualiseerd. Er is sprake van een robuuste voorziening.	50%	max. 1,0 mln.	7,3%
05	Autonome stijging kosten zorgverlening; maatwerkvoorzieningen Jeugd en WMO; open-einde regeling en implicaties CRvB inzake HO.	Monitoring feitelijke zorgvraag en tijdige analyse; transformatie van de zorg; sturing op toegang door beter gebruik van voorliggende voorzieningen.	10%	max. 4,0 mln.	5,9%
06	Aansprakelijkheid voor gevolgschade als gevolg van wijziging van plannen.	N.v.t.	50%	max. 0,4 mln.	4,8%
07	Boventalligheid van personeel; onvoldoende gedekte personeelskosten en WW-verplichtingen.	Maatregelen en activering via het loopbaancentrum; incidenteel budget voor frictiekosten in begroting.	30%	max. 1,0 mln.	4,4%
08	Hoger beroep op bijzondere bijstand.	Strengere handhaving op misbruik van bijzondere bijstand; vermindering beleid beschermingsbewind.	50%	max. 0,5 mln.	3,7%
09	Aantal cliënten Jeugd doorverwezen door derden.	Afspraken met huisartsen over doorverwijzing; samenwerking in de regio; monitoring feitelijke zorgvraag.	70%	max. 0,3 mln.	3,1%
10	Staat van onderhoud van wegen is onvoldoende als gevolg van vorstschade of wortel opgroei.	Periodieke onderhoudsinspecties	20%	max. 1,0 mln. 	2,5%
11	Staat van onderhoud van enkele CT kunstwerken, bruggen, tunnels en	Er wordt gestuurd op risicobeperking, verlenging van levensduur en vervanging van	5%	max. 3,0 mln.	2,3%

Nr.	Risico-omschrijving	Beheersmaatregelen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
	viaducten is onvoldoende, waardoor de gemeente voor mogelijke schadeclaims komt te staan.	kunstwerken. Herziening van verkeerskundige uitgangspunten wordt hierbij meegenomen.			
12	Lager exploitatieresultaat van een verbonden partij.	Bestuurlijke invloed voor zover mogelijk via statuten en strategisch beleidsplan. Actieve monitoring resultaatontwikkeling en analyse jaarstukken.	30%	max. 0,7 mln. 	2,1%
13	Tekort op BUIG-budget.	Eerste 5% tekort volledig voor rekening van gemeente. Tussen 5-12,5% wordt de helft vergoed. Daarboven volledige vergoeding conform vangnetregeling.	30%	max. 0,5 mln. 	2,0%
14	Onverwacht exploitatietekort Soweco, bovenop hetgeen in het meerjarig perspectief is afgedekt.	Bestuurlijke en financiële kaders voor Soweco zijn aangescherpt. Er komt een strategisch plan voor de omvorming naar een maatschappelijke onderneming. De omvorming duurt tot maximaal eind 2019	30%	max. 0,5 mln.	1,9%
15	Faillissement verbonden partij.	Toezicht via aandeelhoudersvergadering, dagelijks- of algemeen bestuur; periodieke audit; versterking risico-inzicht bij verbonden partijen.	10%	max. 1,8 mln. 	1,8%

Toelichting belangrijkste wijzigingen

1. De taakstellingen die in het meerjarig perspectief staan krijgen meer en meer het karakter van radicale innovaties en systeem-innovaties. Bij radicale innovaties gaat het om het herdefiniëren van producten en dienstverlening. Bij systeem-innovaties gaat het om een verregaande herdefiniëring van de lokale rol opvatting. Beide soorten taakstellingen zijn in hun uitwerking complexer en lastiger te realiseren dan de enkelvoudige bezuinigingsmaatregelen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd.
2. Verdwenen uit de top 15 is het risico op schade als gevolg van natuur- en klimaatontwikkelingen. Het invloed percentage t.o.v. andere risico's is gedaald omdat er aanvullende beheersmaatregelen getroffen zijn en er extra budget in de begroting beschikbaar is gesteld.
3. Nieuw in de top 15 is het risico dat de staat van onderhoud van wegen als onvoldoende wordt ervaren als gevolg van vorstschade of wortel opgroei. Het bedrag dat hiermee gemoeid kan zijn is hoger ingeschat dan bij de vorige actualisatie van de risicoparaagraaf.
4. Het financieel gevolg van de risico's verbonden partijen is licht gestegen als gevolg van de komst van de ODT. Het risico op faillissement van een verbonden partij is lager ingeschat als gevolg van verkoop van aandelen, een financieel aflopende garantstelling en het aflossen van een lening.
5. Het risico op een tekort bij de BUIG middelen is als gevolg van een aantrekkende economie en veranderende rijksbijdragen fors lager geworden.
6. De omvang van de risico's van de decentralisaties in het sociaal domein, is de laatste jaren in totaliteit gedaald als gevolg van de getroffen maatregelen en het verkregen inzicht op de beleidsterreinen.

5.2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

Door risico-simulatie wordt twee keer per jaar het bedrag berekend dat nodig is om risico's in financiële zin af te dekken. De simulatie wordt uitgevoerd op gekwantificeerde risico's van 50.000 euro of meer. Uitgaande van een mate van zekerheid van 90% leidt dit voor de risico's, niet zijnde grondexploitaties, per 9 augustus 2018 tot een benodigde capaciteit van 5,4 miljoen euro. Op basis van een vergelijkbare systematiek is de benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties per 31 december 2017 becijferd op 5,4 miljoen euro. De totaal benodigde capaciteit komt uit op 10,8 miljoen euro. Niet-financiële risico's zijn in de berekening niet meegenomen. Deze bestaan voornamelijk uit risico's ten aanzien van (tempo van) doelbereiking, kwaliteit en imago. Zij worden onderkend en waar mogelijk met maatregelen beheerst om de onderliggende risico's te reduceren of te vermijden.

5.2.5 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen of mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote substantiële kosten te dekken. De structurele capaciteit is nodig om onverwachte tegenvallers in de begroting op te kunnen vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van gemeentelijke taken. De incidentele capaciteit is nodig om eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit	2019
Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Post onvoorzien in de begroting: structureel deel	25
Incidenteel	
Algemene reserve	19.505
Reserve grondbedrijf / bedrijventerreinen	-20.938
Stille reserves vastgoed	1.000
Post onvoorzien in de begroting: incidenteel deel	211
Totaal beschikbaar	-197

Bedragen * 1.000 euro

De ontwikkeling van de beschikbare weerstandscapaciteit is positief beïnvloed door de jaarlijkse storting in de reserve grondbedrijf van 5,17 miljoen euro. Ook de storting van het resultaat van de septembercirculaire en de structurele rente-inkomsten op verstrekte leningen dragen bij aan een verbetering van de weerstandscapaciteit. De hogere uitgaven bestuursrapportage 2018 van 0,942 miljoen euro, de projectkosten voor de organisatie ontwikkeling (2018: 1,874 miljoen euro en 2019: 1,54 miljoen euro) en de stelpost voor het duurzaamheidsfonds (0,65 miljoen euro) zorgen voor een vermindering van de beschikbare weerstandscapaciteit. Na vaststelling van de programmabegroting 2019 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit in 2019 0,2 miljoen euro negatief.

5.2.6 Weerstandsratio

In onderstaand overzicht wordt het benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit resulteert in een weerstandsratio, waarbij de streefwaarde van de ratio 1,0 is.

Bij die streefwaarde zijn er voldoende financiële mogelijkheden om tegenvallers op te vangen.

Ten opzichte van de jaarverantwoording 2017 en de begroting 2018 is de benodigde weerstandscapaciteit voor grondexploitaties en overige exploitaties gedaald en de beschikbare capaciteit op beide onderdelen verbeterd.

Weerstandratio	Streefwaarde ratio = 1,0								
	Benodigd			Beschikbaar			Ratio		
	JVW 2017	BEGR 2018	BEGR 2019	JVW 2017	BEGR 2018	BEGR 2019	JVW 2017	BEGR 2018	BEGR 2019
Grondexploitatie	5,430	6,600	5,430	-28,693	-22,250	-20,938	-5,28	-3,37	-3,86
Overige exploitatie	5,780	6,000	5,359	25,622	13,802	20,741	4,43	2,30	3,87
Totaal	11,210	12,600	10,789	-3,071	-8,448	-0,197	-0,27	-0,67	-0,02

Bedragen * 1.000.000 euro

5.2.7 Financiële kengetallen

Onderstaand is een zestal financiële kengetallen opgenomen. De berekeningsmethode is via een ministeriële regeling voorgeschreven. Hiermee wordt de vergelijkbaarheid tussen gemeentebegrotingen bevorderd.

Financiële kengetallen	JVW 2017	BEGR 2018	BEGR 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Netto schuldquote	89%	95%	90%	86%	81%	77%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	77%	84%	80%	77%	73%	70%
Solvabiliteitsratio	3%	2%	3%	3%	5%	5%
Structurele exploitatieruimte	5%	2%	0%	2%	3%	4%
Grondexploitatie	19%	17%	16%	13%	12%	10%
Belastingcapaciteit	103%	107%	111%	111%	111%	111%

- De netto schuldquote verbetert de komende jaren door toekomstige aflossingen op geldleningen.
- Volgens de gemaakte afspraak met de toezichthouder wordt vanaf de begroting 2016 de structurele exploitatieruimte gestort in de algemene reserve om het negatief eigen vermogen te verbeteren. Hierdoor stijgt het solvabiliteitsratio de komende jaren.
- De boekwaarde van de grondexploitaties daalt de komende jaren, waardoor het kengetal grondexploitatie verbetert.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

5.3.1 Samenvatting

- In deze paragraaf wordt ingegaan op de kapitaalgoederen die de gemeente Almelo in beheer heeft.
- Per soort kapitaalgoed wordt ingegaan op de uitgangspunten qua financiën, de arealen welke beheerd worden, en de projecten die in 2019 concreet uitgevoerd worden.

5.3.2 Beleid onderhoud kapitaalgoederen

Vanuit de zorg voor een structureel goed, veilig en efficiënt leef-, werk- en woonmilieu voor de burger, geeft de gemeente Almelo jaarlijks aanzienlijke bedragen uit aan het verkrijgen/vervaardigen en onderhouden van kapitaalgoederen. De raad stelt hierbij de kaders (kwaliteit, kwantiteit en geld) vast.

De gehanteerde definitie van kapitaalgoederen is: *duurzame goederen met maatschappelijk of economisch nut, geïnvesteerd in de openbare ruimte ter verkrijging van een langdurig gewenst voorzieningenniveau.*

De gemeente is als eigenaar en beheerder van de kapitaalgoederen in het publieke domein verplicht te zorgen voor goed beheer en onderhoud.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in de mate van onderhoud van deze kapitaalgoederen en de financiële lasten daarvan. Deze paragraaf is gericht op het groot onderhoud en vervanging van het kapitaalgoed. Niet op het zogenaamde verzorgend en klein technisch onderhoud.

De afgelopen jaren is hard gewerkt om te komen tot een Strategisch Meerjarig Investerings Perspectief (S-MIP). In de S-MIP is aangegeven in welke mate Almelo grip heeft op haar kapitaalgoederen. Dit is in basis gereed. Besluitvorming heeft nog niet plaatsgevonden. Het groot onderhoud wordt ingepland via de jaarlijkse programma's voor Integraal Groot Onderhoud en vervanging (IGOP) met de huidige budgetten, inclusief het stijgende budget voor rioolvervanging op basis van het vGRP en de extra middelen voor de kunstwerken. Hiermee kunnen we de openbare ruimte de eerstkomende jaren – tot aan de komende vervangingspieken - veilig en toegankelijk houden.

5.3.3 Actuele ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn de beheerssystemen voor de openbare ruimte verbeterd. Hiermee is een completer beeld ontstaan van wat er aan arealen in de openbare ruimte aanwezig is. Het gaat hierbij specifiek om riolering, civieltechnische kunstwerken, wegen, kademuren en openbaar groen. Ook is er beter zicht op de huidige kwaliteit van deze voorzieningen en de toekomstige vervangingsopgave. Die inzichten laten zien dat onze beheerbudgetten tekort gaan schieten. Het reguliere onderhoud kan worden uitgevoerd, maar er zijn waarschijnlijk onvoldoende middelen om aan naderende pieken in de onderhoudsbehoefte te voldoen en om de vervangingsopgave te bekostigen. Dat vraagt om visie, keuzes en een financiële strategie. Het S-MIP moet hier antwoord op gaan geven. Het coalitieakkoord 2018-2022 'Ambitie, daadkracht en vertrouwen' zet hiertoe een eerste stap door meerjarig te investeren in infrastructuur.

Riolering staat voor een grote vervangingsopgave, waar via het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) dekking voor is. De andere beleidsvelden kennen deze dekking niet. Alleen voor de civieltechnische kunstwerken zijn structureel middelen beschikbaar gesteld, gebaseerd op achterstallig onderhoud van 31 kunstwerken. Met name de wegen en de kademuren staan onder druk: de kwaliteit is matig en een goede aanpak van onderhoud en vervanging vergt mogelijk financiële investeringen op de (middel)lange termijn.

5.3.4 Wegen

Beleidskaders

- [Beleidsnota gladheidsbestrijding 2011](#)
- [Beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte](#)
- [Impactvisie kunstwerken](#)

Financiën

Vanaf 2017 is het verplicht om investeringen in maatschappelijk nut te activeren en af te schrijven.

- Bedrag voor investeringen verharding 2019 bedraagt 1,45 miljoen euro (afschrijvingstermijn 30 jaar, rente 3%);
- Bedrag voor investeringen openbare verlichting 2019 bedraagt euro 260.000 euro (afschrijvingstermijn 30 jaar, rente 3%);
- Bedrag voor investeringen kunstwerken 2019 bedraagt euro 600.000 euro (betreft restanten 2017 en 2018) (afschrijvingstermijn 40 jaar, rente 3%);
- Bedrag voor investeringen VRI'S 2019 bedraagt 415.000 euro (afschrijvingstermijn 25 jaar. Rente 3%).

Kerncijfers

Totaal verharding 5.272.187 m2 waarvan:

- Asfalt: 2.703.093 m2
- Elementen: 2.314.573 m2
- Beton: 15.657 m2
- Onverhard/overig: 238.864 m2.

Openbare verlichting:

- Lichtmasten: 14.500 stuks
- Armaturen: 15.000 stuks.

Totaal kunstwerken 230 stuks waarvan:

- 31 stuks van staal
- 40 stuks van hout
- 160 stuks van beton
- 1 stuk van composiet.

VRI's: 47 installaties.

Projecten 2019

Verharding:

- Vernieuwen verharding integrale projecten Christoffelstraat – Deldensestraat, Kolthofsingel fase 3;
- Lopende projecten Nieuwstraat, Plesmanweg, Rumerslanden en Bellavistastraat;
- Herstel boomwortel opgroei;
- Doorgeschoven vanuit 2018: Schoolstraat, Sluitersveldsingel, Bornsestraat;
- Sluiskade Zuidzijde t.h.v. ijsbaan;
- Zuiderstraat;
- Hoeselderdijk;
- Verlengde Sportlaan.

Kunstwerken:

- Brug Windmolenbroeksweg;
- Duiker Van Rechteren Limpurgsingel – De Hagen en brug Grotestraat (doorgeschoven vanuit 2018 i.v.m. lopende KAS-studie);
- Herstel diverse kadeconstructies;
- Brug Bornerbroeksestraat;
- Brug Rohofstraat (lopend project);
- Kade insteekhaven Van Merksteijn (opgestart in 2018).

Verlichting:

- Uitvoering van reguliere vervangingsprogramma (oudere masten en armaturen vervangen).

VRI's:

- in 2018 worden er 4 vri's vervangen (budgetten van 2017 en 2018).

Ontwikkelingen 2019

- Verhardingen (wegen) is een aandachtspunt dat om verdere planmatige uitwerking vraagt.
- Voor kunstwerken geldt dat de vastgestelde impactvisie kunstwerken verder zal worden uitgewerkt. Tevens zal een meerjarige doorkijk gemaakt worden voor het vervangen en onderhouden van kunstwerken.
- Planvorming en uitvoering om de zogenaamde sox-verlichting te vervangen voor energiezuiniger led verlichting.
- Het verbeteren van de verkeersveiligheid bij de zogeheten 'Kop van de Nieuwstraat' heeft onze aandacht, maar financiële middelen ontbreken ([Raad - 1804670](#)).

5.3.5 Riolering en water

Beleidskaders

- [Verbreed Gemeentelijk Riolering Plan \(vGRP\) 2016-2020](#)

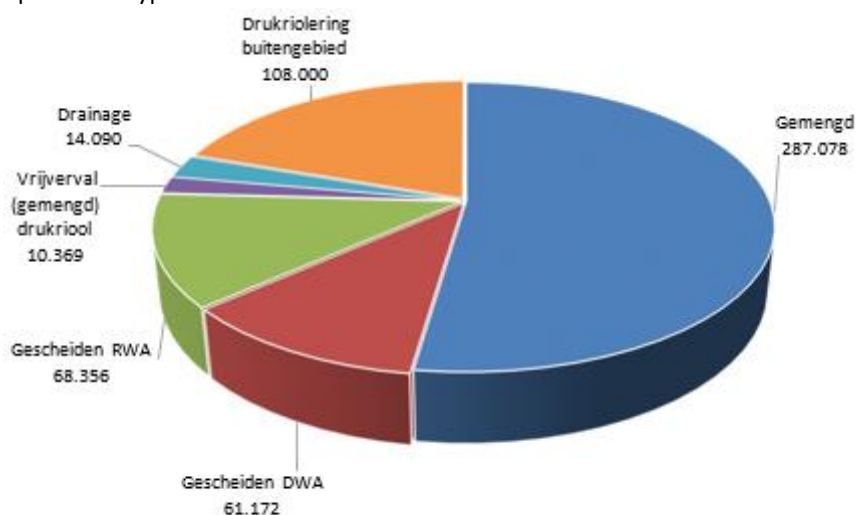
Financiën

Vanaf 2017 is het verplicht om investeringen in maatschappelijk nut te activeren en af te schrijven.

- Bedrag voor investeringen riolering 2019 bedraagt euro 3,13 miljoen euro (IGOP);
- De overige investeringen 2019, welke opgenomen zijn in het vGRP, bedragen 1,9 miljoen euro.

Kerncijfers

In totaal betreft het areaal ca. 549 km aan ondergronds leidingwerk. In de grafiek hieronder lengte riolering per stelseltype.

Projecten 2019

- Vervangen riolering in de integrale projecten Christoffelstraat – Deldensestraat en Kolthofsingel fase 3;
- Doorgeschoven project vanuit 2018: Bornsestraat;
- Lopende projecten Nieuwstraat, Plesmanweg, Rumerslanden en Bellavistastraat;
- Sluiskade Noordzijde (vervanging riool binnen integraal project);
- Renovatie drukriolering;
- Windslaan, vervangen riolering;
- Rioolmaatregelen Nijrees en Ambachtstraat.

Ontwikkelingen 2019

- Samen op met burgers en bedrijven. Bij de uitwerking van de IGOP-opgaven in de openbare ruimte de aanwonende burgers en aangrenzende bedrijven laten participeren.
- Toekomstgericht en klimaatbestendig. Klimaatactieve Stad (KAS) krijgt een steeds grotere rol bij IGOP-projecten. Aandacht voor wateroverlast; praktische oplossingen voor de water op straat situatie, minder verharding en creëren van ruimte voor water.
- Een doelmatige aanpak.
- De organisatie en de middelen op orde.
- Een functionerend watersysteem.
- Uitwerking van een waterbeheerplan.
- Onderzoek van mogelijkheden voor duurzaamheid binnen riool en water.

5.3.6 Groen

Beleidskaders

- [Nota Speelruimtebeleid 2008-2018](#)
- [Nota Bomenbeleid](#)
- [Beleidsnota IBOR \(Integraal Beheer Openbare Ruimte\)](#)
- [Integraal Verzorgend Onderhouds Plan](#)

Financiën

Het Integraal Groot Onderhoud en Investeringsprogramma (IGOP) groen / bomen bedraagt voor 2019 288.000 euro.

Kerncijfers

- Groen (gras/beplanting/hagen): 390 ha (waarvan 10,5 ha te knippen hagen);
- Bomen: 41.570 bomen;
- Water: 11,5 km water greppels en sloten en 2,2 ha water vijvers;
- Spelen: 916 speeltoestellen, 2,8 ha speelondergrond, 515 banken en 681 prullenbakken.

Begraafplaatsen: Groenendaal en Aadorp

- Gras: 5 ha;
- Beplanting: 2,9 ha;
- Hagen: 8.286 m² (waarvan 3,08 ha te knippen hagen);
- Bomen: 1046.

Projecten 2019

- Doorgeschoven vanuit 2018: Schoolstraat en integrale project Bornsestraat.
- Herstel boomwortel opgroei.
- Christoffelstraat – Deldensestraat (vervangen bomen binnen integraal project).
- Kolthofsingel fase 3 (verbeteren boomstructuur binnen integraal project).

Ontwikkelingen 2019

De Almelose bomen zijn geïnspecteerd. Hieruit is gebleken dat op korte termijn maatregelen (kap en snoei) nodig zijn om veiligheid te kunnen blijven garanderen. Prioritering en uitvoering van maatregelen zullen binnen het beschikbare budget worden gedaan.

5.3.7 Gebouwen

Beleidskaders

De nota Vastgoedbeleid vormt de basis van de wijze waarop het vastgoed wordt beheerd. Beleidsuitgangspunt is de kostprijs dekkende huur. Onderhoudsuitgangspunten zijn soberheid en doelmatigheid.

Financiën

- Voor het beheer van gronden en gebouwen is 5,3 miljoen euro (inclusief kapitaallasten) beschikbaar.
- Buitengewoon onderhoud (MOP) bedraagt voor 2019 2,1 miljoen euro).
- Brandveiligheid gemeentelijke accommodaties is deels uitgevoerd in 2018. Mogelijk volgt een voorstel de restantmiddelen over te hevelen naar 2019.

Kerncijfers

Team Vastgoed/Opstallen heeft circa 130 gebouwen in beheer.

Projecten 2019

In 2019 wordt 2,1 miljoen euro ten behoeve van buitengewoon onderhoud uitgevoerd.

Daarnaast is er het project Brandveiligheid gemeentelijke accommodaties, zijnde een aantal parkeergarages ad 535.000 euro. Ook wordt een deel van het maatschappelijk vastgoed verduurzaamd. Dit mede met behulp van de verkregen Elena subsidie.

Ontwikkelingen 2019

- Verder invulling geven aan afstoten gemeentelijke panden.
- Vervolg geven aan verduurzamingsopgave maatschappelijk panden.
- Breder gebruik vastgoedbeheersysteem Planon.

5.3.8 Bodem

Beleidskaders

- [Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020](#)
- [Programma Bodem en Ondergrond 2016-2020](#)
- Beleid voor gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreinigingen
- Nota Bodembeheer (Besluit bodemkwaliteit)

Financiën

- Verloop Reserve bodemverontreiniging:

Stand 1/1/2018	593.000
Bij: Overheveling uit 2017	187.000
Storting 2018	302.000
Af: Beslag 2017/2018 -/-	<u>1.082.000</u>
Stand 1/1/2019	10.000
- Stelpost bodemsanering: 335.000 euro

Kerncijfers

- Landsdekkend beeld: nog 23 locaties (klasse 7 en 8) te onderzoeken;
- Spoedlocaties (humaan, ecologisch en / of verspreidingsrisico): 1 locatie;
- Nazorglocaties: 25 locaties;
- Beschikkingen Wet bodembescherming: circa 10 per jaar;
- Aantal nieuw gestarte saneringen (gemeente en derden): circa 8 per jaar;
- Aantal meldingen Besluit bodemkwaliteit: circa 65 per jaar;
- Aantal reeds afgekochte locaties t.b.v. gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreiniging: 4 locaties. Met meerdere in onderhandeling;
- Uitvoering bedrijvenregeling 7 bedrijven.

Projecten 2019

Programma Bodem en Ondergrond 2016-2020, jaarschijf 2018:

- Projecten Nicolon Palthe, Rohofstraat, J. Perkstraat, Monitoring saneringen, Nazorg voormalige stortplaatsen, Buitenhaven Oostzijde, Landsdekkend beeld, Van der Hoopweg, Dikkersweg, saneringen grondbedrijf (oa. - Hagenpark), Binnenstad, Bornerbroeksestraat, duurzaamheidsplan, Parallelweg, Wuba, Almelo Noord Oost, Hagenpark, bemalingsplannen oa. Plesmanweg, Bellavistastraat en Nieuwstraat.
- Gebiedsgericht beheersen van grondwaterverontreinigingen – afkoop – opzetten van een monitoringssysteem.
- Werkzaamheden voor grondbank (bodemkwaliteitssysteem/auditing) en XL park.
- Warme overdracht van bodemtaken van de provincie naar de gemeente Almelo.
- Afronden regionale bodemkwaliteitskaart.
- Sanering Grotestraat 97b – sanering door gemeente Almelo – overeenstemming met Bosatex over de saneringskosten en de financiële bijdrage van Bosatex.

Ontwikkelingen 2019

- Afkopen van grondwaterverontreinigingen door probleemhouders.
- Van saneren naar beheren.
- De transitie van Wet bodembescherming naar Omgevingswet.
- Aanpak werkvoorraad (project landsdekkend beeld).
- Doorontwikkelen en actualiseren beleid Besluit bodemkwaliteit in regionaal verband.
- Beleid afwijkingsmogelijkheden bodemonderzoek.
- Regionale samenwerking ondergrond, meer kennis over en grip op activiteiten in de bodem en ondergrond krijgen.
- Taken bodem gaan over naar de omgevingsdienst Twente.

5.4 Financiering

5.4.1 Samenvatting

- De lange en korte rente zullen t.o.v. de huidige standen in 2019 naar alle waarschijnlijkheid iets hoger zijn. Verwacht wordt dat bestaande leningen in de komende jaren tegen een lagere rente gefinancierd kunnen worden.
- Het renteresultaat op het taakveld Treasury bedraagt 724.000 euro. Van dit resultaat wordt aan de algemene reserve toegevoegd:
 - De renteopslag inzake de IGM-leningen 125.000 euro;
 - De renteopslag van de verstrekte lening aan Heracles 80.000 euro.
- Het restant wordt als (structureel) dekkingsmiddel ingezet binnen de exploitatie.
- De totale schuldrestant bedraagt per 1 januari 2019 233,8 miljoen euro.
- De verwachte financieringsbehoefte voor 2019 bedraagt circa 12,5 miljoen euro.

5.4.2 Beleid financiering

[Treasurystatuut](#)

[Handleiding Treasury](#)

[Beleidsregels publieke taak leningen en garanties](#)

[Nota activabeleid 2017](#)

De doelstellingen van het treasurybeleid van de gemeente zijn:

- Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden met als doel het uitvoeren van de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting;
- Het verzekeren van een duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van het gemeentelijke vermogen en de financiële resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het optimaliseren van renteresultaten binnen de kaders van de wet Fido, aanvullende regelgeving en de voorschriften die in dit statuut zijn opgenomen;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

5.4.3 Rente

Renteontwikkelingen/-visie

Het monetaire beleid van de ECB blijft zeer ruim. De combinatie van nog altijd gematigde inflatie en de onzekerheid over de economische vooruitzichten maakt het waarschijnlijk dat de ECB haar monetair beleid slechts langzaam minder ruim zal maken. Desalniettemin wordt verwacht dat de rentes op staatsobligaties in de eurozone, als gevolg van aantrekkende economische groei en iets hogere inflatieverwachtingen, beperkt zullen stijgen.

In verband met het aflopen van een aantal langlopende geldleningen zal er in de komende jaren naar verwachting voor circa 77 miljoen euro aan nieuwe financiering aangetrokken moeten worden. Deze geldleningen zijn in het verleden afgesloten op het moment dat de kapitaalmarktrente hoger lag dan de huidige kapitaalmarktrente. In 2019 loopt een lening van 21 miljoen af tegen een rentepercentage van 3,93%. In 2020 gaat het om een lening van 20 miljoen euro tegen een percentage van 3,92%. Het gewogen gemiddelde rentepercentage van onze lening portefeuille bedraagt 2,53% (2019).

De huidige rente op 10-jaars staatsleningen bedraagt 0,47% (augustus 2018). Deze rente is historisch laag. We verwachten dan ook dat de bestaande leningen tegen een lagere rente gefinancierd kunnen worden. De rente waartegen de gemeente op dit moment een 10 jaars fixe lening van 25 miljoen euro bij de BNG kan afsluiten bedraagt 0,65% (offerte dd. 06-09-2018).

Rente toerekening en renteresultaat

In het onderstaand schema wordt uiteengezet hoe de rentetoerekening in de begroting 2019 plaatsvindt. Eerst wordt het saldo van de daadwerkelijke rentelasten en rentebaten bepaald. Vervolgens wordt de specifieke rente toerekening daarop in mindering gebracht. Het deel dat over blijft wordt toegerekend aan de diverse taakvelden in de begroting. Dit gebeurt via de rente-omslag. De rente die niet aan de taakvelden wordt toegerekend staat als renteresultaat op het taakveld 0.5 Treasury.

Rente toerekening	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Externe rentelasten	6.941	6.725	6.368
Externe rentebaten	-1.365	-981	-862
Saldo rentelasten en rentebaten	5.576	5.744	5.506
Toerekening aan grondexploitatie	-989	-989	-933
Toerekening aan projectfinanciering	-755	-754	-564
Toerekening rente over eigen vermogen	-952	33	0
Toerekening rente over voorzieningen	275	183	207
Aan taakvelden toe te rekenen rente	3.155	4.217	4.216
Toegerekende rente volgens begrote renteomslag	5.277	4.987	4.940
Renteresultaat op taakveld 0.5 Treasury	2.122	770	724

Bedragen * 1.000 euro

5.4.4 Financiering

Financieringspositie

Financiering is het aantrekken van benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. De financieringsbehoefte wordt daarbij bepaald door diverse factoren, zoals het investeringsniveau en -tempo, de baten en lasten van de grondexploitatie, en mutaties in de leningenportefeuille. Zodra de financieringsmiddelen (reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen, dan is dit een signaal dat de gemeente een langlopende geldlening moet gaan aantrekken.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel de gemeente kort mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt 8,5 procent van het begrotingstotaal. Voor 2019 is dat 8,5% van 278 miljoen euro, zijnde 23,6 miljoen euro.

Renterisiconorm

Voor de renterisico's op de lange termijn wordt gekeken naar de jaarlijks verplichte aflossingen van langlopende leningen. Dit mag in totaal niet meer dan 20 procent zijn van de totale begroting. Dat betekent voor Almelo dat op een begroting van 278 miljoen euro deze maximaal uit 55 miljoen euro aan aflossingen mag bestaan op langlopende leningen. Onderstaande tabel laat zien dat de gemeente Almelo ruimschoots aan de renterisiconorm voldoet.

Financieringspositie	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Geïnvesteed kapitaal</i>					
Boekwaarde geactiveerde investeringen	274.707	275.110	270.699	261.879	254.612
Boekwaarde geactiveerde investeringen	274.707	275.110	270.699	261.879	254.612
<i>Beschikbare financieringsmiddelen</i>					
Opgenomen langlopende geldleningen	273.147	234.346	199.023	169.772	140.711
Eigen financieringsmiddelen	25.070	28.237	25.840	24.710	27.896
Totaal financieringsmiddelen	298.217	262.583	224.863	194.482	168.607
Financieringspositie (-/- = overschot)	-23.510	12.527	45.836	67.397	86.005

Bedragen * 1.000 euro

Zoals uit onderstaande tabel blijkt ontstaat er in de komende jaren een financieringsbehoefte. De boekwaarde van de geactiveerde investeringen neemt weliswaar af, met name als gevolg van de ontwikkeling binnen de grondexploitatie, maar op de bestaande lening portefeuille wordt in de komende jaren in een hoger tempo afgelost. Naar verwachting zal er in het eerste kwartaal van 2019 een nieuwe langlopende lening aangetrokken moeten worden.

Kasgeldlimiet	Werkelijk 2017	Begroting 2019
<i>Berekening kasgeldlimiet</i>		
Begrotingstotaal	254.675	277.938
Percentage regeling	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	21.647	23.625
<i>Berekening ruimte onder kasgeldlimiet</i>		
Vlottende schuld	5.088	22.924
Vlottende middelen	12.923	30.489
Totaal netto vlottende schuld	-7.835	-7.565
Kasgeldlimiet	21.647	23.625
Ruimte onder kasgeldlimiet	29.482	31.190

Bedragen * 1.000 euro

Renterisiconorm	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
<i>Berekening renterisiconorm</i>						
Begrotingstotaal	254.675	266.765	277.938	278.584	279.532	286.570
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	50.935	53.353	55.588	55.717	55.906	57.314
<i>Berekening ruimte onder renterisiconorm</i>						
Renteherzieningen	0	0	0	0	0	0
Aflossingen	20.680	38.797	35.232	29.250	29.060	23.896
Renterisico	20.680	38.797	35.232	29.250	29.060	23.896
Renterisiconorm	50.935	53.353	55.588	55.717	55.906	57.314
Ruimte onder renterisiconorm	30.255	14.556	20.356	26.467	26.846	33.418

Bedragen * 1.000 euro

5.5 Bedrijfsvoering

5.5.1 Samenvatting

- Bij de organisatieontwikkeling staat in 2019 de implementatie van de nieuwe werkwijzen centraal.
- Door het omzetten van de flexibele schil in vaste formatie in het sociaal domein stijgt de formatie naar 627 fte medio 2018.
- De externe inhuur bedraagt medio 2018 in Almelo 8%. De trend is een dalende.
- De gemeente Almelo heeft een actueel informatiebeveiligingsbeleid. Hierbij gaat het om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening, waarbij betrouwbaarheid wordt bepaald door de gewenste beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid.
- Omdat 100% informatieveiligheid niet valt te garanderen zijn er maatregelen nodig voor preventie, maar ook voor detectie en reactie.
- Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden.
- De AVG legt de eindverantwoordelijkheid bij het college van B&W neer om aan te tonen dat aan de privacyregels wordt voldaan. Het (lijn)–management is primair verantwoordelijk.
- Volledig ‘AVG-proof’ bestaat niet. Er zal namelijk continue aandacht gevraagd moeten worden voor het bewust omgaan met privacygegevens van klanten en eigen personeelsleden.

5.5.2 Beleid bedrijfsvoering

- [Organisatieontwikkeling](#)
- [Nota activabeleid](#)
- [Normenkader 2017 voor de rechtmatigheidscontrole](#)
- [Treasuryrapportage](#)
- [Kadernota governance 2015](#)
- [Uitvoeringsnota Verbonden partijen](#)
- [Situationeel toezicht verbonden partijen](#)

5.5.3 Organisatieontwikkeling

In 2017 is de doorontwikkeling van de organisatie gestart. In 2018 zijn vervolgactiviteiten in de vorm van projecten en implementatie plannen uitgewerkt. De ontwikkeling is gericht op het effectiever willen zijn in de stad en het weer centraal stellen van de inwoners en ondernemers.

In het jaar 2019 staat de implementatie van de nieuwe werkwijzen centraal. Nieuwe werkprocessen worden doorgevoerd, aanpassing van houding en gedrag (project Anders Almelo) krijgen in het jaar 2019 extra aandacht.

Activiteit 2019	Kosten
1. Houding en gedrag (project Anders Almelo) Het bewerkstelligen van aangepaste houding en gedrag dat bijdraagt aan het effectiever willen zijn in de stad en beter aansluiten bij de belevingswereld van onze inwoners en ondernemers.	82.500
2. Programma- en wijksturing Effectief toepassen van de nieuwe sturingsprincipes waarbij raad, college en organisatie toegerust worden voor een effectieve invulling van ieders rol, taak en verantwoordelijkheid in het proces. Hierbij zal tevens een duidelijk accent liggen op wat dat betekent voor gedrag en houding van de voormelde actoren en de spelregels die daarbij horen. Denk aan ontwikkeling raad en programma- en wijkmanagers.	205.000
3. Communicatie Verhogen van draagvlak en draagkracht van alle betrokkenen en het helpen bij het scheppen van de randvoorwaarden voor een succesvolle kanteling van de werkwijze en de organisatie alsmede de relatie met de stad.	145.000
4. Mobiliteit, flexibiliteit en wendbaarheid Inzetten van instrumentarium voor talentontwikkeling waarbij de inzet is om een flexibele organisatie te creëren. Inzet talentenscan, "Loopbaanontwikkeling". Managers voldoende equiperen om de nieuwe rollen en het gewenste gedrag te kunnen tonen.	691.500
5. Herstructurering, organisatie en processen Inzetten van het instrument 'gaming' organisatie breed om het gewenste gedrag zowel als medewerker en als leidinggevende te operationaliseren. Daarnaast zullen nog kosten gemaakt worden voor veranderkundige, organisatorische en procesmatige vraagstukken.	245.000
6. Herstructurering bedrijfsvoering en control functie. De basis op orde. Treffen van maatregelen die er toe moeten leiden dat de informatiehuishouding steeds volwaardig aan de informatiebehoefte voldoet, een nog betere pro actieve sturing mogelijk is en de organisatie permanent in control is.	175.000
TOTAAL 2019	1.544.000

Wij stellen voor in 2019 een bedrag van 1,544 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de organisatieontwikkeling. Zoals afgesproken in de perspectiefnota 2017 wordt dit bedrag onttrokken aan de algemene reserve. Door vertraging in de voortgang van het proces kan het nog zijn dat een aantal activiteiten uit 2018 wordt doorgeschoven naar 2019. Mocht dit het geval zijn dan zullen wij dit via resultaatbestemming bij de jaarverantwoording 2018 aan de raad voorleggen.

5.5.4 Sourcing

Taken	(beoogd) Uitvoerder	Wat gaan we in 2019 doen?
Beheer openbare ruimte	Uitvoering fysiek	In november 2017 heeft de raad ingestemd met de verzelfstandiging van Beheer Openbare Ruimte, Ingenieursdiensten en Uitvoerende (groen)taken. Op basis van het raadsbesluit zijn we gestart met de uitwerkingsfase, als voorbereiding op de implementatie van een <i>interne</i> verzelfstandiging. Het traject is onderdeel van het Organisatie- en ontwikkelplan Voor Stad en Resultaat en zal doorlopen in 2019.
Ingenieursdiensten	Uitvoering fysiek	Wordt betrokken bij de sourcing van het beheer openbare ruimte.
Beheer en onderhoud buitensport-accommodaties	Verenigingen / Sportbedrijf BV	Verkenningfase en implementatiefase wordt afgerond.
Wet op de lijkbezorging	Uitvoering fysiek	Wordt betrokken bij de sourcing van het beheer openbare ruimte.
Integrale toegang zorg en hulpverlening	Uitvoering sociaal	Het college heeft besloten de toegangstaken samen te voegen in één organisatie onder sterke en eenduidige sturing. Als eerste stap zal de gemeentelijke aansturing van Stichting Sociale Wijkteams zo snel mogelijk worden versterkt. Het traject is onderdeel van het Organisatie- en ontwikkelplan Voor Stad en Resultaat en zal doorlopen in 2019.
Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	GR ODT	De Omgevingsdienst Twente is vanaf 1 januari 2019 operationeel.

5.5.5 Bezuinigingsmaatregelen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bestaande structurele taakstellingen, de beoogde maatregelen en de herkomst ervan. Met het opstellen van deze begroting 2019 is opnieuw beoordeeld óf en hoe de taakstellingen worden gerealiseerd. Dat is samengevat in de derde kolom 'Begroting 2019'. De betekenis van de beoordeling is:

- "openstaand" = nog te realiseren taakstelling.
- "vervallen" = de taakstelling wordt niet gerealiseerd en is ten laste gebracht van het structureel perspectief.
- "ingevuld" = de taakstelling is ingevuld door het verlagen van de lasten of door het verhogen van de baten op het betreffende taakveld. Het structureel perspectief verandert daarmee niet.

Herkomst	Maatregel	Begroting 2019	2019	2020	2021	2022	TOTAAL
PN 2015	Grond en Vastgoed: afstoten wijkcentra	openstaand, besparen op vastgoed	130	0	0	0	130
PN 2015	Grond en Vastgoed: slopen afstoten gebouwen	ingevuld	60	0	0	0	60
VJN 2013	Economische zaken dienstverlening en acquisitie	ingevuld	74	0	0	0	74
PN 2015	Samenvoeging ingenieursdiensten Netwerksteden	vervallen	100	0	0	0	100
Begr 2015	Fondswerver	ingevuld	32	0	0	0	32
PN 2015	Minder leidinggeevenden	ingevuld	130	0	0	0	130
PN 2015	Overhead n.a.v. verminderen formatie	openstaand, besparen op uitvoering fysiek	500	0	0	0	500
PN 2015	Beleidsreductie	ingevuld	800	400	0	0	1.200
PN 2015	Riool onderhoud: minder water afkoppelen	ingevuld	20	0	0	0	20
PN 2015	Riool onderhoud: afschrijvingstermijn verlengen	ingevuld	100	0	0	0	100
PN 2015	Stelpost nieuw beleid niet opnemen	ingevuld	190	0	0	0	190
PN 2015	Stelpost areaaluitbreiding niet opnemen	ingevuld	225	0	0	0	225
VJN 2013	Besparen op brandweerorganisatie	vervallen	150	0	0	0	150
PN 2015	Openbare ruimte en groen: besparen op energie	openstaand, besparen op energie	195	0	0	0	195
PN 2015	Systeeminnovatie fysiek domein	openstaand, systeeminnovatie fysiek domein	750	0	0	0	750
Begr 2015	Parkeren: aanpassen structureel tekort	vervallen	583	0	0	0	583
Begr 2019	Afloop korting Stadstoezicht miv 2019	vervallen	500	0	0	0	500
PN 2015	Openbare ruimte en groen: uitvoering onderhoud or	(deels)ingevuld, besparen op uitvoering fysiek	400	0	0	0	400
PN 2015	Openbare ruimte en groen: verlaging kwaliteit onderhoud	vervallen	50	0	0	0	50
PN 2015	Openbare ruimte en groen: inhuur Soweco anders organiseren	ingevuld	50	0	0	0	50
PN 2015	Herijking subsidies	ingevuld	48	0	0	0	48
PN 2017	Extra maatregelen Participatiewet	openstaand, kostenbesparing participatiewet	850	0	0	0	850
PN 2015	Kostenbesparing huidige zorgkosten wmo	(deels)ingevuld, kostenbesparing sociaal domein	1.053	0	0	0	1.053

PN 2015	Kostenbesparing huidige zorgkosten jeugdhulp	(deels)ingevuld, kostenbesparing sociaal domein	1.053	0	0	0	1.053
PN 2015	Centraliseren integraal toezicht en handhaving	openstaand, centraliseren integraal toezicht en handhaving	150	0	0	0	150
TOTALE BEZUINIGINGSOPGAVE			8.193	400	0	0	8.593

Bedragen * 1.000 euro

Hierna volgt een toelichting op dit beoordelingsproces en de verwerking daarvan. Openstaande taakstellingen worden niet toegelicht. Na verwerking resteert een bijgesteld overzicht van de taakstellingen. Die volgt in de tabel erna.

Grond en vastgoed (130 + 60)

Door het afstoten van gebouwen wordt bespaard op kapitaallasten en onderhoud. De taakstelling van 60.000 euro wordt daarmee in 2019 gerealiseerd.

Het afstoten van wijkcentra is na het debat met de gemeenteraad op 4 juli 2017 ([Toekomst wijkaccommodaties](#)) niet meer aan de orde. De taakstelling van 130.000 euro blijft gehandhaafd, maar wordt verbreed naar besparen op vastgoed.

Personele taakstellingen (74+32+130+800+400)

Deze taakstellingen zijn afgesproken in het kader van herstelplan. Op dit moment is een traject van organisatieontwikkeling gaande. Hoewel er geen verband tussen de taakstellingen en de organisatieontwikkeling bestaat er wel een tijd-volgordelijkheid. Voor het invullen van de taakstelling is het eerst rand-voorwaardelijk dat het organisatieontwikkelingstraject is afgerond. De medewerkers moeten eerst opnieuw worden geplaatst. Dit plaatsingsproces is voorzien eind 2018 / begin 2019. Na dat plaatsingsproces resteert vacatureruimte omdat op dit moment de bezetting lager is dan de beschikbare formatie. Door het schrappen van vacatureruimte kunnen de personele taakstellingen worden ingevuld. Dit betekent wel dat met de bijhorende taken van geschrapte functies ook de bijbehorende taken vervallen.

Uitvoering fysiek

Diverse taakstellingen worden uitgewerkt onder de noemer uitvoering fysiek. Dat zijn de volgende "categorieën":

- vervallen taakstellingen door keuze interne verzelfstandiging
- besparen uitvoering fysiek
- systeeminnovatie fysiek domein

Vervallen taakstellingen (100+50+20)

De oorspronkelijke taakstellingen met betrekking tot de verzelfstandiging van het beheer van de openbare ruimte telden op tot 1,05 miljoen euro. Dat betrof:

- samenvoegen ingenieursdiensten (100.000 euro)
- verlaging kwaliteit onderhoud (50.000 euro)
- uitvoering onderhoud openbare ruimte (400.000 euro)
- verminderen overhead in verband met onderhoud openbare ruimte (500.000)

De uitkomst van de raad-behandeling van de verzelfstandiging beheer openbare ruimte ([op 21 november 2017](#)) is de keuze voor een interne verzelfstandiging. Die keuze hield ook in dat het maximale besparingspotentieel per 2021 is geraamd op 880.000 euro. Een verschil van 170.000 euro met de oorspronkelijke taakstelling. Dat verschil is in deze begroting en de meerjarenraming en laste gebracht van het structurele perspectief. De taakstellingen samenvoegen ingenieursdiensten en verlaging kwaliteit onderhoud zijn daarmee vervallen. Dan

resteert nog 20.000 euro dat in mindering is gebracht op de nieuw geformuleerde taakstelling "besparen uitvoering fysiek".

Besparen uitvoering fysiek (500+400-20 = 880)

In de businesscase voor het intern verzelfstandigen van het beheer openbare ruimte (hierna geduid als "uitvoering fysiek") is een oploop in het realiseren van besparingen voorzien. In het jaar 2019 kan 317.000 euro worden bespaard. In 2019 wordt dus een besparingsverlies van $(880.000 - 317.000 =)$ 563.000 euro voorzien. Dit wordt ten laste van het incidenteel perspectief gebracht.

Systeeminnovatie fysiek domein (750)

Deze taakstelling was oorspronkelijk 1 miljoen euro groot en maakt onderdeel uit van het financieel herstelplan. 250.000 euro is in voorgaande jaren al gerealiseerd. De nog resterende taakstelling van 750.000 structureel is in de vorige raadsperiode opgenomen tegen de achtergrond van die veranderingen, zoals de interne verzelfstandiging van het beheer van de openbare ruimte, de vorming van de Omgevingsdienst Twente, de invoering van de Omgevingswet en de wet Verbetering kwaliteitsborging voor het bouwen (2020). Onder meer door de vertraagde invoering van de Omgevingswet is nog onduidelijk waar en hoe besparingen in het fysieke domein kunnen worden gerealiseerd. Wij achten het voor 2019 niet reëel concrete besparingen te verwachten. Derhalve wordt dit besparingsverlies ten laste van het incidentele perspectief gebracht.

De besparingsverliezen uitvoering fysiek (563.000 euro) en systeeminnovatie fysiek domein (750.000 euro) tellen op tot 1,31 miljoen euro. Dekking is gevonden door vrijval uit de impactvisie kunstwerken (413.000 euro) en de vrijval uit het coalitieakkoord voor investeren in de infrastructuur (850.000 euro) en het verbeteren van de openbare ruimte (50.000 euro).

De in het verleden beschikbaar gestelde middelen voor groot onderhoud van civieltechnische kunstwerken (gebaseerd op de zogeheten impactvisie kunstwerken) zijn efficiënt besteed. Uitvoering is ter hand genomen zoals beoogd. Voor het jaar 2019 kan eenmalig vrijval uit de beschikbare middelen plaatsvinden.

De vrijval uit het coalitieakkoord spreekt voor zich omdat het niet logisch is in dezelfde domein aan de ene kant een taakstelling te handhaven en tegelijkertijd extra te investeren.

Vervallen taakstellingen (150+583+500)

De besparingen op de brandweerorganisatie (VRT) ad 150.000 euro en het parkeren (ad 583.000 en 500.000 euro) zijn ten laste van het structurele perspectief gebracht en daarmee vervallen.

De besparing op de VRT wordt niet overgenomen door het bestuur van de VRT. In zo'n geval geeft de toezichthouder (de provincie) aan dat zo'n raming niet kwalificeert voor het opstellen van een reële en sluitende begroting. Ook heeft de VRT in haar begroting 2019 aangegeven extra middelen voor de uitvoering nodig te hebben. Deze extra last is verwerkt in onze begroting. De conclusie is dat de besparing van 150.000 euro niet (meer) realistisch is.

Het tekort op parkeren bestaat uit drie delen. Een 'oude' taakstelling van 235.000 euro, achterblijvende parkeerinkomsten van 348.000 euro en de afloop van de bijdrage van Stadstoezicht vanaf 2019 van 500.000 euro. Tezamen 1.083.000 euro. Besparingen in de kostensfeer zijn moeilijk te realiseren. Het vergroten van inkomsten door het verhogen van de tarieven is niet reëel. Mede gezien onze voorgenomen pilot van twee uur gratis parkeren. De taakstellingen zijn derhalve niet langer reëel en komen ten laste van het structureel perspectief.

Centraliseren toezicht en handhaving (150)

De taakstelling staat nog open want het integraal anders organiseren raakt meerdere organisatieonderdelen als ook Stadstoezicht BV. Stadstoezicht BV zal ophouden te bestaan. De afwikkeling start nog in het laatste kwartaal van 2018. Een integrale aanpak leidt tot het gewenste resultaat.

Maatregelen Participatiewet (850)

De taakstelling is nog openstaand. In 2018 verwachten wij nog te besluiten over de invulling van deze taakstelling.

Kostenbesparing WMO (1.053) en Jeugd (1.053)

Deze taakstellingen zijn het gevolg van krimpende budgetten (rijksmiddelen) voor de uitvoering. Nieuwe inkoop, verstevigen van de toeleiding sociaal domein en de in voorbereiding zijnde aanpak van Multi probleemgezinnen moeten op termijn tot kostenbesparing leiden.

In het kader van het reëel ramen is goed gekeken naar de mutaties in de rijksmiddelen, naar de baten en lasten bij ongewijzigd beleid (w.o. prijsmutaties van de nieuwe inkoop), naar de taakmutaties vanuit het rijk en naar de beoogde en gerealiseerde maatregelen in het kader van de transformatie. Ook de middelen van de transformatie sociaal domein zijn hierbij betrokken in de wetenschap dat via het coalitieakkoord - en verwerkt in deze begroting - er in 2019 een bedrag van incidenteel 1,75 miljoen euro beschikbaar komt voor innovaties in het sociaal domein. Dat wordt herhaald in 2020.

Dat maakt dat het grootste deel van de taakstelling in deze begroting is verwerkt en daarmee is vervallen. Er resteert nog een bedrag van 620.000 euro als taakstelling. Omdat we zoveel mogelijk ontschot en integraal willen werken wordt de nog resterende taakstelling hernoemd tot een taakstelling "kostenbesparing sociaal domein".

"Ingevuld" overig (20+100+190+220+50+48)

Besparingen op riool onderhoud en diverse stelposten zijn ingevuld conform het afgesproken herstelplan. Net als herijking subsidies en het anders organiseren van de inhuur Soweco.

Actueel overzicht taakstellingen

Hieronder staat de tabel van de nog resterende, openstaande taakstellingen 2019 na voorliggende besluitvorming in deze begroting en de toelichting zoals die hierboven gegeven is.

Resteert nog dat de ambities uit het coalitieakkoord om te besparen op het programma zorg (in totaal 6,9 miljoen euro in 2022) en te besparen op het programma economie en participatie (in totaal 1,55 miljoen euro in 2022) aan het overzicht met taakstellingen zijn toegevoegd.

Herkomst	Maatregel	2019	2020	2021	2022	TOTAAL
PN 2015	Besparen op vastgoed	130	0	0	0	130
PN 2015	Besparen op energie	195	0	0	0	195
PN 2015	Systeeminnovatie fysiek domein	0	750	0	0	750
PN 2015	Besparen op uitvoering fysiek	317	563	0	0	880
PN 2015	Centraliseren integraal toezicht en handhaving	150	0	0	0	150
PN 2017	Kostenbesparing participatiewet	850	0	0	0	850
PN 2015	Kostenbesparing sociaal domein	620	0	0	0	620
Coalitieakkoord	Besparen op programma zorg	500	2.000	2.000	2.400	6.900
Coalitieakkoord	Besparen op programma economie en participatie	250	250	500	550	1.550
TOTALE BEZUINIGINGSOPGAVE		3.012	3.563	2.500	2.950	12.025

Bedragen * 1.000 euro

5.5.6 Personeel

Externe inhuur en flexibele schil

De externe inhuur bedraagt in Almelo medio 2018 8% van de totale bezetting in FTE. Voor de externe inhuur van personeel is het financieel kader uit de begroting leidend. De uitgaven voor vaste en ingehuurde medewerkers dienen binnen het vastgestelde personeelsbudget te blijven. Daarvoor zijn de registrerende en registrerende taken voor inhuur verder aangescherpt.

Personele formatie ⇔ bezetting in fte

In onderstaande tabel brengen we formatie en bezetting meerjarig in beeld met als peildatum 1 juli. Ten opzicht van 1-7-2017 is de formatie op 1-7-2018 gestegen met 18 FTE. Dit wordt verklaard door een uitbreiding van de formatie met 24 FTE in het sociaal domein. De afgelopen drie jaar is gebruik gemaakt van externe inhuur voor de nieuwe gedecentraliseerde zorgtaken. We hebben nu helder wat de structurele omvang van die nieuwe taken is. Op basis daarvan is een afweging gemaakt en zijn verschillende tijdelijke functies omgezet in vaste functies. De flexibele schil blijft voor een deel in stand.

Er is bij de formatie en bezetting geen rekening gehouden met de effecten van sourcingtrajecten, zoals de Omgevingsdienst Twente, Stadstoezicht en de sociale wijkteams.

Peildatum	Formatie in FTE	Bezetting in FTE	Inhuur in FTE	Bezetting totaal in FTE	% inhuur t.o.v. totaal
1-7-2014	601	641	57	698	8%
1-7-2015	618	615	86	701	12%
1-7-2016	611	588	105	693	15%
1-7-2017	609	587	84	671	13%
1-7-2018	627	596	55	651	8%
1-7-2019	627				

5.5.7 Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is de verzamelnaam voor de processen, die ingericht worden om de betrouwbaarheid van gemeentelijke processen, de gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens te beschermen tegen al dan niet opzettelijk onheil. Het begrip 'informatiebeveiliging' heeft betrekking op:

- beschikbaarheid / continuïteit: het zorg dragen voor het beschikbaar zijn van informatie en informatie verwerkende bedrijfsmiddelen op de juiste tijd en plaats voor de gebruikers;
- exclusiviteit / vertrouwelijkheid: het beschermen van informatie tegen kennisname en mutatie door onbevoegden. Informatie is alleen toegankelijk voor degenen die hiertoe geautoriseerd zijn;
- integriteit / betrouwbaarheid: het waarborgen van de correctheid, volledigheid, tijdigheid en controleerbaarheid van informatie en informatieverwerking.

Beleid gemeente Almelo

De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren en handhaven van het [beleid](#), dat op 5 juni 2018 door het college is vastgesteld. Hierbij geldt:

- Er is wetgeving waar altijd aan voldaan moet worden, zoals niet uitputtend: AVG, BRP, SUWI, BAG en PUN, maar ook de archiefwet.
- Er is een gemeenschappelijk normenkader als basis: de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Dit normenkader zal waarschijnlijk in 2020 worden vervangen door de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).
- De gemeente stelt dit normenkader vast, waarbij er ruimte is voor afweging en prioritering op basis van het 'pas toe of leg uit' principe.

De verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging ligt bij het (lijn)–management, met het College van B&W als eindverantwoordelijke. Informatiebeveiliging is een continu verbeterproces. 'Plan, do, check en act' vormen samen het management systeem van informatiebeveiliging.

Bij informatiebeveiliging zijn 3 pijlers van belang:

1. Mensen
2. Processen
3. Techniek

Techniek is van groot belang, maar wanneer de mensen niet weten hoe zij dienen te handelen lopen we alsnog flinke risico's. Dus hameren we op kennis, houding en gedrag in bewustwordingsprogramma's om zo de juiste cultuur te krijgen binnen de organisatie. Processen zijn nodig voor het gecontroleerd afhandelen van bijvoorbeeld wijzigingen en beveiligingsincidenten.

Er zijn drie soorten Informatiebeveiligingsmaatregelen:

1. Preventie, dit zijn maatregelen om te voorkomen dat er dingen fout gaan. Dit zijn bijvoorbeeld implementatie van een spamfilter, een virusscanner, een firewall, maar ook een campagne om medewerkers bewust te maken van hun rol bij informatiebeveiliging.
2. Detectie. 100% veiligheid bestaat niet, er is altijd een kans dat er iets gebeurt. Daarom zijn er ook maatregelen nodig om een beveiligingsincident te ontdekken. Dit kunnen technische maatregelen zijn, die vreemd gedrag detecteren, maar ook campagnes om medewerkers bewust maken dat zij incidenten moeten melden.
3. Reactie. Als een incident is gedetecteerd moet er worden gereageerd om te voorkomen dat het groter wordt en te zorgen dat het wordt gestopt, en dat datalekken op tijd en juist worden gemeld. Dit zijn veelal procesmatige maatregelen. Er zal dan ook moeten worden gekeken of nog maatregelen nodig zijn om herhaling te voorkomen.

Actuele ontwikkelingen

In de afgelopen jaren zijn er diverse datalekken geweest waarbij onbevoegden toegang hebben gekregen tot persoonsgegevens. Deze datalekken zijn afgehandeld conform procedure en wetgeving. Personeel speelt een belangrijke rol bij het voorkomen van datalekken, daarom wordt er geregeld aandacht gegeven aan bewustwording. Ook zal worden bekeken of met technische maatregelen nog verbetering mogelijk is. In 2019

zullen ook maatregelen worden genomen om detectie te verbeteren en technische maatregelen voor de preventie tegen kwaadaardige software.

Sinds 2017 moet de gemeente verantwoording afleggen over informatiebeveiliging aan diverse toezichthouders middels ENSIA. ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit en betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit. Het project ENSIA streeft naar een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid. In de praktijk viel dit allemaal tegen en was het veel werk. Dit wordt veroorzaakt door aanloopproblemen met de nieuwe systematiek maar ook doordat de regeldruk is toegenomen. Naar verwachting zal ENSIA ook in 2019 nog veel werk vragen. Het normenkader BIG zal waarschijnlijk in 2020 worden vervangen door de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Naar verwachting heeft dit ook in 2019 al effect.

Verdergaande samenwerking met ketenpartners, digitalisering van de dienstverlening en verandering van de dreiging op internet maken dat informatiebeveiliging complex is en nooit af. 100% veiligheid bestaat niet.

Kosten

In de begroting is een bedrag opgenomen van 96.000 euro voor informatiebeveiliging. Bij de exploitatie en aanschaf van soft- en hardware worden ook kosten gemaakt voor informatiebeveiliging, maar deze zijn niet apart zichtbaar en opgenomen in de begroting.

5.5.8 Privacy

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De gemeente Almelo is verplicht te voldoen aan de Europese privacyregels op grond van de AVG.

Hierin staan de belangrijkste regels voor de omgang met persoonsgegevens. De AVG zorgt onder meer voor:

- versterking en uitbreiding van privacyrechten;
- meer verantwoordelijkheden voor organisaties;
- dezelfde, stevige bevoegdheden voor alle Europese privacytoezichthouders, zoals de bevoegdheid om boetes tot 20 miljoen euro op te leggen.

Onder persoonsgegevens verstaan we alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon ("de betrokkene"). Dit betekent dat informatie direct over iemand gaat of naar deze persoon te herleiden is.

Het een illusie is dat een gemeente als 'AVG-proof' kan worden betiteld. Er zal namelijk continue aandacht gevraagd moeten worden voor het bewust omgaan met privacygegevens van klanten en eigen personeelsleden. Door het treffen van onderstaande maatregelen kunnen de risico's worden beperkt.

Maatregelen AVG

In de AVG staat een aantal verplichte maatregelen genoemd om aan de verantwoordingsplicht (accountability) te voldoen. Dit principe vereist dat organisaties passende technische en organisatorische maatregelen nemen om te voldoen aan de beginselen en verplichtingen uit de AVG, en dit ook kunnen aantonen.

1. Het aanstellen van een Functionaris Gegevensbescherming (FG);
2. Het bijhouden van een 'Register van Verwerkingsactiviteiten';
3. Het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's). Dit is een gegevensbeschermings-effectbeoordeling bij verwerkingen met een hoog privacyrisico;
4. Het bijhouden van een register van datalekken;
5. Het aantonen dat betrokkene daadwerkelijk toestemming heeft gegeven.

Daarnaast heeft de AP op haar website voorbeelden staan van extra (vrijwillige) maatregelen:

6. Het creëren van privacybewustwording;
7. Het implementeren van privacybeleid;
8. Het afleggen van verantwoording d.m.v. de P&C-cyclus.

Beleid gemeente Almelo

Als eindverantwoordelijke voor de AVG heeft het college van B&W heeft op 15 mei 2018 het '[Privacybeleid gemeente Almelo 2018 - 2021](#)' vastgesteld en geldt als algemeen beleid. Hierin zijn de kaders met de risico's en

maatregelen beschreven, om te voldoen aan de AVG. Het privacybeleid is van toepassing op alle taken en processen waar de gemeente voor verantwoordelijk is en heeft betrekking op de persoonsgegevens van personen van wie de gemeente Almelo gegevens verwerkt (of laat verwerken). Dat houdt in: verzamelen, raadplegen, wijzigen enzovoorts van persoonsgegevens. Het (lijn)-management is primair verantwoordelijk. Doel van het privacybeleid is het beschrijven van kaders voor het verantwoord omgaan met persoonsgegevens en het waarborgen van de privacyrechten van personen waarvan de gemeente Almelo persoonsgegevens verwerkt.

Voor bepaalde domeinen kan het nodig zijn om aanvullend een specifiek privacybeleid vast te stellen. Denk hierbij aan het sociaal domein, publiekszaken, leerlingzaken, schuldsanering, belastingen. Daarnaast wordt er ten behoeve van de medewerkers van de gemeente Almelo een praktische handreiking opgesteld.

Na instemming van de Ondernemingsraad (OR) zal het privacybeleid d.m.v. een link in de [privacyverklaring](#) op de website van de gemeente Almelo worden gepubliceerd. Het beleid wordt jaarlijks geëvalueerd en minimaal na 3 jaar, of eerder als er belangrijke wijzigingen zijn, bijgesteld. Hierover wordt gerapporteerd in de P&C-cyclus.

Actuele ontwikkelingen

Naar mate er meer taken decentraal bij de gemeenten worden gelegd en burgers meer worden betrokken bij de inrichting van hun leefomgeving zullen er meer processen ontstaan waarin persoonsgegevens worden verwerkt. Dit heeft ertoe geleid dat de FG als interne toezichthouder tot 1 augustus 2019 ondersteuning krijgt van een Privacy Officer (PO) voor het uitvoerend privacywerk, zodat de functiescheiding (tijdelijk) is geborgd. Nieuwe processen en veranderingstrajecten (bijv. de pilot 'Toegang Sociaal domein') vragen erom dat IT-systemen en applicaties de persoonsgegevens standaard op een hoog niveau beveiligen. Bovendien hoeven de gebruikers van de systemen (zelf) geen extra handelingen te verrichten om de gegevens te beschermen.

Uitgangspunt is om standaard zo min mogelijk gegevens te verwerken. Het vereist daarnaast dat de standaardinstellingen van een product of dienst altijd zo privacyvriendelijk mogelijk zijn.

Ook het uitbreiden van bestaande of aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden in de regio (bijv. de mobiliteitsapp van de pilot 'MaaS (Mobility as a Service)' leveren weer nieuwe privacyaspecten op.

Bij de keuze van toekomstige nieuwe cloud-applicaties, waarbij de leverancier toegang heeft tot (bijzondere) persoonsgegevens, zal een verwerkersovereenkomst moeten worden opgesteld. De gemeente zal, net als in 2018 d.m.v. de vragenlijst AVG in ENSIA verantwoording moeten afleggen over informatiebeveiliging aan haar toezichthouder (zie 'Begroting 2019 Paragraaf Informatiebeveiliging').

Kosten

Opleidingskosten:

In 2019 zijn zowel voor de FG als de PO opleidingen gepland, die reeds in het AVG-Projectplan 2018-2019 zijn opgenomen en uit het opleidingsbudget 2019 worden bekostigd.

Daarnaast zal in het kader van zowel informatiebeveiligings- als privacybewustwording in 2019 voor alle niveaus een opleiding d.m.v. e-learning plaatsvinden. De kosten hiervan bedragen maximaal 30.000 euro, waarop nog een ESF-subsidie in mindering kan worden gebracht.

Personeelskosten:

De structurele personele kosten voor de FG bedragen 39.000 euro in 2019.

De eenmalige personele kosten voor de PO bedragen 24.000 euro in 2019.

5.6 Verbonden partijen

5.6.1 Samenvatting

Belangrijke ontwikkelingen in 2019 zijn:

- Het operationeel worden van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente (ODT).
- Herijking van het kostprijsmodel en de tarieven van Twente Milieu.
- Uitwerking van een vervolgstrategie met betrekking tot de verkoop van de aandelen Twence.
- Uit de jaarlijkse risico-inventarisatie van onze verbonden partijen blijkt dat het Regionaal Bedrijventerrein Twente, Industriegebouwen Maatschappij, Omgevingsdienst Twente en Soweco een hoog risico scoren. Voor deze verbonden partijen hanteren wij een verhoogd toezichtregime.

5.6.2 Beleid verbonden partijen

- [Kadernota governance 2015](#)
- [Uitvoeringsnota Verbonden partijen](#)
- [Situationeel toezicht verbonden partijen](#)

Deze paragraaf verbonden partijen verschaft inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente bij verbonden partijen. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Er is een *bestuurlijk belang* als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Van *financieel belang* is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald bij de gemeente.

De paragraaf verbonden partijen is een verplichte paragraaf en kent een aantal vaste onderdelen. De paragraaf moet ten minste informatie bevatten over de omvang van het eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat aan het begin en het einde van het rapportagejaar. Hiervoor worden de meest recente gegevens gebruikt. Actuele majeure ontwikkelingen en risico's vermelden we in de paragraaf verbonden partijen. Voor de overige gegevens wordt verwezen naar de bijlage "Verbonden partijen".

5.6.3 Actuele ontwikkelingen

De actuele ontwikkelingen van de verbonden partijen staan beschreven onder Gemeenschappelijke regelingen, Vennootschappen en coöperaties en Overige vennootschappen. Hieronder vindt u een toelichting op de verbonden partijen waarbij in het begrotingsjaar sprake is van majeure ontwikkelingen en/of risico's.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

In 2017 is de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente (ODT) opgericht. Op dit moment vindt de transitie plaats en in 2019 dient de GR operationeel te zijn. In juli 2018 is de ontwerp-begroting 2019 voor een zienswijze aan de gemeenteraden aangeboden. Het algemeen bestuur van de ODT zal de begroting - al of niet gewijzigd - op 5 oktober 2018 vaststellen.

De totale begroting ODT is circa 10,8 miljoen euro. Dit bevat het geheel van taken en activiteiten van de ODT op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De Almelse bijdrage is in deze begroting voorlopig berekend op 1,35 miljoen euro.

De definitieve (structurele) financiële effecten van deelname aan de ODT zijn nog niet bekend. Onzekere factoren zijn de uitkomsten van het plaatsingsproces (op basis van het sociaal plan) en het onderzoek naar de Twentse norm in relatie tot outputfinanciering.

Kostprijsmodel Twente Milieu

In overleg met de gemeenten werkt Twente Milieu op dit moment aan een herijking van het kostprijsmodel. Hierbij wordt het geheel van afspraken rond de prijs en de tarieven opnieuw bekeken. De herijking van de kostprijzen en tarieven heeft consequenties voor alle gemeenten. Kosten van producten en eenheden kunnen wijzigen. Ook kunnen wijzigingen in de tarieven leiden tot meer of minder kosten. Naar verwachting worden de nieuwe kostprijzen en tarieven ingevoerd met ingang van de begroting 2020. De financiële gevolgen voor de gemeente Almelo zijn op dit moment nog niet duidelijk.

Aandeelhouderschap Twence

Op dit moment is er nog geen zicht op een eventuele verkoop van de aandelen Twence. De belangstelling die er was vanuit de kring van aandeelhouders heeft (nog) niet geleid tot overname van de aandelen. Dit betekent dat wij ons beraden over onze vervolgstrategie. Onderdeel van de vervolgstrategie is een eventuele verkoop van de aandelen aan gemeenten buiten de kring van aandeelhouders.

Soweco

In 2018 is gestart met ontvlechting van Soweco NV uit GR Soweco. Op basis van bilaterale afspraken is begonnen met het vervreemden van het onroerend goed en vindt een verdere door ontwikkeling van Soweco NV. De aandelen van de NV zijn momenteel in handen van de GR. Om de GR af te kunnen bouwen en de NV door te ontwikkelen tot een maatschappelijke organisatie (MO) zullen de aandelen na de deconsolidatie overgedragen moeten worden. Om de werkzaamheden zorgvuldig te kunnen doen en om de MO gelegenheid te bieden een marktpositie te kunnen opbouwen wordt een transitieperiode voorgesteld tot 1 januari 2021.

5.6.4 Risico analyse verbonden partijen

Jaarlijks inventariseren wij de risico's van onze verbonden partijen. De uitkomsten van alle risico scores zijn afgezet tegen de hoogte van ons financieel belang met de verbonden partij. De afweging van het organisatierisico en het financieel belang leidt uiteindelijk tot een totaal risico score van de verbonden partij. Uit de tabel blijkt dat een aantal verbonden partijen een hoge risico score heeft. Dat zijn de Omgevingsdienst Twente, het Regionaal Bedrijventerrein Twente, Industriegebouw maatschappij en Soweco. Belangrijkste overeenkomst van deze verbonden partijen is dat het financieel belang aanzienlijk is en de toekomst of het presteren in 2019 (ODT) onzeker. Wat verder opvalt in de tabel is dat private ondernemingen waarvan wij 100 procent eigenaar zijn, als organisatie hoog scoren. De reden hiervoor is de kwetsbaarheid, die veroorzaakt wordt door de geringe omvang van de organisatie en de sterke afhankelijkheid van de gemeente Almelo als opdrachtgever.

Situationele sturing en toezicht

Op basis van de classificatie van het risico van de verbonden partij willen wij maatwerk toepassen in het toezicht op de externe relaties. Hierbij onderscheiden wij de volgende drie toezichtregimes: minimaal toezicht, basistoezicht en verhoogd of intensief toezicht.

Verbonden partij	Risico score organisatie	Financieel belang	Risico score totaal	Toezicht regime
Industriegebouw Maatschappij	Hoog	Groot	Hoog	Verhoogd
Soweco	Hoog	Groot	Hoog	Verhoogd
Omgevingsdienst Twente	Hoog	Klein	Hoog	Verhoogd
Regionaal Bedrijventerrein Twente	Hoog	Groot	Hoog	Verhoogd
Stadstoezicht Almelo	Hoog	Gemiddeld	Midden	Basis
Sportbedrijf Almelo	Hoog	Gemiddeld	Midden	Basis
Veiligheidsregio Twente	Midden	Gemiddeld	Midden	Basis
Twente Milieu	Midden	Gemiddeld	Midden	Basis
Twence	Midden	Gemiddeld	Midden	Basis
Cogas	Midden	Gemiddeld	Midden	Basis
Regio Twente	Midden	Gemiddeld	Midden	Basis
Stadsbank Oost Nederland	Midden	Klein	Midden	Basis
Openbaar Lichaam Crematoria Twente	Midden	Klein	Laag	Minimaal
Euregio	Midden	Klein	Laag	Minimaal
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Laag	Klein	Laag	Minimaal
Bank Nederlandse Gemeenten	Laag	Klein	Laag	Minimaal

Toelichting

Enexis en Vitens

Vanwege verkoop van de aandelen van Enexis en Vitens aan de provincie Overijssel zijn dit geen verbonden partijen meer en zijn deze partijen uit de tabel verwijderd.

Industriegebouw maatschappij

De gemeente Almelo is enig aandeelhouder en financier van de IGM NV. De financiering is het afgelopen jaar gedaald van 19,6 naar 15,6 miljoen ultimo 2018. De omvang van de verstrekte leningen is echter nog steeds

hoog. Ter afdekking van het financieringsrisico van de gemeente betaalt IGM een risico-opslag van 1% op leningen die verstrekt zijn na 2014. De waarde van de portefeuille aan vastgoed wordt gescreend door de IGM door de WOZ-waarde te vergelijken met de boekwaarde. Het college van B en W heeft 20 september 2017 het voornemen uitgesproken op termijn de deelneming van de gemeente Almelo in de IGM te beëindigen (BenW-1705952). Op basis van dit besluit zijn door de IGM drie scenario's uitgewerkt. Besluitvorming door het college hierover wordt nog in 2018 voorzien.

Regionaal bedrijventerrein Twente (RBT)

De mogelijke risico's worden door het openbaar lichaam RBT via een verdeelsleutel verdeeld over de deelnemende partijen aan de regeling. De gemeente Almelo participeert voor 23% risicodragend in de grondexploitatie van het RBT. Voor het gemeentelijk aandeel in het huidige voorziene tekort is een voorziening gevormd. Aanvullend daarop wordt bij het bepalen van het weerstandsvermogen rekening gehouden dat niet alle gronden op het Businesspark XL worden uitgegeven.

Soweco

In de begroting 2019 van Soweco is een meerjarenperspectief 2019-2022 opgenomen. In dit perspectief houdt Soweco rekening met een bijdrage van gemeenten in het exploitatietekort dat licht toeneemt van 6,0 miljoen euro in 2019 naar 6,1 miljoen euro in 2020. Vervolgens neemt het tekort vanaf 2021 af van 5,1 miljoen euro naar 4,4 miljoen euro in 2022. Voor Almelo betekent op basis van haar aandeel van 43,87% respectievelijk: 2,6 miljoen euro in 2019 en 2020, 2,2 miljoen euro in 2021 en 1,9 miljoen euro in 2022. De aan Soweco te compenseren exploitatietekorten zijn in de begroting opgenomen.

Stadstoezicht Almelo

Vanwege de transitie van Stadstoezicht is het risicoprofiel dit jaar niet geactualiseerd. Per 1 januari 2018 zijn de toezicht- en handhavingstaken van Stadstoezicht Almelo BV gecentraliseerd binnen de gemeente Almelo. Hiermee is Stadstoezicht niet levensvatbaar voor de toekomst. Het college van B en W heeft op 24 juli 2018 het voorgenomen besluit genomen (BenW – 1806487) Stadstoezicht Almelo BV en de met haar verbonden dochteronderneming Veiligheid Almelo BV te beëindigen en de raad de gelegenheid te stellen hierop zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken. De resterende taken van Stadstoezicht worden opgenomen in de gemeentelijke organisatie.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

De ODT bevindt zich in de inrichtingsfase en wordt per 1 januari 2019 operationeel. Doordat het een nieuwe organisatie betreft die zich op alle aspecten van primaire processen, besturing en bedrijfsvoering nog dient "te zetten" is het risicoprofiel hoog. De ODT beschikt nog niet over buffers om tegenvallers op te vangen. Het risico op een kwaliteit- en productiviteit-dip in de opstartfase in 2019 is reëel.

5.7 Grondbeleid

5.7.1 Samenvatting

- De gemeente Almelo voert een pragmatisch grondbeleid. Voor nieuwe projecten wordt gekozen voor de beleidslijn "faciliterend grondbeleid tenzij...".
- In 2019 zijn de verkopen van 34 woningbouwkwavels en 2,8 ha werklocaties geraamd.
- Volgens de geactualiseerde begrotingen zullen de grondexploitaties eind van het jaar, naar verwachting, met circa 0,7 mln. euro verslechteren.
- De balanswaarde van de grondexploitaties (onderhanden werk) is op 31 december 2019 circa 1,9 miljoen euro lager dan op 1 januari 2019.

5.7.2 Beleid grondexploitaties

Grondbeleid is een sturingsmiddel voor de gemeente. Het grondbeleid heeft een volgend en ondersteunend karakter voor doelstellingen op andere beleidsvelden. Via grondbeleid kan een nadere invulling worden gegeven aan het realiseren van ruimtelijke doelstellingen en het uitvoeren van bepaalde programma's zoals wonen, werken, omgeving en veilige gemeente. Grondbeleid gaat in belangrijke mate over de productie van bouwgrond, de wijze waarop die tot stand komt en hoe de bouwgrond verkocht en gebruikt wordt ten behoeve van de opstalrealisatie. Het primaat voor het uitvoeren van dat gemeentelijk grondbeleid ligt bij het college van B&W. Het college heeft daarbij een actieve informatieplicht richting de gemeenteraad. Over de financiële gevolgen van het gevoerde beleid wordt jaarlijks gerapporteerd in de paragraaf grondbeleid van de jaarrekening. In de Perspectiefnota Grondbedrijf wordt uitvoeriger ingegaan op de financiële positie van het grondbedrijf, de projectmatige complexen (= lopende grondexploitaties) en de functionele complexen (complex verspreide bezittingen en complex nog uit te voeren werken). In de paragraaf grondbeleid van de begroting wordt vooruit gekeken op ontwikkelingen, die mogelijk gevolgen hebben voor de vermogenspositie van het grondbedrijf.

Pragmatisme bij grondbeleid

Gemeenten kunnen ervoor kiezen om een actief grondbeleid te voeren (waarbij je zelf als gemeenten de gronden koopt en bouwrijp maakt) of een faciliterend grondbeleid (waarbij de bouwgrondproductie aan anderen wordt overgelaten). De gemeente Almelo voert een pragmatisch grondbeleid. Faciliterend grondbeleid past het beste bij de gewenste ontwikkeling van een compacte overheid. Maar omdat de gemeente nu eenmaal – door eerdere besluiten – al heel veel grond heeft gekocht is de keuze tussen verschillende typen beleid eigenlijk achterhaald. Daarom wordt per project bekeken welk beleid het beste gevoerd kan worden.

5.7.3 Actuele ontwikkelingen

Grondexploitatiebegrotingen beslaan meestal vele jaren en bestaan grotendeels uit elementenbegrotingen waarbij hoeveelheden vermenigvuldigd worden met eenheidsprijzen. De nog te maken kosten en opbrengsten worden dus niet per jaar(schijf) begroot. Dat grondexploitatiebegrotingen toch jaarschijven bevatten komt door het in de tijd zetten van de nog te maken kosten en opbrengsten, opdat de rentekosten en de prijsstijgingen berekend kunnen worden.

Op basis van de bij de jaarrekening 2017 geactualiseerde grondexploitatiebegrotingen zullen de geprognosticeerde inkomsten in 2019 circa 1,9 miljoen euro hoger zijn dan de verwachte investeringen (inclusief rente) in dat jaar. Ten gevolge daarvan zal de balanswaarde van de grondexploitaties (= onderhanden werk) op 31 december 2019 circa 1,9 miljoen euro lager zijn dan op 1 januari 2019.

De begrote opbrengsten zijn gebaseerd op onderstaand programma:

Verkoopresultaten Werklocaties	verkoop hectare		
	werkelijk 2017	begroting 2018	begroting 2019
Bedrijvenpark Twente	2,2	0,0	0,0
Dempfen haven Dollegoor	0,0	0,0	1,1
Nieuwe Gravenweg	0,0	0,0	0,0
Haven Zuid	0,0	0,0	0,0
Rohof	0,0	0,2	0,1
Rhijnbeek	0,0	4,4	0,2
Bedrijvenpark Twente Noord	0,3	1,1	1,1
De Bleskolk	0,4	0,3	0,3
Pooksbelden	0,0	0,0	0,0
Ossenkoppelerhoek	0,0	0,0	0,0
Totaal werklocaties	2,9	6,0	2,8

Verkoopresultaten Woninglocaties	verkoop aantal kavels		
	werkelijk 2017	begroting 2018	begroting 2019
Nijrees Midden	0	0	0
Nijrees Noord	7	4	5
Chiel Dethmersstraat	0	0	0
Kerkhofsweg	0	0	0
Almelo Noord Oost	29	21	20
Plusmarkt Reuvekamp	5	0	0
Weggeler	2	11	9
Maatkampshoek	7	0	0
Ossenkoppelerhoek	0	1	0
Totaal woninglocaties	50	37	34

5.7.4 Huidige financiële posities

Huidige financiële positie grondbedrijf

Per 1-1-2018 kent het Grondbedrijf 15 lopende grondexploitaties. Dat zijn ruimtelijke projecten, met bouwgrondproductie als hoofdmoot, waarvan de raad de (tentatieve) grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Deze door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen fungeren als financieel en inhoudelijk kader voor het college van B&W waarbinnen zij verder gaat met de realisatie van een project. Tevens fungeert de grondexploitatiebegroting als een 'inschatting' van de te verwachten kosten en opbrengsten en het begrote financiële eindresultaat.

Als er een tekort wordt begroot dient er ter dekking van dit tekort een voorziening getroffen te worden. Indien er winst wordt begroot mag deze pas genomen worden als de winst gerealiseerd is. Dat is pas het geval als de realisatie van het project al zover gevorderd is dat een deel van de begrote winst als 'gerealiseerd' beschouwd mag worden en de risico's beperkt zijn. Het belangrijkste risico binnen het grondbedrijf vormt het te realiseren

programma waar in de grondexploitaties van uit wordt gegaan. Is er vraag naar dit programma en binnen welke termijn zal deze vraag zich manifesteren?

Alle 15 grondexploitaties samen kennen per 1 januari 2018 (jaarverantwoording 2017), een tekort van 30,4 miljoen euro (netto contante waarde):

- 14 verlieslatende grondexploitaties met een begroot tekort van 30,6 miljoen euro.
- 1 winstgevende grondexploitaties met een begrote winst van 0,2 miljoen euro.

Hiervoor is een voorziening getroffen van 30,6 miljoen euro. Daarnaast is een extra voorziening getroffen ten behoeve van heroriëntatie op de werklocaties van 10,7 miljoen euro. De boekwaarde van de grondexploitaties wordt verminderd met de getroffen voorzieningen, hetgeen resulteert in een reële balanswaarde.

Volgens de geactualiseerde grondexploitatiebegrotingen uit de bestuursrapportage 2018 zullen de grondexploitaties eind 2018 naar verwachting met circa 0,7 miljoen euro verslechteren. Hiervan heeft 0,1 miljoen euro betrekking op winstgevende grondexploitaties en 0,6 miljoen euro op verlieslatende grondexploitaties. Bij de jaarverantwoording 2018 dient derhalve voor 0,6 miljoen euro aan aanvullende verliesvoorziening te worden getroffen.

De geactualiseerde geconsolideerde begroting conform de bestuursrapportage van de 15 lopende grondexploitaties ziet er als volgt uit:

- Boekwaarde (geïnvesteed vermogen)		€	93,7 mln.
- Nog te realiseren opbrengsten op NCW	€	103,6 mln.	
- Nog te maken kosten op NCW	€	<u>40,8 mln.</u>	
- Economische waarde		€	<u>62,8 mln.</u>
Begroot resultaat op NCW (= tekort)		€	30,9 mln.
Aangepaste disconteringsvoet		€	0,15 mln.
Waarvan winstgevende grondexploitaties		€	0,15 mln.
Extra voorziening heroriëntatie werklocaties		€	<u>10,7 mln.</u>
Voorziening conform BBV		€	41,9 mln.

5.8 Dienstverlening

5.8.1 Samenvatting

- Onze inwoners, bedrijven en instellingen (onze klanten), verwachten professionele gemeentelijke dienstverlening, die betrouwbaar en duidelijk is, die gemakkelijk te verkrijgen is en die bovendien tegen een reële prijs kan worden geleverd.
- De gemeentelijke dienstverlening, wordt door de uitvoer van [het gemeentelijke programma dienstverlening](#), de komende jaren richtinggevend en gestructureerd verder ontwikkeld.
- Wij (de gemeente) verwachten, dat onze klanten hun eigen verantwoordelijkheid hebben, zoveel mogelijk zelfredzaam zijn en bij de afname van dienstverlening zelf doen, wat zij ook daadwerkelijk kunnen.

5.8.2 Wat willen we bereiken?

Dienstverlening is bij uitstek mensenwerk. Slim en adequaat georganiseerd met optimaal gebruik van digitale mogelijkheden. Onze inwoners, bedrijven en instellingen ervaren dit als resultaat- en klantgerichte dienstverlening. De leefwereld van onze klanten is het uitgangspunt. Wij onderscheiden ons door daadkracht en pragmatisme. Bij meervoudige en complexe klantvragen helpen wij onze klanten met één centraal aanspreekpunt, door bij deze klantvragen centrale regie op de dienstverlening uit te voeren. De gemeentelijke producten en diensten zijn van een goede kwaliteit en afgestemd op de behoeften van onze klanten. Zij waarderen onze dienstverlening met de beoordeling “goed”. In navolging op de afgelopen jaren willen wij in 2019 opnieuw stappen zetten om onze dienstverlening te verbeteren.

We willen bereiken:

- Dienstverlening die qua service nog beter is afgestemd op wat onze klanten van ons verwachten
- Zorgen dat wij klaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet, welke op 1 januari 2021 zal worden ingevoerd. De dienstverlening zal hierbij op een essentieel andere manier worden uitgevoerd.
- Versterken van dienstverlening aan ondernemers, zodat deze dienstverlening voor deze groep meer zichtbaar en duidelijker wordt.
- Versterken van de centrale regiefunctie bij meervoudige en complexe klantvragen.
- Wij gaan onze dienstverlening waar mogelijk op basis van de werkelijke kosten hiervoor leveren.

Indicatoren burgerpeiling waarstaatjegemeente.nl

Indicator		2017
Waardering burgers algehele dienstverlening	Almelo	6,4
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening van de gemeente	Grootteklasse	6,7
Waardering burgers digitale dienstverlening	Almelo	6,8
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente	Grootteklasse	6,9

Eigen indicator

Indicator		2017
Waardering gemeentelijke klantfeedback alle gemeten producten en kanalen	Almelo	8,8
	Grootteklasse	

5.8.3 Wat gaan we in 2019 doen?

- Samen met onze klanten uitvoeren van klantreizen en ontwikkelen van bijbehorende serviceformules bij gemeentelijke producten/diensten. Hiermee wordt duidelijk wat klanten van ons verwachten (welke serviceonderdelen zijn voor onze klanten van belang) en wat wij kunnen leveren (bv de doorlooptijd van een aanvraag). Daarbij is bovendien zo concreet mogelijk gemaakt wat onze klanten zelf kunnen doen.
- Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Dit is een zeer grote operatie. Wij zijn al geruime tijd bezig met het treffen van de voorbereidingen hiervoor en gaan hiermee in 2019 verder door.
- Naar aanleiding van de in 2018 uitgevoerde ondernemerspeiling verder inrichten en verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers.
- We willen onze complexe en meervoudige dienstverlening verder optimaliseren m.b.t. de interne keten die nodig is om de dienstverlening te kunnen leveren.
- Verder doorvoeren van kanaalverleiding en -sturing, waardoor onze klanten het meest effectieve en daarbij passende goedkoopste kanaal gaan gebruiken.
- Doorvoeren van het leveren van gemeentelijke diensten tegen kostprijs, waar dat kan en mag.
- We gaan meer dienstverleningsprocessen opnemen in ons Klantcontactsysteem (KCS). Hierdoor kunnen klanten sneller en beter bediend worden.

5.8.4 Wat mag het kosten?

Zie paragraaf 4.2.1 Bestuur en ondersteuning' bij taakveld '0.2 Burgerzaken' voor een overzicht van baten en lasten.

5.9 Grote projecten

5.9.1 Project binnenstad

Samenvatting

De binnenstad rondom het marktplaats wordt ingrijpend veranderd. Het resultaat dat we willen bereiken is een goed bereikbare, levendige, aantrekkelijke, veelzijdige en compacte binnenstad, met water tot in het centrum en waarbij de leegstand in de binnenstad is teruggebracht. De herontwikkeling van de voormalige V&D, nu het Warenhuis, is uitgevoerd evenals de vernieuwbouw van de Kloosterhof-flat, nu het Woonkwadrant. De realisatie van het nieuwe complex Haven Zuid is gestart. De voorbereiding op de realisatie van een hoogwaardige openbare ruimte met een stadsplein en havenkom, is begonnen. Het eindresultaat moet medio 2019 gereed zijn.

Wat gaan we in 2019 doen?

- Afronden van de realisatie Nieuwbouw Haven Zuid (commerciële ruimten, parkeerdek Haven Zuid en appartementen)
- Het ontwerp definitief maken van een hoogwaardige openbare ruimte (stadsplein en havenkom)
- De voorbereiding treffen voor en starten met de te realiseren Oostgevel 1B (pand Van Uffelen)
- De voorbereiding treffen en starten met de sloop van het volgende gedeelte van de Havenpassage (t.b.v. doortrekken kanaal)
- Op zoek naar invulling voor het Havenblok
- Continu communiceren en verbinding zoeken met onze stakeholders
- Een besluit nemen over de eventuele verplaatsing van het busstation aan de Wierdensestraat. Na het eventuele besluit tot verplaatsing zal worden gestart met de uitvoering. Er wordt een ontwerp gemaakt van het gebied van het huidige busstation.

Kerngegevens

- Nieuwbouw Haven Zuid: commerciële ruimten, parkeerdek Haven Zuid en appartementen. Na de sloop van een deel van de Havenpassage (gemeente) en Scheer & Foppen (Urban Interest) en het bouwrijp maken van het terrein is de nieuwbouw Haven Zuid gerealiseerd. De commerciële ruimten, appartementen en het parkeerdek worden in het laatste kwartaal opgeleverd.
- Het ontwerp van de openbare ruimte is afgerond. De begroting is op elementniveau opgesteld en de aanbesteding is voorbereid. In het najaar van 2018 wordt gestart met de sloop van de Havenpassage voorbereiding van het aanleggen van het water en de openbare ruimte. In het voorjaar van 2019 wordt gestart met de uitvoering.
- De omgevingsvergunning voor de uitbreiding van Oostgevel 1B, het pand Van Uffelen (verbouw commerciële ruimten en appartementen door Urban Interest) is verleend.
- Er is een presentatieplan gemaakt voor renovatie van het Havenblok. Er worden gesprekken gevoerd met belangstellenden.
-

Kosten

De uitvoering van het project blijft binnen het op 17 februari 2015 vastgestelde dekkingsplan voor de binnenstad en de daarbij vastgestelde investeringskredieten. Voor renovatie van het havenblok zijn geen kredieten ter beschikking gesteld, omdat besloten is deze investeringen uiteindelijk te dekken uit de huur (realisatie nadat 70% is verhuurd). Om het Havenblok te kunnen verhuren is het nodig dat voorzieningen worden getroffen aan het Havenblok. Hiertoe wordt een plan gemaakt, waarbij de kosten in beeld zijn gebracht. Dit zal aan de raad worden voorgelegd.

Sturing

Conform de raadsbesluiten van [17 februari 2015](#), [5 januari 2016](#) en [12 juli 2016](#).

Tijd

Code: Oranje

Door weersomstandigheden en vanwege het aantrekken van de economie is het moeilijk om op tijd personeel te krijgen op de bouw. Dit heeft gezorgd voor een aanpassing van de planning.

Geld

Code: Oranje

Het project blijft tot op heden binnen het op 17 februari 2015 vastgestelde dekkingplan voor de binnenstad en de daarbij vastgestelde investeringskredieten.

Het College heeft besloten om de invulling van het havenblok te betrekken bij het koersdocument binnenstad en heeft opdracht gegeven om een plan uit te werken voor de aanpassingen aan het gebouw die nodig zijn voor aanleg van de havenkom. Dit plan inclusief de hiermee samenhangende kosten zijn aan de gemeenteraad voorgelegd. De voor de havenkom noodzakelijke aanpassingen aan het gebouw kunnen binnen de begroting worden opgevangen.

Kwaliteit

Code: Groen

Door middel van het door de raad vastgestelde beeldkwaliteit plan heeft de gemeente de kwaliteit van de nieuwbouw gewaarborgd. De kwaliteit wordt blijvend gemonitord.

Organisatie

Code: Groen

Er is sprake van een gemeentelijke projectorganisatie (stuurgroep, projectteam en werkgroepen). Daarnaast vindt er maandelijks een afstemmingsoverleg plaats tussen partijen (gemeente, Urban Interest en Beter Wonen). Samenwerking tussen partijen is hierbij essentieel.

Communicatie

Projectteam en werkgroepen vervullen ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid een rol in de informatieoverdracht, zowel naar de eigen organisatie (ambtelijk en bestuurlijk) als naar externe actoren. Intern komt dit neer op het informeren, participeren van projectteam- en werkgroep-leden en het informeren, participeren en laten (mee)beslissen van de opdrachtgever. Het doel van de externe communicatie betreft vooral het creëren van maatschappelijk draagvlak voor het resultaat. Ten behoeve van de informatie en participatie vinden op gezette tijden o.a. stadsgesprekken plaats.

Risico's

In algemene zin zijn risico's bij grote projecten inherent. Voor het project binnenstad worden ze als volgt gecategoriseerd:

Laag

- Aanwezigheid explosieven
- Afwijken van projectgebied
- Bereiken gewenste kwaliteit

Middel

- Archeologie, cultuurhistorische waarde

- Flora en Fauna
- Afname parkeerinkomsten
- Vertraging bouw
- Voldoen aan de subsidievoorwaarden provincie
- Fiets-parkeerplekken
- Gevolgen riolering door doortrekken Overijssels kanaal
- Niet nakomen overeenkomst door partijen

Hoog

- Verhuur/huurderving Havenblok
- Leegstand winkelpanden
- Overschrijding plankostenbudget

6. Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Overzicht lasten en baten	Lasten	Baten	Saldo
	2019	2019	2019
0.1 Bestuur	4.107	0	4.107
0.10 Mutaties reserves	5.875	-5.394	481
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	-492	-492
0.2 Burgerzaken	1.905	-787	1.118
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	5.952	-5.411	541
0.4 Overhead	22.434	-1.634	20.800
0.5 Treasury	-588	-3.321	-3.908
0.61 OZB woningen	687	-9.798	-9.111
0.62 OZB niet-woningen	76	-11.392	-11.316
0.63 Parkeerbelasting	10	-1.944	-1.933
0.64 Belastingen overig	1.038	-427	611
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-163.510	-163.510
0.8 Overige baten en lasten	2.189	-507	1.682
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.062	0	5.062
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.285	-44	1.241
2.1 Verkeer en vervoer	8.383	-550	7.833
2.2 Parkeren	3.910	0	3.910
2.3 Recreatieve havens	54	-15	39
2.4 Economische havens en waterwegen	140	-140	0
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	612	0	612
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.875	-3.007	-132
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	468	-347	121
3.4 Economische promotie	900	-387	512
4.1 Openbaar basisonderwijs	486	0	486
4.2 Onderwijshuisvesting	5.393	0	5.393
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.526	-524	2.002
5.1 Sportbeleid en activering	3.585	0	3.585
5.2 Sportaccommodaties	1.400	-205	1.195
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.273	0	3.273

5.4 Musea	108	0	108
5.5 Cultureel erfgoed	139	0	139
5.6 Media	2.227	0	2.227
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.094	0	7.094
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.169	-13	7.156
6.2 Wijkteams	4.169	-6	4.163
6.3 Inkomensregelingen	49.518	-39.042	10.476
6.4 Begeleide participatie	13.131	0	13.131
6.5 Arbeidsparticipatie	5.739	0	5.739
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.483	0	2.483
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	25.604	-1.862	23.742
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	21.478	0	21.478
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	20.784	-550	20.234
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	2.910	0	2.910
7.1 Volksgezondheid	3.004	-17	2.987
7.2 Riolering	7.084	-9.269	-2.184
7.3 Afval	6.660	-9.200	-2.540
7.4 Milieubeheer	4.161	-25	4.136
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	411	-353	58
8.1 Ruimtelijke ordening	2.537	-273	2.264
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.243	-5.561	-318
8.3 Wonen en bouwen	2.183	-1.868	315
Totaal lasten en baten	277.873	-277.873	

6.1.1 Diagram van baten en lasten

6.2 Uiteenzetting financiële positie

6.2.1 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
ACTIVA						
Immateriële vaste activa	3.955	3.394	2.819	2.607	2.395	2.179
Materiële vaste activa	183.092	192.959	195.571	197.073	195.731	194.294
Financiële vaste activa	35.246	32.256	29.266	26.276	23.286	20.296
Totaal vaste activa	222.292	228.608	227.655	225.956	221.411	216.769
Voorraden (ohw)	52.415	46.502	43.044	35.923	33.200	29.042
Uitzettingen < 1 jaar	23.905	24.282	24.282	24.282	24.282	23.527
Liquide middelen	17.963	6.207	6.207	6.207	6.207	6.961
Overlopende activa	13.232	16.983	16.983	16.983	16.983	16.983
Totaal vlottende activa	107.515	93.974	90.516	83.395	80.672	76.515
Totaal generaal activa	329.807	322.582	318.171	309.351	302.084	293.284

Geprognosticeerde balans	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
PASSIVA						
Eigen vermogen	9.603	11.170	9.185	10.477	14.075	14.075
Voorzieningen	15.467	17.067	16.655	14.233	13.821	13.821
Vaste schulden	273.147	246.873	244.860	237.169	226.716	217.916
Totaal vaste passiva	298.217	275.110	270.699	261.879	254.612	245.812
Vlottende schulden	5.088	22.924	22.924	22.924	22.924	22.924
Overlopende passiva	26.503	24.548	24.548	24.548	24.548	24.548
Totaal vlottende passiva	31.591	47.472	47.472	47.472	47.472	47.472
Totaal generaal passiva	329.807	322.582	318.171	309.351	302.084	293.284

Bedragen * 1.000 euro

6.2.2 Overzicht EMU saldo

EMU-saldo

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-11	5.162	8.591	10.706
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	8.962	9.227	9.601	9.699
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-11.007	-10.517	-8.047	-8.047
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0	0
7 Aankopen van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-3.649	-3.441	-2.707	-1.798
8 Baten bouwgrondexploitatie: baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	7.107	10.562	5.429	5.956
9 Lasten op de balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks tlv de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder een van de bovengenoemde posten	0	0	0	0
11 Verkoop van effecten				
a. Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	ja	nee	nee	nee
b. Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	n.n.b.			
Berekend EMU-saldo	1.402	10.993	12.868	16.516

Bedragen x 1.000 euro

6.2.3 Overzicht reserves en voorzieningen

Verloopoverzicht reserves	Saldo per 31-12-2017	Saldo per 01-01-2019	Saldo per 01-01-2020	Saldo per 01-01-2021	Saldo per 01-01-2022	Doel van reserve
Algemene reserve						
Algemene reserve	14.151	21.494	19.505	21.720	21.925	Buffer om mogelijke (toekomstige) verliezen te kunnen dekken.
Algemeen grondbedrijf	-28.693	-23.523	-20.938	-18.353	-13.183	Buffer om mogelijke (toekomstige) verliezen op de grondexploitaties te kunnen dekken.
Subtotaal algemene reserve	-14.542	-2.029	-1.433	3.367	8.742	
Bestemmingsreserves						
Overlopende werken	5.549	6.718	5.018	4.018	3.018	Dekking van meerjarige incidentele projecten.
Grote investeringen	203	203				Dekking van grote investeringen/projecten.
Bodemverontreiniging	593	305	305	305	305	Buffer voor aanspraken bodemverontreiniging inzake Decomp-gelden 2016-2020.
Co-financiering	479	479				Dekking van de gemeentelijke co-financiering bij projecten.
Besluit locatiegebonden subsidies	139	139				Dekking voor stimuleringsbijdragen voor woningbouw op specifieke locaties.
ISV 3 2010 /2014	121	121	121	121	121	Dekking voor projecten uit het programma ISV-3.
Centrumspaarfonds	1.645	2.028	1.278	778		Dekking voor projecten binnenstad.
Reserve investeringsagenda	1.140	180	180	180	180	Dekking voor impuls investeringen.
Reserve centrumgemeente MO+ BW		3.027	3.027	3.027	3.027	Dekking voor centrum gemeente activiteiten maatschappelijke opvang en beschermd wonen
Subtotaal bestemmingsreserves	9.869	13.199	9.928	8.429	6.651	
Resultaatbestemming						
Dit jaar	14.276	-1.604	-1.604	-1.604	-1.604	Gerealiseerd resultaat
Subtotaal resultaatbestemming	14.276	-1.604	-1.604	-1.604	-1.604	
Totaal reserves	9.602	9.566	6.891	10.192	13.789	

Bedragen * 1.000 euro

Verloopoverzicht voorzieningen	Saldo per 31-12-2017	Saldo per 01-01-2019	Saldo per 01-01-2020	Saldo per 01-01-2021	Saldo per 01-01-2022	Doel van voorziening
Verplichtingen						
XL Businesspark Twente	5.758	5.872	5.986	6.100	6.214	Dekking aandeel gemeente Almelo in het verwachte tekort.
Nog uit te voeren werken grondexploitaties	2.486	2.261	2.329	2.397	2.465	Dekking van nakomende kosten van afgesloten grondexploitaties.
Risico grondverkoop	0	2.010	2.010	0	0	Zonnepanelenveld Aadijk Noord
Gebiedsgericht grondwaterbeleid	776	1.071	1.071	1.071	1.071	Dekking voor gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreinigingen
Wethouder pensioen	722	722	722	722	722	Dekking voor toekomstige pensioenverplichtingen wethouders.
Subtotaal verplichtingen	9.742	11.936	12.118	10.290	10.472	
Egalisatie						
Riolering egalisatie	1.346	1.346	1.346	1.346	1.346	Dekking voor egalisatie van rioleringskosten.
Afval egalisatie	1.386	1.386	1.386	1.386	1.386	Dekking voor egalisatie van kosten afvalinzameling.
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	Dekking voor egalisatie van kosten onderhoud schoolgebouwen.
Subtotaal egalisatie	2.732	2.732	2.732	2.732	2.732	
Derden						
Sociale recherche	208	220	232	244	256	Dekking van exploitatie lasten samingwerkingsverband Sociale Recherche Twente.
Zittend vervoer	98	98	98	98	98	De Regio Twente vervult t/m 2021 de werkgeversrol.
Subtotaal derden	306	318	330	342	354	
Toekomstige vervangingsinvesteringen						
Riolering vervanging	2.687	2.081	1.475	869	263	Dekking voor toekomstige vervangingsinvesteringen conform vGRP 2016-2020.
Subtotaal toekomstige vervangingsinvesteringen	2.687	2.081	1.475	869	263	
Totaal voorzieningen	15.467	17.067	16.655	14.233	13.821	

Bedragen * 1.000 euro

7. Bijlagen

7.1 Gemeenschappelijke regelingen

Euregio

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	299
Eigen vermogen	1.308	1.308
Vreemd vermogen	36.130	47.296
Solvabiliteit (EV/TV)	3,5%	2,7%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Voor de EUREGIO is het Duitse recht van toepassing. Dit betekent dat voor EUREGIO niet dezelfde plichten gelden ten aanzien van bijvoorbeeld de verzending van de begroting aan de deelnemende gemeenten.

Voor de begroting 2019 betekent dit, dat die pas wordt vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van EUREGIO in januari 2019. De bijdrage 2019 van Almelo wordt begroot op 21.000 euro.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	0
Eigen vermogen	865	254
Vreemd vermogen	4.841	5.664
Solvabiliteit (EV/TV)	15,2%	4,3%

Ontwikkelingen

De begroting 2019 is gebaseerd op de nieuwe dienstverleningsovereenkomst die in 2018 samen met de deelnemende gemeenten is opgesteld. Als gevolg hiervan is de bijdrage van de gemeente Almelo verlaagd. In 2019 wil het GBT verder inzetten op digitalisering. Het zaakgericht werken wordt verder vorm gegeven, evenals zaakuitwisseling met de opdrachtgevers. Dit alles met het doel om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren. Verder wil het GBT meer gebruik maken van de berichtenbox van MijnOverheid en worden de mogelijkheden om fysieke post te digitaliseren verder uitgewerkt.

In 2019 zal nieuwe huisvesting van het GBT centraal staan. Onder begeleiding van een onafhankelijk expertisebureau wordt onderzocht welke locatie het meest geschikt is voor het GBT.

Welke risico's loopt de gemeente?

De totale gemeentelijke bijdrage 2019 aan het GBT is 10,3 miljoen euro, waarvan Almelo 1,3 miljoen euro bijdraagt. Het GBT heeft een beperkt weerstandsvermogen waarmee incidentele knelpunten in de bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen. De deelnemende gemeenten dragen in 2019 eenmalig bij aan het op niveau brengen van de bestemmingsreserve jaarresultaten naar 5% van de begrote lasten. De eenmalige bijdrage van Almelo hierin is 52.000 euro.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2019	31 december 2019
Financieel resultaat	-	358
Eigen vermogen	1.591	1.591
Vreemd vermogen	0	0
Solvabiliteit (EV/TV)	100%	100%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Het risico van OLCT beperkt zich tot het risico van dochteronderneming CT. De risico's van CT zijn van invloed op de hoogte van het dividend dat het OLCT ontvangt. In de begroting 2019 wordt uitgegaan van een dividenduitkering van dochteronderneming CT van 375.000 euro. Hiervan is 46.000 euro bestemd voor Almelo. De meeste bedrijfsrisico's van CT zijn afgedekt door procedures, verzekeringen en tarieven.

Een ander bedrijfsrisico vormt de vestiging van een concurrent binnen het verzorgingsgebied. In 2012 is daarom besloten tot een nieuwe strategie om dit risico te verkleinen.

Regio Twente

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2019	31 december 2019
Financieel resultaat	-	0
Eigen vermogen	6.356	6.341
Vreemd vermogen	13.840	13.703
Solvabiliteit (EV/TV)	31,5%	31,6%

Ontwikkelingen

De gemeenteraad van Almelo heeft op 6 maart 2018 besloten geen geld beschikbaar te stellen voor deelname aan de Agenda voor Twente (AvT). In 2018 is verkend of Almelo en Rijssen-Holtten mogelijk op modulaire basis zouden kunnen deelnemen aan de AvT.

Het college heeft een brief verstuurd aan de Bestuurscommissie Agenda voor Twente waarin wordt bevestigd dat de gemeente Almelo op projectbasis kan deelnemen aan de Agenda, op basis van een aantal spelregels. Die spelregels houden onder andere in dat Almelo op basis van inwoneraantal een percentage bijdraagt aan de projectkosten, plus een opslag vanwege het gebruik maken van de basisinfrastructuur onder de AvT. Deze projectmatige deelname erop gericht om (op nu nog niet te bepalen) termijn volledig te kunnen toetreden. Het college zal de gemeenteraad van concrete voorstellen voorzien indien er daadwerkelijk investeringen worden gevraagd van de gemeente Almelo om actief deel te nemen in projecten.

Welke risico's loopt de gemeente?

De begroting van Regio Twente voor 2019 bedraagt 47,5 miljoen euro. De taakvelden OZJT en Volksgezondheid zijn samen goed voor bijna 80% van de begroting. De Almelse bijdrage aan de begroting van Regio Twente (incl. Netwerkstad Twente en Kennispunt) bedraagt in 2019 € 3,9 miljoen euro.

De financiële risico's van Regio Twente worden jaarlijks geïnventariseerd en geactualiseerd. Hiervan wordt verslag gedaan via de jaarrekening en/of de bestuursrapportage.

Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2019	31 december 2019
Financieel resultaat	-	-28
Eigen vermogen	-130	-159
Vreemd vermogen	128.074	123.931
Solvabiliteit (EV/TV)	0,0%	0,0%

Ontwikkelingen

In de meerjarenraming wordt uitgegaan van een gronduitgifte 7 ha per jaar in de periode 2019-2021; 6 ha in de periode 2022-2027 en in de jaren daarna wordt uitgegaan van 3,5 ha per jaar.

Welke risico's loopt de gemeente?

De mogelijke risico's worden door het openbaar lichaam RBT via een verdeelsleutel verdeeld over de deelnemende partijen aan de regeling. De gemeente Almelo participeert voor 23% risicodragend in de grondexploitatie van het RBT. Voor het gemeentelijk aandeel in het huidige voorziene tekort is een voorziening gevormd.

Soweco

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	5
Eigen vermogen	1.940	1.945
Vreemd vermogen	8.854	10.253
Solvabiliteit (EV/TV)	19,0%	15,9%

Ontwikkelingen

In 2018 is gestart met ontvlechting van Soweco NV uit GR Soweco. Op basis van bilaterale afspraken is begonnen met het vervreemden van het onroerend goed en vindt een verdere door ontwikkeling van Soweco NV. De aandelen van de NV zijn momenteel in handen van de GR. Om de GR af te kunnen bouwen en de NV door te ontwikkelen tot een maatschappelijke organisatie (MO) zullen de aandelen na de deconsolidatie overgedragen moeten worden. Om de werkzaamheden zorgvuldig te kunnen doen en om de MO gelegenheid te bieden een marktpositie te kunnen opbouwen wordt een transitieperiode voorgesteld tot 1 januari 2021.

Welke risico's loopt de gemeente?

In de begroting 2019 van Soweco is een meerjarenperspectief 2019-2022 opgenomen. In dit perspectief houdt Soweco rekening met een bijdrage van gemeenten in het exploitatietekort dat licht toeneemt van 6,0 miljoen euro in 2019 naar 6,1 miljoen euro in 2020. Vervolgens neemt het tekort vanaf 2021 af van 5,1 miljoen euro naar 4,4 miljoen euro in 2022. Voor Almelo betekent op basis van haar aandeel van 43,87% respectievelijk: 2,6 miljoen euro in 2019 en 2020, 2,2 miljoen euro in 2021 en 1,9 miljoen euro in 2022.

Stadsbank Oost Nederland (SON)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2019	31 december 2019
Financieel resultaat	-	3
Eigen vermogen	1.321	1.324
Vreemd vermogen	19.515	19.309
Solvabiliteit (EV/TV)	6,3%	6,4%

Ontwikkelingen

Vanaf 2019 investeert de SON structureel in de kwaliteitsimpuls van schulddienstverlening. De verwachting is dat door significante caseloadverlagingen op de belangrijkste producten zoals indicatiestelling, budgetbeheer en schuldregelingen, de SON kan inzetten op verdere doorontwikkeling van de dienstverlening en de versterking van de verbinding met ketenpartners en vrijwilligers en het aangaan van nieuwe combinaties.

Welke risico's loopt de gemeente?

De begrote bijdrage 2019 aan de SON is 1.013.000 euro. Aangezien de gemeente een openeindregeling heeft met de SON, kan de bijdrage 2019 hoger worden.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2019	31 december 2019
Financieel resultaat	-	-
Eigen vermogen	-	101
Vreemd vermogen	-	325
Solvabiliteit (EV/TV)	-%	23,7%

Ontwikkelingen

In 2017 is de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente (ODT) opgericht. Op dit moment vindt de transitie plaats en in 2019 dient de GR operationeel te zijn. Op 12 juli 2018 heeft het algemeen bestuur van de ODT de voorlopige begroting 2019 vastgesteld. De totale begroting ODT is circa € 10,8 miljoen. Dit bevat het geheel van taken en activiteiten van de ODT op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De Almelo bijdrage is in deze begroting voorlopig berekend op 1,35 mln. euro.

Inmiddels is door Almelo ook besloten een aantal facultatieve taken onder te brengen bij het ODT. Dat is nog niet verwerkt in deze begroting, maar gebeurt op een nader te bepalen moment via een begrotingswijziging. Het doel is om de huidige inputbegroting in een aantal jaren om te bouwen naar een outputbegroting.

Outputfinanciering betekent dat er wordt betaald per af te nemen product. Om tot een model van outputfinanciering te komen moet ervaring worden opgedaan met de Twentse norm. Deze Twentse norm is voor 1 januari 2019 gereed waarna in de daarop volgende jaren ervaringscijfers kunnen worden verzameld om outputfinanciering mogelijk te maken. Stapsgewijs wordt toegewerkt naar deze outputfinanciering drie jaar na de start (dus ingaande vanaf het vierde jaar).

Welke risico's loopt de gemeente?

De definitieve (structurele) bijdrage aan de ODT is nog niet bekend. Onzekere factoren zijn de uitkomsten van het plaatsingsproces (op basis van het sociaal plan) en het onderzoek naar de Twentse norm in relatie tot outputfinanciering.

Binnen de Omgevingsdienst Twente wordt op dit moment geen systeem van risicomanagement gehanteerd. Wel worden er binnen de Omgevingsdienst Twente risicoanalyses uitgevoerd, maar deze worden niet systematisch vastgelegd. Het systeem voor risicomanagement is nog in ontwikkeling.

Van deelnemers wordt verwacht dat zij anticiperen op het deel van de risico's dat de beschikbare weerstandscapaciteit van de Omgevingsdienst Twente overschrijdt. De weerstandratio van de ODT komt voor 2019 uit op 0,38. Een lage weerstandratio is niet vreemd voor startende organisaties. Er is immers nog geen eigen vermogen opgebouwd dat als buffer kan dienen voor eventuele tegenvallers. Deze lage weerstandratio betekent evenwel dat eventuele nadelige exploitatieresultaten verhaald zullen worden op de deelnemers (Almelo: 13,06%).

Om een financiële buffer op te bouwen wordt in de eerste drie jaar van de dienst 1% (circa 100.000 euro per jaar) vanuit de exploitatie gereserveerd en toegevoegd aan de algemene reserve. De algemene reserve is gemaximeerd op 5% van de exploitatie (circa 500.000 euro). Om een weerstandratio van voldoende omvang te bereiken (ratio 1,0) dient de omgevingsdienst de komende jaren positieve rekeningresultaten te overleggen en daarbij niet getroffen te worden door (incidentele) tegenvallers. In de bijdrageverordening, welke door het algemeen bestuur in december 2017 is vastgesteld, wordt gesteld dat de over- en onderbesteding van het vastgestelde volume van uren wordt verrekend wanneer de afwijking groter is dan 10%. Verrekening vindt plaats over het meerdere van 10%. Dat betekent voor Almelo een bandbreedte van circa 165.000 euro welke niet wordt verrekend. Dit kan bestempeld worden als een risico.

Veiligheidsregio Twente (VRT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2019	31 december 2019
Financieel resultaat	-	0
Eigen vermogen	1.521	1.421
Vreemd vermogen	54.992	59.579
Solvabiliteit (EV/TV)	2,7%	2,3%

Ontwikkelingen

De financiële positie van de VRT staat onder druk door een vijftal ontwikkelingen:

- meldkamertransitie
- wijzigingen exploitatie openbaar brandmeldsysteem
- gebrek aan BTW-compensatie op investeringen
- vervanging onroerende activa
- vervanging rijksmaterieel

Daarom heeft het algemeen bestuur in februari 2018 besloten om naast de trendmatige ontwikkeling een verhoging van de gemeentelijke bijdragen op te nemen in de begroting 2019. Het gaat om een verhoging van 1,2 miljoen euro voor de periode tot en met 2022 die in 4 stappen van 0,3 miljoen euro in de begroting wordt opgenomen. Voor Almelo betekent dit een extra verhoging van 34.000 euro in 2019 tot ongeveer 130.000 euro structureel in 2022.

Welke risico's loopt de gemeente?

Onze bijdrage voor 2019 is ruim 5,0 miljoen euro. De realisering van onze taakstelling van € 150.000 op de bijdrage aan de VRT is een aandachtspunt, zeker in relatie tot de onder druk staande financiële situatie van de VRT.

7.2 Vennootschappen en coöperaties

Cogas NV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	16.002
Eigen vermogen	185.933	171.757
Vreemd vermogen	97.000	96.000
Solvabiliteit (EV/TV)	65,7%	64,1%

Ontwikkelingen

In het Nieuwstraatkwartier creëren we meerwaarde door een impuls te geven aan de fysieke transformatie van de wijk via energiebesparende- en klimaatbestendige maatregelen. Samen met strategische partners, zoals Cogas, willen wij komen tot een gebiedsprogramma. Een belangrijk element is de aanpak van woningverbetering gericht op energiebesparing. Verbetering van de huidige energie labels. Daarbij inzetten op het ontwikkelen van een duurzame, energie producerende wijk.

Welke risico's loopt de gemeente?

Tegenvallende bedrijfsresultaten kunnen gevolgen hebben voor de langetermijn dividendafspraken. Voor 2019 is een dividenduitkering begroot van 2,3 miljoen euro. Het risico voor de gemeente als aandeelhouder betreft tevens de hoogte van het ingebrachte nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 132.000 euro).

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	393.000
Eigen vermogen	4.486.000	4.953.000
Vreemd vermogen	149.514.000	135.072.000
Solvabiliteit (EV/TV)	2,9%	3,5%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Het risico en daarmee aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal. Voor Almelo komt dat neer op een risico van maximaal 0,4 miljoen euro. Het verwachte dividend in 2019 is 175.000 euro.

NV Industriegebouw Maatschappij (IGM)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	122
Eigen vermogen	1.064	1.186
Vreemd vermogen	20.085	19.481
Solvabiliteit (EV/TV)	5,0%	5,7%

Ontwikkelingen

Wij hebben de IGM geëvalueerd op doelmatigheid, governance en publiek belang. De evaluatie laat zien dat de mogelijke bijdrage aan de werkgelegenheid niet langer in verhouding staat tot de financiële en bestuurlijke risico's. We willen daarom op termijn het belang in de IGM beëindigen. IGM heeft een aantal scenario's uitgewerkt op welke wijze het belang het beste kan worden beëindigd. Het college moet nog afwegen welk scenario zowel het belang dient van de gemeente als van de IGM.

Welke risico's loopt de gemeente?

De gemeente Almelo is enig aandeelhouder en financier (circa 15,6 miljoen euro) van de IGM. Gegeven de sterke groei de afgelopen jaren van de portefeuille van de IGM zijn de risico's voor de gemeente als financier toegenomen. Ter afdekking van het financieringsrisico van de gemeente betaalt IGM een risico-opslag van 1% op leningen die verstrekt zijn na 2014. De waarde van de portefeuille aan vastgoed wordt gescreend door de IGM door de WOZ-waarde te vergelijken met de boekwaarde.

Sportbedrijf Almelo BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	231
Eigen vermogen	967	1.198
Vreemd vermogen	2.937	2.619
Solvabiliteit (EV/TV)	24,8%	31,4%

Ontwikkelingen

Fase 3, het overdragen van de exploitatie, het beheer en onderhoud van de gemeentelijke buitensportaccommodaties is nog niet gerealiseerd. Sportbedrijf Almelo en de gemeente zijn met elkaar in gesprek over de gevolgen van privatisering van buitensportaccommodaties. Een aantal verenigingen heeft belangstelling om het onderhoud voor hun sportaccommodatie in eigen beheer te nemen.

Welke risico's loopt de gemeente?

De gemeente heeft een dubbelrol richting het sportbedrijf. Dit kan de relatie tussen eigenaar en opdrachtgever/subsidieverstrekker op gespannen voet zetten. Door een zuivere rollenscheiding op zowel bestuurs- als ambtelijk niveau wordt rolvermenging zoveel mogelijk voorkomen. De jaarlijkse subsidie aan het sportbedrijf bedraagt circa 3,3 miljoen euro. Het risico voor de gemeente als aandeelhouder is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 18.000 euro).

Stadstoezicht Almelo BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2016	31 december 2016
Financieel resultaat	-	-246
Eigen vermogen	3.633	3.287
Vreemd vermogen	1.064	1.260
Solvabiliteit (EV/TV)	77,3%	72,3%

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2018 zijn de toezicht- en handhavingstaken van Stadstoezicht Almelo BV gecentraliseerd binnen de gemeente Almelo. Hiermee is Stadstoezicht niet levensvatbaar voor de toekomst. Vandaar dat we hebben besloten de achterblijvende taken, te weten parkeerbeheer, beheer gevonden voorwerpen, faciliteren van cameratoezicht en ondersteunende taken te laten volgen. Hiermee kan Stadstoezicht Almelo BV worden beëindigd, nadat de raad zijn wensen en bedenkingen kenbaar heeft gemaakt en advisering van de Ondernemingsraad.

Welke risico's loopt de gemeente?

De reserves van Stadstoezicht zijn de afgelopen jaren afgenomen, maar de BV is nog steeds financieel gezond en meer dan solvabel. Het is dan ook mogelijk om indien gewenst, eventuele frictiekosten en/of desintegratie kosten in elk geval, deels of geheel, te dekken uit de tegoeden van Stadstoezicht.

Omdat de toekomst van Stadstoezicht onzeker is heeft de accountant van Stadstoezicht de controle van de jaarrekening 2017 nog niet kunnen afronden. Stadstoezicht heeft uitstel gevraagd en gekregen voor de aanlevering van de jaarrekening 2017.

Twence Holding BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	12.066
Eigen vermogen	126.072	130.292
Vreemd vermogen	149.737	147.501
Solvabiliteit (EV/TV)	45,7%	46,9%

Ontwikkelingen

De gemeente Almelo wil haar aandelen Twence verkopen. De gemeente Oldenzaal wil ook haar aandelen verkopen en trekt bestuurlijk samen op met Almelo.

Op dit moment is er nog geen zicht op een eventuele verkoop van de aandelen Twence. De belangstelling die er was vanuit de kring van aandeelhouders heeft niet geleid tot overname van de aandelen. Dit betekent dat wij ons moeten beraden over onze vervolgstategie. Onderdeel van de vervolgstategie is verkoop van de aandelen aan gemeenten buiten de kring van aandeelhouders.

Welke risico's loopt de gemeente?

De gemeente is zowel aandeelhouder als klant van Twence. Enerzijds heeft de gemeente als aandeelhouder belang bij een passend rendement en anderzijds belang bij een marktconforme prijs voor de verwerking van het afval. Dit kan er bijvoorbeeld toe leiden dat de gemeente als klant behoefte heeft om de markt op te gaan, in tegenstelling tot het rendementsbelang van de gewone aandeelhouder. De Ava stelt de tarieven vast voor de verwerking van het huishoudelijk afval van aandeelhouders, waardoor de Ava het rendement beïnvloedt en daarmee de continuïteit van de onderneming.

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	448
Eigen vermogen	8.972	8.972
Vreemd vermogen	17.784	17.358
Solvabiliteit (EV/TV)	33,5%	34,1%

Ontwikkelingen

In overleg met de gemeenten werkt Twente Milieu op dit moment aan een herijking van het kostprijsmodel. Hierbij wordt het geheel van afspraken rond de prijs en de tarieven opnieuw bekeken. De herijking van de kostprijzen en tarieven heeft consequenties voor alle gemeenten. Kosten van producten en eenheden kunnen wijzigen. Ook kunnen wijzigingen in de tarieven leiden tot meer of minder kosten. Naar verwachting worden de nieuwe kostprijzen en tarieven ingevoerd met ingang van de begroting 2020.

Welke risico's loopt de gemeente?

Het risico voor de gemeente als aandeelhouder is relatief gering en beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 127.000 euro). Het risico van Twente Milieu lijkt stabiel. Twente Milieu heeft zich in de afgelopen jaren financieel goed ontwikkeld. tegenover de afname van inzameling restafval staat een toename van inzameling van gft en verpakkingen.

De financiële gevolgen van de herijking van het kostprijsmodel voor de gemeente Almelo zijn op dit moment nog niet duidelijk.

7.3 Overige vennootschappen

CBL Vennootschap BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	-20
Eigen vermogen	787	125
Vreemd vermogen	148	8
Solvabiliteit (EV/TV)	84,2%	91,9%

Ontwikkelingen

Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.

Ondanks dat het CBL Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.

Welke risico's loopt de gemeente?

Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 20.000 euro).

CSV Amsterdam BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	-110
Eigen vermogen	3.209	870
Vreemd vermogen	171	60
Solvabiliteit (EV/TV)	94,9%	93,5%

Ontwikkelingen

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen tot mei 2019 (5 jaar na completion) worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 kunnen worden geliquideerd.

Welke risico's loopt de gemeente?

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 20.000 euro).

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	-22
Eigen vermogen	1.639	1.615
Vreemd vermogen	51	11
Solvabiliteit (EV/TV)	96,9%	99,3%

Ontwikkelingen

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.

Welke risico's loopt de gemeente?

Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 1.496.822 euro).

Verkoop Vennootschap BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	-65
Eigen vermogen	1.242	153
Vreemd vermogen	37	20
Solvabiliteit (EV/TV)	97,1%	88,4%

Ontwikkelingen

Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.

Welke risico's loopt de gemeente?

Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 20.000 euro).

Vordering Enexis BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	-15
Eigen vermogen	24	17
Vreemd vermogen	356.262	356.500
Solvabiliteit (EV/TV)	0,0%	0,0%

Ontwikkelingen

Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4e tranche à 350 miljoen euro met een looptijd tot 30 september 2019. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 geliquideerd kunnen worden.

Welke risico's loopt de gemeente?

De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 20.000 euro).

7.4 Delegatieregister

Samenvatting

De gemeenteraad kan taken en bevoegdheden overdragen aan een ander, bijvoorbeeld aan het college van b&w. Op een aantal gebieden heeft de raad daar toe besloten. Denk aan het afhandelen van WOB verzoeken of het geven namen aan straten en pleinen. Ieder jaar staat er een geactualiseerd overzicht in de begroting. Ten opzichte van vorig jaar zijn er geen wijzigingen.

Inleiding

De gemeenteraad van Almelo besloot op 2 december 2014 ([Raad1402331](#)) dat een geactualiseerd delegatieregister jaarlijks bij de (beleids)begroting moet worden vastgesteld. De meest actuele versie van het delegatieregister is hieronder opgenomen (stand van zaken 1 oktober 2018).

Nr.	Omschrijving bevoegdheid	Juridische grondslag	Dele- gans	Dele- gataris	Voorwaarden
Openbaarheid van bestuur (WOB)					
1.	Het beslissen op aan de raad gerichte aanvragen en verzoeken op grond van de WOB.	art. 5 en 6 WOB art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
Algemene wet bestuursrecht (Awb)					
2.	Het besluiten om toepassing te geven aan afdeling 3.4, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, van de Awb.	afd. 3.4 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
3.	Het in de gelegenheid stellen van aanvragers, geadresseerden en derde-belanghebbenden, hun zienswijze naar voren te brengen in gevallen bedoeld in artikel 4:7 en 4:8 Awb.	art. 4:7 en 4:8 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
4.	Het nemen van verdagingsbesluiten op bij de raad ingediende bezwaarschriften.	art. 4:14 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
5.	Het beslissen op een bezwaarschrift als bedoeld in de Awb, indien een hoorzitting achterwege wordt gelaten om één van de in artikel 7:3 Awb genoemde redenen.	art. 7:3 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)					

6.	Het vaststellen van een exploitatieplan zoals bedoeld in artikel 6.12 Wro	art. 6.12 Wro art. 2.27 lid 1 Wabo art. 6.5 lid 3 Besluit omgevingsrecht			Indien het exploitatieplan betrekking heeft op een grote afwijking van het bestemmingsplan zoals bedoeld in onderdeel 1 van het raadsbesluit van 18 december 2012 (Raad1200510 , zie pagina 18 van de agendabundel)
Verkeer					
7.	Het aangeven van bebouwde komgrenzen ingevolge artikel 20a Wegenverkeerswet (WVW)	art. 20a WVW art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
8.	Een weg onttrekken aan het openbaar verkeer o.g.v. artikel 9 en 11 WVW	art. 9 en 11 WVW art. 156 Gemeentewet			Actieve informatieplicht richting de raad voorafgaande aan de besluitvorming. Raadsbesluit van 29 januari 2013 (Raad1200689)
Straatnaamgeving en huisnummers					
9.	Het geven van namen aan straten, pleinen, parken, buurten en nieuwbouwwijken en het toekennen van huisnummers.	art. 124 lid 1 Grondwet art. 108, 147 en 156 Gemeentewet	Raad	B en W	De raad stelt de verordening vast en mag kaders stellen m.b.t. de toepassing waarbinnen B en W dient te besluiten. Raadsbesluit van 19 november 2013 (Raad1301022)

7.5 Stand van zaken aangenomen moties

Motie Duidelijke afspraken bestemmingsreserves/evaluatie actualisatie ***Raadsvergadering 19 juni 2018 (jaarverantwoording 2017)***

Verzoekt het college:

Om het initiatief te nemen wat betreft evaluatie en actualisatie van het convenant ['Samenwerken aan beschermd wonen, opvang en zorg'] en hierin aanvullende afspraken te maken omtrent de bestemmingsreserve en dit voor nu en in de toekomst ook te laten gelden voor eventuele andere bestemmingsreserves.

Stand van zaken:

Uitvoering van deze motie zal in het najaar van 2018 in samenspraak met de regiogemeenten plaatsvinden.

Motie Blauw-voor-blauwregeling ***Raadsvergadering 13 maart 2018***

Verzoekt:

Het college van B&W Almelo een "blauw-voor-blauw-regeling" te onderzoeken en uiterlijk in het derde kwartaal 2018 terug te koppelen aan de raad

Stand van zaken:

Het college neemt in oktober een besluit over de motie blauw-voor-blauw-regeling, waarna de raad middels een raadsbrief zal worden geïnformeerd.

Motie Directe omgeving actief betrekken bij bestemmingsplanherziening ***Raadsvergadering 13 februari 2018***

Besluit het college van B&W op te dragen:

Binnen twee maanden de raad kort en bondig te informeren op welke wijze, en daarmee anticiperend op de omgevingswet en -visie, het college de directe omgeving (inwoners en rechtspersonen) actief gaat informeren en betrekken bij bestemmingsplanprocedures.

Stand van zaken:

In afstemming met de betreffende portefeuillehouders wordt op korte termijn bekeken op welke wijze invulling gegeven kan worden aan deze motie.

Motie onderzoek vertrouwen inwoners ***Raadsvergadering 2 november 2017 (Programmabegroting 2018)***

Besluit:

Het college op te dragen om een onderzoek te doen naar de oorzaken van het lage vertrouwen onder de inwoners van Almelo, bijvoorbeeld via het Almelo Panel

Stand van zaken:

Op basis van gevoerde gesprekken wordt voorgesteld om door middel van een Ontwikkelscan het vertrouwen in de lokale democratie te vergroten. Naar verwachting wordt in september of oktober de concrete opdracht voor een Ontwikkelscan gegeven.

Motie Behoud kwaliteit beheer openbare ruimte

Raadsvergadering 2 november 2017 (Programmabegroting 2018)

Draagt het college op:

Te zoeken naar mogelijkheden om de bezuinigingen voor openbare ruimte en groen van in totaal 0,150 miljoen euro per jaar op een andere manier in te vullen dan door de verlaging van de kwaliteit van het onderhoud.

Stand van zaken:

Deze motie houdt verband met het in 2015 door de raad vastgestelde onderhoudsniveau in de openbare ruimte. Gezien de financiële positie van de gemeente is destijds gekozen voor een beeldkwaliteit conform het scenario 'Zuinig'. Een evaluatie van dit besluit dient nog plaats te vinden. De motie van 2 november wordt in deze evaluatie meegenomen.